

PRIMAVERA 2011

SUMARI

2

Un passeig de la mà
del cavaller Martorell

Àfrica Ramírez

10

Infantil i Juvenil

48

Narrativa

68

Poesia

82

Assaig

114

Altres Novetats

122

Argot: llibreria i lloc de trobada

Isabel Marín

128

Editorials valencianes

Un passeig de la mà del cavaller Martorell

L'any 2010 va ser declarat per la Generalitat l'Any Joanot Martorell. Un any que commemorava el 600 aniversari del naixement d'aquest cavaller valencià, els 550 anys des de que va començar a escriure el *Tirant Lo Blanch* i els 520 anys des de que es va publicar per primera vegada la seua obra. Una oportunitat que ha donat a conèixer el llegat d'aquest il·lustre valencià i literat universal.

L'impressionant claustre renacentista de Sant Miquel dels Reis estava preparat el 16 de juny de 2010 per a rebre a Mario Vargas Llosa, un dels grans autors contemporanis en llengua espanyola que tan sols quatre mesos després de la seua presència a la seu de la Biblioteca Valenciana Nicolau Primitiu rebia a Estocolm el premi Nobel de literatura. Nascut el 28 de març de 1936 a Lima (Perú) compta amb una àmplia trajectòria literària i sempre s'ha declarat un fervent admirador de l'obra, publicada a València l'any 1490, *Tirant lo Blanch* del valencià Joanot Martorell. Aquesta admiració li va portar a València en l'Any Martorell per impartir la conferència «Tirant lo Blanch: un testimoni personal». L'escriptor va llegir l'obra per primera vegada quan era un estudiant universitari a Lima en els anys cinquanta i segons les seues pròpies paraules el va influir de manera que el va ajudar a descobrir «*el escritor que quería ser*» i també «*la manera de ser profunda de la novela que he visto en algunos de los caminos por los que han seguido figuras del género narrativo*». Però no va ser l'única rebel·lació que li va aportar la lectura també va veure que l'obra tenia altres valors i inclús s'adelantava al seu temps «*un escritor vuelca en lo que escribe todo lo que es él, con lo mejor y lo peor, con sus ideas y convicciones pero también con sus fobias y pasiones más íntimas y el Tirant fue una de las primeras obras en la historia de la literatura narrativa en hacerlo*».

Mario Vargas Llosa va iniciar la seua conferència lloant l'encert d'aquest reconeixement públic cap a la figura de Joanot Martorell que és per a València «*sin duda*

uno de los más preclaros de sus hijos». Al llarg de la seua intervenció, l'escriptor, que fins i tot es va atrevir a llegir un fragment de l'obra, va dedicar paraules de reconeixement i admiració a l'obra de Martorell que va qualificar com una novel·la important que és *«un orgullo para Valencia, España, la literatura occidental y la literatura a secas»*.

A l'acte presidit per la consellera de Cultura, Trini Miró, i en el que va intervindre també el poeta Carlos Marzal, van assistir representants de l'Administració autonòmica, nombroses personalitats del món de la cultura i la societat valenciana que van seguir amb atenció la intervenció de Vargas Llosa que va acabar la conferència afirmant que l'obra de Martorell té *«un espíritu ancho y una visión de largo alcance y eso es la gran literatura, que nos muestra los denominadores comunes que nos unen en nuestra diversidad por encima de las fronteras»*.

En acabar l'acte la consellera de Cultura Trini Miró, va presentar el portal que la Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes (<http://bib.cervantesvirtual.com/portal/tirant>) ha dedicat a Martorell i la seua obra. Aquest espai dirigit per la professora Llúcia Martín, de la Universitat d'Alacant, conté una exhaustiva documentació sobre l'escriptor i el llibre, entre la qual destaquen els exemplars conservats del Tirant (complets i fragmentaris) de les edicions de 1490 i 1497, les traduccions castellana de 1551, italiana de 1538 i francesa del segle XVIII, i la primera edició moderna de 1878. Però l'any Martorell va continuar a la Biblioteca Valenciana Nicolau Primitiu amb l'exposició «Joanot Martorell i els literats valencians del segle XV». Una exposició organitzada per la Biblioteca Valenciana Nicolau Primitiu en col·laboració amb la

Fundació Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes i que rebia al visitant amb una imponent i bella imatge del cavaller obra del pintor valencià Manuel Boix. La mostra comissariada per Jaume Chiner, Cap del Servei d'Arxius i especialista en l'obra de Martorell, oferia als visitants la possibilitat de poder veure junts tots els exemplars existents en el món de l'edició de 1490 del *Tirant lo Blanch*, és a dir, les actualment localitzades a la Hispanic Society (Nova York), British Library (Londres), la Universitat de València i la Biblioteca de Catalunya.

A més l'exposició mostrava un recorregut històric i literari pels orígens i la vida d'aquest valencià universal i una aproximació a la literatura escrita durant l'anomenat Segle d'Or que va permetre al visitant conèixer la vida i l'obra dels més reconeguts literats coetanis de Martorell i les relacions que s'establiren entre ells. Tots ells van escriure les planes més brillants de la nostra literatura: Jordi de Sant Jordi, Ausiàs March, Joan Roís de Corella, Jaume i Sor Isabel de Villena.

Una panoràmica de gairebé totes les edicions disponibles actualment de l'obra del Tirant que es conserven a la Biblioteca Valenciana Nicolau Primitiu, publicades tant per editorials privades com per institucions públiques, finalitzaven el recorregut d'aquesta exposició que va estar oberta al públic fins al mes de gener d'aquest any.

Però aquesta no va ser l'única, una altra de les activitats realitzades en aquest Any Martorell va ser l'exposició itinerant sobre *Tirant lo Blanch*. Amb il·lustracions de Manuel Boix i textos de Jaume Chiner resumia a grans trets l'obra i la situava en el context històric de l'època. Una mostra que ha pogut ser visitada en diferents

biblioteques públiques i que ha donat a conèixer a un públic més ampli, l'obra d'aquest literat valencià que va escriure una de les obres més importants de la literatura universal.

La tercera exposició dedicada a Martorell va ser inaugurada en desembre del 2010 en el Centre del Carme. Sota el títol «Joanot Martorell i la tardor de la cavalleria» proposava un passeig històric per les ordres cavalleresques medievals a través de diferents objectes representatius del món cavalleresc i cortesà de l'època.

Una exposició que convidava al visitant a conèixer amb més detall la vida de Joanot Martorell, fill d'una família de Gandia establida a València des de l'any 1400, dels seus orígens familiars, la ciutat de València on va nàixer, les campanyes bèl·liques en les quals va participar i també el context històric, polític i econòmic de l'època on va viure.

□ Àfrica Ramírez
Lletres Valencianes, n° 29

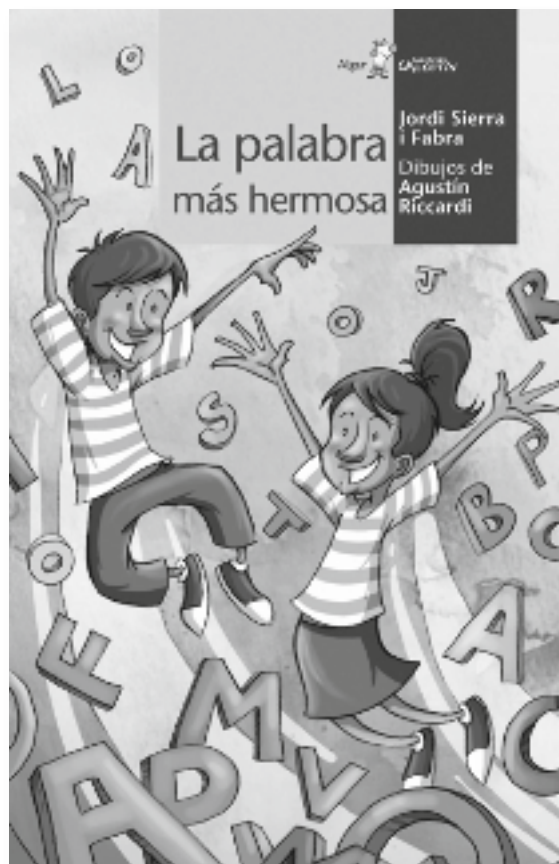
*Columna de la Llotja dels Mercaders de València
(s. xv).
Monument declarat Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO el 1996.*

M Joanot
MARTORELL
CAVALLER VALÈNCIA I LITERAT UNIVERSAL
Any 2010

INSTITUT VALENCIÀ
D'ESTUDIS I INVESTIGACIONS
LINGÜÍSTIQUES I LINGÜÍSTIQUES
I LINGÜÍSTIQUES

Una Palabra muy personal

Desde el comienzo del libro, el lector puede observar cómo el autor introduce cierto matiz de misterio en cada capítulo de su relato. Por otra parte, haciendo notar la necesidad de buscar las palabras que nos ayuden a designar las cosas, el maestro nombra una Palabra que a su juicio es la más hermosa.

La palabra más hermosa es el título de la narración infantil que nos presenta Algar Editorial, dentro de la colección «Calce-tín». Su autor, Jordi Sierra i Fabra, cuyo

oficio de escritor está largamente probado, plantea un tema que además de ser verdaderamente interesante es de esos que de vez en cuando logran sorprendernos.

LA PALABRA MÁS HERMOSA

JORDI SIERRA I FABRA

IL·LUSTRACIONS D'AGUSTÍN RICCARDI

COL·LECCIÓ «CALCETÍN», 57

32 PÀGINES / 78-84-9845-188-7 / 8,35 EUROS

ALGAR EDITORIAL, ALZIRA, 2010

Utilizando una prosa desenfadada, propia de la literatura del género, el autor nos presenta una novela realmente

apasionante y que narra en tercera persona. A cada paso se trasluce el amor al lenguaje empleado para contar la historia de manera precisa, siempre buscando el detalle.

Es curioso observar cómo al autor del presente relato no le interesa la vida familiar o colegial de los gemelos, lo que realmente le preocupa es la evolución mental de los protagonistas.

Con estilo ampliamente pedagógico, el autor nos cuenta la historia de Georgina y Daniel que apenas han cumplido los doce años. Los chicos, tras permanecer varios meses en cama a causa de una rara enfermedad, seguida de diversas dolencias encadenadas, se incorporan al quehacer diario de su colegio. Dada su popularidad, los dos hermanos son recibidos por sus compañeros como si de auténticos hijos pródigos se tratara.

La pérdida de las clases, y por consiguiente de las diferentes evaluaciones, es un serio impedimento para lograr la nota final. El problema que se plantea a los dos hermanos es averiguar a qué tipo de exámenes tendrán que enfrentarse. ¿Serán de tipo test o serán en cambio pruebas de desarrollo? Las dudas no quedaron disipadas hasta

que llegó el momento de en-trevistarse con el nuevo profesor.

El profesor Maestro, que así se llamaba el profe-

sor de literatura, ejercía una pedagogía muy particular, así pues había implantado en el colegio métodos verdaderamente revolucionarios. Quizás por esa razón la confusión y recelos de Georgina y Daniel no quedaron disipados hasta que, en la clase de tutoría, supieron que su examen para la nota final de curso consistiría en lo siguiente: debían emplear todo el sábado buscando una palabra muy hermosa, la más hermosa de todas. Para el profesor Maestro lo más importante en la gratificante y ardua tarea de instruir a los niños era sin duda enseñarles, tanto a pensar por sí mismos como a descubrir las cosas de la vida. Por esta razón la propuesta del maestro forzará a los dos hermanos a meterse en la vorágine de una carrera contrarreloj, obligándoles a poner en juego su perspicacia y capacidad de análisis, habilidades indispensables para poder encontrar esa particular palabra que, a juicio del maestro, es la más hermosa de todas cuantas forman parte del diccionario de la lengua. Para alcanzar su propósito, los protagonistas tendrán que pasar por una serie de pruebas llenas de un especial encanto que harán las delicias de los lectores.

□ M^o Teresa Espasa
Lletres Valencianes, n° 29

Flors a la família

A Llorenç, el contacontes li han regalat una història preciosa, la de les tres flors de l'Albagés. Un petit conte que es fa immens en tancar l'última pàgina i de ben segur encara és més immens en sentir-lo declamat per l'autor a qualsevol de les seues actuacions. Una història que ens transmet estima, amor, seguretat, natura... i un aroma especial: el de les tres flors dels masovers del Mas de Flors.

LES FLORS DE L'ALBAGÉS

LLORENÇ GIMÉNEZ

IL·LUSTRACIONS DE PAULA PEÑA

COL·LECCIÓ «CAVALLET DE MAR», 13

30 PÀGINES / 978-84-9904-055-4 / 6 EUROS

EDICIONS DEL BULLENT, PICANYA, 2010

Conta Llorenç, el contacontes, a les pàgines del seu llibre *Les flors de l'Albagés*, que aquesta història, la que ens contarà de la mà de les precioses il·lustracions de Paula Peña, va ocórrer quan no existia ni televisió ni ràdio ni internet... tampoc motos, autobusos o cotxes. Així, ens situa en un temps en què la manera de viure en família era, de bon tros, molt diferent a la que vivim avui. Però, què ens vol contar Llorenç al seu conte?, doncs la història dels habitants del Mas de Flors, una família on tots, avis, pares i filles tenen noms de flor. Lliris i Narcís són els pares de les tres flors, les seues filles que s'anomenen Rosa, Margarida i Violeta. Però, a banda de la curiosa anècdota dels noms –fins i tot els avis materns i paterns tenen noms florals: Gesmil i Rosella i Hortènsia i Jacint–, el conte de les flors de l'Albagés ens transmet la història d'un temps llunyà, quan la reunió familiar al voltant de la taula era plena de paraules, d'històries del dia a dia, sense televisió ni videojocs; quan el passeig fins l'escola es feia a peu, de vegades travessant alguna muntanyeta, fent parada a la casa dels avis per dinar, gaudint de la natura a cada pas. Un altre temps que resulta difícil d'entendre a les grans ciutats que vivim, on la quotidianitat, la dels adults

i la dels xiquets, és plena d'autobusos, estrès, televisió, dibuixos animats... Així, la lectura del conte als xiquets és interessant ja que ens ajuda a explicar-los altres temps, altres maneres de viure, com era la vida a un mas en les muntanyes fa molts i molts anys.

Els personatges protagonistes del conte de Llorenç ja no hi són. Conten que van viure fa molts anys a un llogaret de Vistabella i també conten que, si passem alguna vegada per allà encara es pot sentir el seu esperit i el seu aroma a cada racó del camí, a cada flor i a cada animal. He de reconèixer que després de llegir el conte l'emoció em va omplir: com un record de la importància de les petites coses, del caliu i l'amor que sovint trobem a la família; com la sensació de sentir a cada racó de les nostres terres i els nostres paisatges el pols de tots aquells i totes aquelles que s'estimaren i que s'estimen la terra... I també, en acabar de llegir la curta història, em van omplir les ganes de visitar el Mas de les Flors i sentir ben a dins l'aroma de Lliris, Narcís, Rosa, Margarida i Violeta.

□ Sònia Martínez Icardo
Lletres Valencianes, n° 29

Com descobrim el món

Teresa Broseta és una dona que coneix bé el món dels infants, si més no, l'univers dels seus somnis. Veterana en el món de les lletres infantils, presenta un recull de narracions en vers que expliquen les històries més diverses. Amb aquest nou llibre, l'autora revela les claus del trànsit que hi ha entre el món de la infantesa i el de l'edat adulta.

EL NÚVOL ENAMORAT I ALTRES CONTES EN VERS

TERESA BROSETA

IL·LUSTRACIONS DE XAVIER TARAZONA

COL·LECCIÓ «EL MICALET GALÀCTIC», 153

65 PÀGINES / 978-84-9824-509-7 / 8,10 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2010

Amagat darrere d'aquests versos hi ha un secret. Un secret tan conegut com la superació de totes les pors que assetgen les nostres ànimes quan som xiquets. Un secret tan important com la clau que obri la porta al món dels adults. Co-neixeu un secret més ben guardat? No-més quan ens fem grans reconeixem les coses que abans ens eren indesxifrables. És per això que el món de la infantesa és un món màgic.

Escriure al voltant d'aquest gran secret és un repte al qual s'enfronta l'autora d'aquest llibre de versos, d'aquest seguit de contes escrits en vers. I ho fa a través de vuit històries llargues, escrites en versos d'art menor, majoritàriament heptasil·labs i una rima asonant o lliure. Són estrofes de quatre versos, tret d'algun cas en què trobarem un seguit de rodolins, que esdevenen cançons infantils, jocs de carrer, rondalles populars en què

els protagonistes són sempre personetes menors d'edat, plens de curiositat.

Teresa Broseta fa servir un llenguatge senzill i entenedor, que beu de les fonts de la cultura popular i del lèxic de cada dia. Hi trobarem dites, refranys, fragments de cançons ben conegudes com *La meua xiqueta és l'ama*, reinterpretacions d'històries quotidianes, de somnis i de descobertes sorprenents. A través de la barreja d'estils, l'autora posa en boca dels personatges tots els mots que fluctuen entre els somnis i la realitat i deixa que el narrador seguisca el fil de tots els esdeveniments.

Es miraren l'una a l'altra
i rigueren qui sap quant
—«Quines comes tan gracioses!»
—«Quina cua tan brillant!»

Amigues ja, la xiqueta
li parlà del seu collar,
i de les pedres precioses
que havien caigut al mar.

Així doncs, a mesura que els xiquets i les xiquetes van perdent la por al desconegut, mentre badalla la sirena més jove i el tècnic de la rentadora, ens apareixen temes alhora diversos i quotidians com les relacions familiars entre avis i nets, tan entranyables; les tasques domèstiques de la casa; el moment d'anar a dormir, les cançons que no voldríem

que acabaren mai; la soledat, la sirena que ix de la mar; el descobriment de l'amor, l'amistat fidel; la generositat, voler fer content a tothom; els jocs de princeses incansables i esbojarrades... Un recull de somnis, tot plegat, que, com el núvol que acompanyava sempre el pirata, acompanyen el jove lector en la seua àrdua tasca de superar les pors de la infantesa i de crear els seus propis somnis perquè, com diu la cançó, tots tenim un bell somni que donen sentit al dia i a la nit.

Teresa Broseta és també autora de llibres de narrativa com *Les costures del món*, *L'illa a la deriva* i *L'estiu dels pirates*. Guanyadora d'un grapat de premis (Vicent Silvestre, Barcanova, Carmesina, Vila de les Alqueries, Xaro Vidal de teatre, etc.) escriu també per al públic adult i ho fa tant en valencià com en castellà.

□ Begonya Mezquita
Lletres Valencianes, n° 29

Compañeros en el viaje de la vida

Con los poemas que componen este libro, las autoras han querido mostrar a los niños aquellas cosas con las que solemos encontraros en el camino de la vida, y que la mayoría de las veces no somos capaces de contemplar. En esta ocasión, los compañeros de viaje serán los caracoles, las hormigas y las arañas, los mismos que solemos pisar a nuestro paso sin reparar en ellos.

A LA VORA DEL CAMÍ

CARMEN RIBELLES I CRISTINA CARRASCO

IL·LUSTRACIONS D'EUGENIO SIMÓ

COL·LECCIÓ «BRESSOL DE LLETRES», 10

32 PÀGINES / 978-84-92763-09-2 / 5 EUROS

EDICIONS 96, LA POBLA LLARGA, 2009

Recomendado para niños y niñas que comienzan a leer, Ediciones 96 presenta, dentro de su colección «Bressol de Lletres» el libro titulado *A la vora del camí*, del que son autoras Carmen Ribelles y Cristina Carrasco.

Lo primero que me vino a la mente al ver el título de este cuento fue una canción que solía tararear mi madre, casi siempre cuando algo le preocupaba. La canción popular a la que me refiero decía así: «*A la vora del riu mare m'ha deixat les espardenyes, mare no li ho diga al pare que jo tornaré per elles*». ¡Tiempos dichosos aquellos de la niñez!

La realidad, que suele imponerse a cada paso, me hizo volver la mirada al delicioso libro que tengo entre las manos, libro que sin duda está destinado

a hacer felices a los más pequeños de cada casa. La portada del cuento que nos ocupa esta distribuida del siguiente modo: una araña, una mariposa, un conejo, un caracol y en el centro, encuadrado entre los animalitos ya descritos, el título *A la vora del camí* sobresaliendo de manera importante con letras oscuras sobre el blanco nacarado de la cartulina.

Siempre he creído que la poesía para niños debe conservar ciertas estrategias. Una de ellas es precisamente la de mostrar a los niños y niñas tantas imágenes como puedan asumir para que resulten interesantes a los pequeños que comienzan esa fantástica aventura de leer. Se pretende que recuerden una determinada historia, casi más por lo que representan los dibujos que componen el cuento que por las palabras, ajenas en principio a los pequeños lectores.

Tanto las canciones como los poemas pueden representar esa realidad vital que las autoras entregan, en este caso a manos llenas, a los niños y niñas. Así lo han entendido Carmen Ribelles y Cristina Carrasco, quienes han incorporado una rima sencilla y efectiva capaz de introducir a los niños en el arte de la composición poética, como vemos en las estrofas de las páginas 13 y 27 del libro *A la vora del camí*. En primer lugar tenemos

una representación gráfica del invierno que amplía el significado de la siguiente estrofa: *Quan arriba l'hivern / els arbres nuets / diuen tremolant: / quin fred, quin fred*. En el siguiente ejemplo vemos como las autoras introducen en la misma estrofa elementos conocidos y otros aparentemente desconocidos como son las golosinas, los animales y los insectos, tan cercanas para los pequeños las primeras, tan extraños a veces los segundos: *La ovella ens dóna llana; / les abelles la mel; / de la caña trac el sucre / i del sucre, el caramel*.

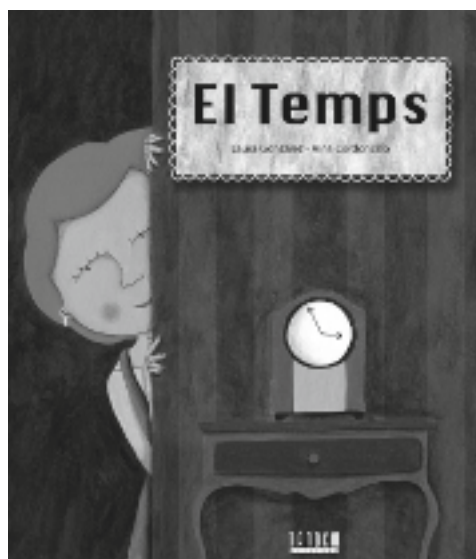
Canciones, trabalenguas y juegos lingüísticos que refuerzan sin duda el aprendizaje de los niños de la manera más divertida, más lúdica y por supuesto más conveniente.

□ M^o Teresa Espasa
Lletres Valencianes, n° 29

Definición y percepción del tiempo

Siempre hemos sentido que el tiempo es relativo. A veces es lento, como en aquellos días de la remota infancia. O cuando se deseaba con vehemencia un cambio, que tardaba en llegar. Quizá, incluso, quisiéramos que se detuviera, posiblemente en algún momento de afectividad álgida y extrema. Pero a veces es rápido, muy rápido, demasiado rápido.

EL TEMPS

LAURA GONZÁLEZ

IL·LUSTRACIONS D'AINA CORDONCILLO

COL·LECCIÓ «ÀLBUMS IL·LUSTRATS»

48 PÀGINES / 978-84-8131-896-8 / 14 EUROS

TÀNDEM EDICIONS, VALÈNCIA, 2010

¿Qué es el tiempo? Para el diccionario de la RAE el tiempo es la duración de las cosas sujetas a mudanza (¡qué hermosa palabra!) y también una magnitud física que permite ordenar la secuencia de los sucesos, estableciendo un pasado, un presente y un futuro. Para la mecánica clásica, el tiempo se concibe como una magnitud absoluta, es un escalar cuya medida es idéntica para todos los observadores. ¿Seguro?

¿Cómo percibimos el tiempo? Si nos recordamos en el pasado, descubriremos que el tiempo o su aprehensión variaban dependiendo de nuestra edad y nuestro momento vital. ¿Quién no recuerda las horas interminables de aquellas tediosas tardes de domingo o las eternas jornadas de verano, obligados a hacer la siesta, tan breve para los adultos y tan larga para nuestra frenada inquietud? ¿Quién no ha sentido el des-

lizar del tiempo, como arena en un reloj, imparable, y quiso congelarlo, quizá en un momento especial, sabores de su brevedad?

El temps de Laura González y Aina Cordocillo es un intento de mostrar a los primeros lectores qué significados distintos alberga la palabra «tiempo» a través de diversas percepciones.

La estructura sencilla y del todo efectiva de hacer la misma pregunta, ¿qué es el tiempo?, a diferentes personas funciona adecuadamente. Por un lado, personas ligadas emocionalmente a la protagonista (el padre, la tía, la abuela) definen el tiempo a través de los cambios en la naturaleza y en el devenir de sus propias vidas. Otros personajes (señor del maletín, científicos, pianista o relojero) ofrecen una definición desde lo objetivo y lo más prosaico.

Es la madre quien funde ambas maneras de entenderlo al definirlo a través de la evolución de su propia hija: el tiempo es nuestro paso por la vida reflejado en nuestro físico y en nuestras vivencias (alegres y amargas en diferente proporción).

Normalmente los libros destinados a los primeros lectores (5-6 años) cuya temática es abordar la definición del tiempo suelen serlo de carácter didáctico/científico: el tiempo concebido co-

mo medible y observable: los cambios en la naturaleza debido al paso de las cuatro estaciones; el ciclo vital de los seres vivos (cómo no recordar el bellísimo *La manzana y la mariposa* de Iela y Enzo Mari); las unidades de su medida: año, meses, días y horas para, también, introducir a los pequeños en la regulación de su propia actividad social (no existe editorial que no tenga un libro sobre las horas, con reloj y manecillas incorporado, para el aprendizaje de su lectura); el tiempo concebido como fenómeno meteorológico...

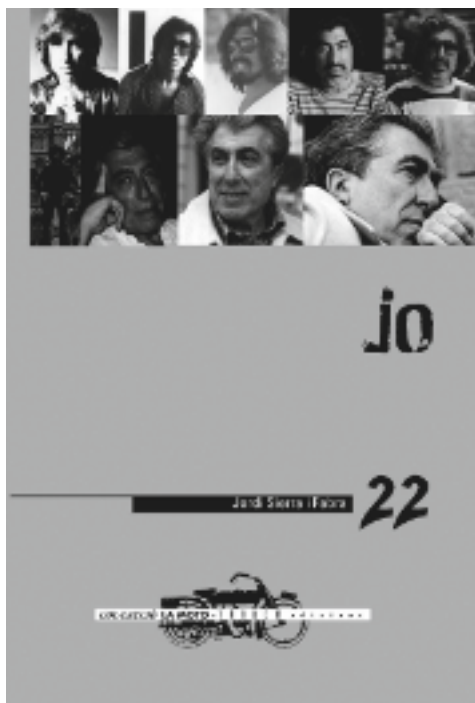
Y es menos normal abordar su definición desde la subjetividad. Aquí todo depende de la valía del texto y las imágenes utilizadas. Si se mezcla la obviedad con la pretensión de un cierto lirismo no siempre bien labrado, el resultado puede parecer confuso y chocante para el pequeño lector o lectora.

El devenir del tiempo ya fue tratado por Tàndem en su catálogo de álbumes ilustrados con *El siglo más nuevo del mundo* de Teresa Durán, posiblemente con mejor fortuna que *El temps*, un libro por el que, podemos augurar, pasará el tiempo.

□ Ana Isabel Caro
Lletres Valencianes, nº 29

Daniel Sierra i Fabra

Daniel és un jove de dèssset anys que es considera rar perquè no fa les coses que la resta dels seus companys. La visita d'un escriptor al seu institut marcarà un punt d'inflexió en la seua vida i, sense deixar de ser com és, li canviarà la manera de veure les coses i l'ajudarà a madurar i viure noves experiències.

JO

JORDI SIERRA I FABRA

TRADUCCIÓ D'ALFATARA
SERVEIS LINGÜÍSTICS I EDITORIALS

COL·LECCIÓ «LA MOTO», 22

181 PÀGINES / 978-84-8131-901-9 / 11 EUROS

TÀNDEM EDICIONS, VALÈNCIA, 2010

Fantàstic llibre d'un autor no menys brillant. Jordi Sierra i Fabra (Barcelona, 1947), un dels escriptors més guardonats, ha bordat aquesta novel·la recomanada per a joves a partir de 14 anys. Amb nombroses dosis d'humor, que fan del relat una història divertidíssima, Sierra i Fabra aconsegueix enganxar el lector, que voldrà seguir endinsant-se en la trama per veure amb què el sorprendrà l'escriptor al capítol següent. Daniel, un adolescent de dèssset anys, és el narrador i protagonista d'aquesta història. És un xicot rar, diferent a la resta, especial. Li agrada llegir i escriure, per això no és normal. En un relat contat en primera persona, Daniel ens va transmetent els seus pensaments, sentiments i emocions, de tal manera que de seguida ens podem posar en la seua pell i sentir-nos els protagonistes de la història. Aficionat a fer llistes per

a tot, en elles ordena els seus pensaments i valora les diverses possibilitats respecte alguna decisió a prendre. Però si aquestes són importants per saber com actuar, més important serà el dia en què un escriptor fa una xarrada al seu institut. Dèsset anys, tres mesos i nou dies: ací es produirà el punt d'inflexió en la vida de Daniel.

Il·luminat per les paraules de l'escriptor, Daniel decideix ser-ho també. Però son pare, un home ben diferent al seu fill, no ho té tan clar, ja que vol que estudie alguna carrera amb eixida. El protagonista, sense fer-li cas, sap molt bé que escriure és el que li agrada i escriptor és el que vol ser. Amb la decisió presa, Daniel segueix els consells del seu amic escriptor –així l'anomena ell–, i es disposa a escriure contes, relats, novel·les, com *Jo*.

Tanmateix, Daniel no solament es preocupa sobre aquesta qüestió, el «què ser de major», el què fer en la vida. Com qualsevol xic de la seua edat, pel cap li ronden altres temes, com les xiques. Mariví Fernández és la xica més guapa i que més bona està de la seua classe. Però és «imbècil» i sap que no és per a ell. Buscant quina deu ser la xica que més li convé, decideix fixar-se en Berta, una xica de classe que passa desapercebuda, que no és gran cosa però que té

un bonic somriure i, vés per on, també escriu i li agrada escriure. Amb ella tindrà les primeres experiències amoroses. Daniel no sols aplicarà els consells del seu amic escriptor a la seua vida estudiantil i professional. Li serviran també per a la vida en general, i com no, indirectament per als temes amorosos. Tampoc desaprofitarà els bons consells dels seus pares, ni els del seu mestre de llengua, i fins i tot, els d'un vagabund que dorm al banc d'un parc, del qual aprendrà molt, que li ajudaran a entendre la vida i caminar per ella.

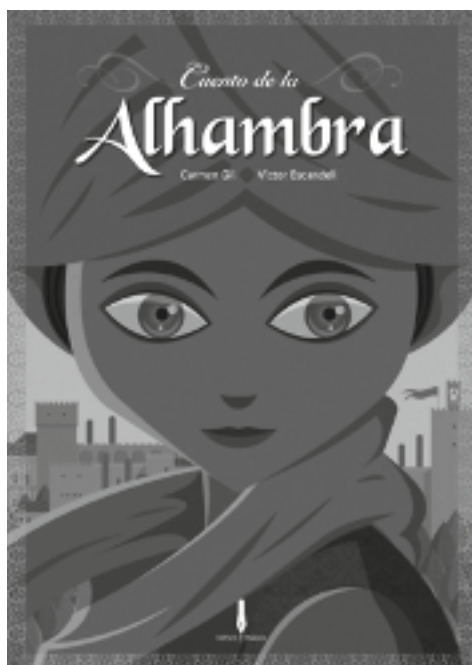
Aquesta novel·la, el protagonista de la qual és l'alter ego del Sierra i Fabra adolescent, és un valor segur per a Tàndem Edicions, que ja havia publicat abans altres obres de l'autor.

□ *Guillem Ferrando Simon*
Lletres Valencianes, n° 29

La màgia de l'Alhambra

El *Cuento de la Alhambra* és una invitació a descobrir aquest monument a través de la literatura de la mà de Carme Gil i Víctor Escandell, amb una narració plena de mites i colors.

CUENTO DE LA ALHAMBRA

CARME GIL

IL·LUSTRACIONS DE VÍCTOR ESCANDELL

COL·LECCIÓ «EL BAÛL DE LOS CUENTOS»

---

40 PÀGINES / 978-84-937494-5-3 / 14,90 EUROS

VERSOS Y TRAZOS EDITORIAL, VALÈNCIA, 2010

Kadir és un xiquet de 8 anys que viu a l'Alhambra i se la coneix pam a pam. Se la coneix tant, que només ell –i la seua àvia, una dona molt sàvia– coneixen l'existència d'uns éssers extraordinaris i molt xicotets, que quan volen es tornen invisibles. Aquests donyets són els qui s'assabenten del malèfic pla d'unes bruixes malvades per a despertar el drac que dorm baix de l'Alhambra i destruir el palau. Però Kadir, amb l'ajuda dels donyets i de l'àvia, idearà una estratègia per desmuntar els malèfics plans de les bruixes.

El *Cuento de la Alhambra* és una història que des de la primera pàgina ens convida a somiar, a anar més enllà del conte, a imaginar noves històries. L'escenari, l'Alhambra, esdevé probablement el personatge més suggeridor de la història. L'autora, Carme Gil, aprofita per a contar-nos característiques i anècdotes de l'edifici de l'Alhambra i les trenca amb el que s'esdevé al llarg de la narració. El conte és amè, i és un passeig no només per l'Alhambra, sinó per un catàleg de personatges fantàstics que es dedican a complicar la trama mentre l'àvia, el personatge més savi, la unió entre la fantasia i el món real, té la capacitat d'aplacar els problemes que puguin sorgir. La trama és certament senzilla, i fàcil de seguir.

Segons la fitxa tècnica de l'editorial, Versos y trazos, el conte està destinat per a xiquets d'unes edats entre 6 i 11 anys, tot i que, per la complexitat del vocabulari i l'extensió de l'obra, la recomanació és més adient per a joves a partir de 8 anys.

Si bé la història és suggestiva i amena, el punt més fort de la publicació són sense dubte les il·lustracions d'Escandell, que dibuixa un univers a base de colors gens estridents i formes molt geomètriques, agradoses a la vista.

Es tracta d'una edició cuidada –és un llibre amic dels boscos, amb el segell de Greenpeace–, de tapa dura, pàgines amples i lletres grans. La tipografia de les lletres és d'estil aràbic, combinant d'aquesta manera amb l'aire musulmà de destil·la el conte, i contrastant alhora amb els traços rectes i senzills de les il·lustracions. Crida l'atenció l'ús de diverses mides en les lletres dins una mateixa pàgina, fins i tot dins una mateixa frase.

Es tracta, doncs, d'una nova proposta per a descobrir literàriament l'Alhambra, amb una edició cuidada, senzilla i agradable.

□ Marta Insa Gualde
Letres Valencianes, n° 29

Los «misterios» de Alicia y Sofía

Misterios, S.L. es una obra recomendada para jóvenes mayores de doce años, que narra a través de seis historias independientes las aventuras de dos peculiares investigadoras, una niña y su emprendedora tía jubilada. Con ellas los lectores vivirán todo tipo de situaciones originales que les harán disfrutar con la intriga y la diversión.

MISTERIOS, S.L.

FRANCESC GISBERT

IL·LUSTRACIONS DE JESÚS HUGUET

COL·LECCIÓ «CALCETÍN AZUL», 59

---

124 PÀGINES / 978-84-9845-195-5 / 8,30 EUROS

ALGAR EDITORIAL, ALZIRA, 2011

Misterios, S.L. es la traducción al castellano de la obra *Misteris, S.L.* editada en el año 2003 por Edicions Bromera. Una obra que ese mismo año fue galardonada con el Premio de Narrativa Vicent Silvestre y que obtuvo un gran éxito entre el público juvenil.

Se trata de la primera obra traducida al castellano de la serie de cuentos protagonizados por la pareja de detectives formada por Alicia y su tía Sofía.

Francesc Gisbert (Alcoi, 1976) ya tiene publicadas muchas obras dirigidas al público infantil y juvenil y ha obtenido numerosos premios entre los que destacan, en el año 2000 el Premi Ciutat de Torrent con la obra *El misteri de la lluna negra* (Tabarca Llibres), en el año 2001 el Premi Enric Valor con *El fantasma de la torre* (Edicions del Bullent) y en el 2009 el Premi Bancaixa de Narrativa Juvenil con *La llegenda del corsari* (Edicions Bromera).

Ésta es la primera obra que Francesc Gisbert publica de la mano de la editorial Algar con el objetivo de que los lectores más jóvenes puedan disfrutar de esta literatura. Una literatura fresca que aúna la magia de los cuentos con un género muy atractivo para los más jóvenes como es la literatura de misterio. A lo largo de la obra, el autor, es capaz de divertir y enganchar al lector gracias

a las historias, todas con final feliz, que viven sus dos protagonistas, Alicia, una jovencita de ciudad y su tía Sofía, una señora de cierta edad. Alicia llega al pueblo donde vive su abuela y su tía Sofía y durante su estancia allí se verá involucrada en hechos no demasiado comunes tales como robos, secuestros o asesinatos..., aventuras que serán resueltas gracias a la perspicacia de esta singular pareja de investigadoras.

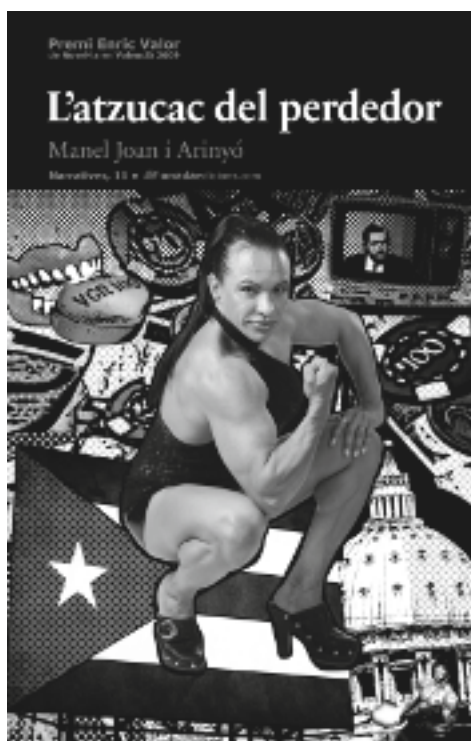
Sin duda, la peculiaridad de esta obra reside en sus protagonistas, una joven y una mujer mayor, que consiguen con un lenguaje cercano aproximarse al lector despertando su curiosidad.

Misterios, S.L. es una obra muy recomendable para el ámbito educativo ya que no cae en los tópicos de la literatura escrita para esa edad, sino que usa un argumento novedoso que entretiene al mismo tiempo que muestra una serie de valores entre los que destacan la convivencia de los jóvenes con las personas mayores.

□ María José García Sahuquillo
Lletres Valencianes, nº 29

L'striptease de l'escriptor

L'atzucac del perdedor, que va rebre el XV Premi Enric Valor de Novel·la, és un llibre que recull un grapat d'anècdotes sobre l'ofici d'escriptor que deambulen entre la realitat possible i la irreverència impensable.

L'ATZUCAC DEL PERDEDOR

MANEL JOAN I ARINYÓ

XV PREMI ENRIC VALOR DE NOVEL·LA

200 PÀGINES / 978-84-96623-97-2 / 18 EUROS

ONADA EDICIONS, BENICARLÓ, 2011

«Manel perquè no t'ho deixes», li va dir un editor de Barcelona. Davant aquest suggeriment l'escriptor va respondre: «Perquè no puc». Aquesta situació relatada per Manel Joan i Arinyó delata el perillós plaer que desperta la creació literària, i que de vegades arrossega als autors cap a desficacis incerts que discorren entre la realitat i la ficció. Novel·lar el món de la «ploma» des de la seua particular experiència és la intenció de l'autor d'aquest llibre. I ho fa amb una voluntat que deixa ben clara en la primera pàgina: denunciar la invisibilitat dels escriptors. I com a mostra l'anècdota que Arinyó explica: en alguna ocasió després de recollir un premi literari, l'escriptor de Cullera explicava als periodistes que aquella era la seua primera creació literària, i davant aquella sentència experimental cap dels oients dubtava de la mentida que els havia soltat d'un escriptor que porta una trentena de llibres publicats.

L'atzucac del perdedor segueix el gènere de literatura de memòria encetat per Arinyó en la seua anterior creació *Fem un trio. El fascinant món de la ploma*. Un gènere on l'escriptor de Cullera aconsegueix posar sobre el paper el seu talent per bastir còmiques històries conjugades en primera persona. Els perillous negocis amb editors, les entrevistes televisives al costat de perso-

natges tan peculiars com la mare del mític Rambo, alguns lliuraments de premis tufejats i caòtics, episodis de sexe persuasiu i, per suposat, desventures al costat d'escriptors que en alguna ocasió acaben esdevenint bufons paraliteraris. A més, cal dir-ho, un dels elements més sucosos del llibre és que tots els personatges que hi apareixen porten noms i cognoms reals, un fet que sense cap mena de dubte pot despertar algun «mal de panxa» en aquells que es troben retratats.

Tota aquesta tirallonga de fragments de la memòria del protagonista del llibre podrien quedar-se només en un costumari del món de la ploma, però la qualitat narrativa de l'autor aconsegueix donar-li un bon ritme al text i una generosa dosi de sàtira. A més, les vivències del jo literari d'Arinyó sonen a falla versemblant gràcies als adjectius esmolats que perfilen el text.

En definitiva, *L'atzucac del perdedor* esdevé un conjunt de situacions còmiques que configuren un escenari autobiogràfic on l'Arinyó fa un striptease grotesc del món de la literatura. Però, hi ha alguna cosa més, perquè aquesta mateixa posada en escena és també una confessió de la tragèdia de la invisibilitat social on es veu abocat el protagonista, i els seus companys del món de la ploma.

La bruixa marruixa

Un dia una bruixa corruixa, marruixa de llarga cuixa que vola pel cel perd el seu barret. Però este té vida pròpia i moltes utilitats, els lectors podran descobrir quines llegint este entretingut llibre.

EL BARRET DE LA BRUIXA

CARLES CANO

IL·LUSTRACIONS DE CARLOS ORTÍN

COL·LECCIÓ «ALBADES», 22

---

32 PÀGINES / 978-84-263-8062-3 / 7,95 EUROS

BAULA-EDELVIVES, MISLATA, 2011

Carles Cano és un dels escriptors valencians que conta amb un currículum de llibres publicats més ampli i variat. És autor de més de cinquanta llibres de literatura infantil, narrativa i poesia, i també de llibres de lectura per a l'ensenyament. A esta faceta d'escriptor s'afeg la de professor, guionista de ràdio i televisió i la més coneguda de totes la de contacontes. Amb esta professió ha recorregut centenars de centres escolars i biblioteques públiques i ha creat un veritable i fidel grup d'admiradors no només entre els més menuts sinó també entre aquells que ja no ho són tant.

En esta ocasió ens obsequia amb el llibre *El barret de la bruixa* publicat per l'editorial Edelvives-Baula dins de la col·lecció «Albades» dirigida a xiquets i xiquetes a partir de 5 anys.

Es tracta d'una divertida i senzilla història que gira al voltant del barret roig i punxegut d'una bruixa corruixa, marruixa de llarga cuixa. Una bruixa que un dia quan volava pel cel amb el seu barret, este cobra vida pròpia i comença a volar pel seu compte.

Carles Cano amb este llibre s'acosta al llenguatge infantil mitjançant la utilització d'enginyosos i divertits jocs de paraules. Cada pàgina s'enllaça amb la següent mitjançant un personatge diferent amb el qual compartix una histò-

ria comuna que després es va ampliant també a alguns objectes. Al llarg del llibre apareixen molts personatges divertits com el fill de la bruixa, el seu nét, el rebesnét, Pinotxo, un saltador de perxa, una cigonya miop... Fins que un dia quan el vent torna a bufar fort, el barret punxegut que havia viscut ja moltes aventures es barreja amb el bec d'una cigonya i torna a la seua propietària que ja trobava a faltar el seu millor instrument de treball perquè com tots podreu imaginar una bruixa sense barret, no és una bruixa realment autèntica.

El llibre té acurades i colorides il·lustracions de Carlos Ortín, que ens oferix una interpretació molt personal i original d'una bruixa moderna pujada en una granera, un pinotxo de fusta, un fill, un nét i un rebesnét pirates, una cigonya amb llargues potes, un saltador de perxa gran com una muntanya i un bon grapat de barrets.

La història que ens conta Carles Cano no acaba amb la lectura del llibre sinó que l'autor convida al lector a seguir imaginant i pensant si estem davant d'un barret realment màgic o si és tot fruit de la nostra imaginació.

□ *Gema Juan Ortells*
Lletres Valencianes, n° 29

Ventafocs i la dona que cerca la felicitat

Nunila López Salamero (autora) i Myriam Cameros Sierra (il·lustradora) reinventen un clàssic del gènere de contes com *La cenicienta que no quería comer perdices*. La cerca de la felicitat, de la pròpia personalitat, malgrat els entrebancs de la vida, centra la història d'una ventafocs que acaba trobant el seu jo.

LA VENTAFOCES JA NO CREU EN PRÍnceps BLAUS

NUNILA LÓPEZ SALAMERO

IL·LUSTRACIONS DE MYRIAM CAMEROS SIERRA

TRADUCCIÓ DE MARIA JOSEP ESCRIVÀ

72 PÀGINES / 978-84-92763-42-9 / 15 EUROS

EDICIONS 96, LA POBLA LLARGA, 2010

La Ventafocs està de festa i de sobte acaba casant-se amb un príncep. És una metàfora d'una jove moderna que es deixa dur pel corrent de la societat i acaba acceptant per inèrcia moltes desigualtats heretades, rols transmesos. El príncep de la Ventafocs, però, menja cervellets de canari que mai estan bons, obliga la «princesa» a calçar sabates de cristall amb un taló de pam i de punta i fa que la protagonista cada vegada estiga més ofegada per algú que no la vol ni la respecta.

La protagonista –vegetariana i rebel·demana opinió a les seues amigues i veïnes i l'opinió la llança a una major confusió encara. El seu despertar, la pressa de consciència de la seua personalitat li obrirà els ulls a la vida, a deixar de sentir-se culpable d'acceptar un rol que no desitja per a sí, el de ser princesa d'un príncep que no la va a sal-

var, ni la farà feliç. És el moment de la fi d'històries de conte de fada sense sentit i l'arranc a la vida. La crítica al model tradicional de la nostra societat és prou explícita en el llibre. Per tant, com un pardal que obri les ales i comença a volar, *Ventafocs* es descobreix a si mateix i s'obri al món a través del seu cos, l'art i les altres persones.

Al mateix temps, *La Ventafocs ja no creu en prínceps blaus* podria ben bé ser la biografia de les dues autores, les quals expliquen en la segona part de l'obra com va sorgir la idea de la *Ventafocs* i els esforços que van haver de fer per poder-la dur a la pràctica. Al capdavant, és el treball de dues persones que creuen en si mateixes, en el que volen fer, i ho duen a la pràctica amb el seu esforç. De vegades, al llarg de l'obra, el lector arriba a pensar si estem parlant d'una autobiografia de les autores, que ben bé podria ser la vida de qual-sevol lector.

El llibre va adreçat a un públic entre 10 i 12 anys, el moment en què els joves i les joves ja han de reconèixer com un fet normal que hauran de ser ells i elles, sobretot elles, les dones del futur, les que constrüisquen el seu futur, amb el seu esforç i les seues il·lusions, perquè res els vindrà donat. Les dos autores dediquen el llibre, preci-

sament, a totes les dones valentes que volen canviar la seua vida i a totes aquelles que la van perdre.

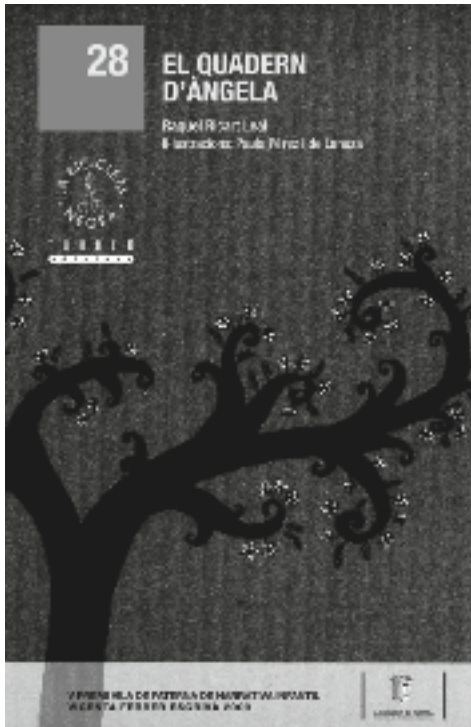
La Ventafocs ja no creu en prínceps blaus és un llibre amb una gran quantitat d'il·lustracions que reforcen el caràcter didàctic i de sensibilització social de la publicació. Les emocions de la *Ventafocs* apareixen reflectides d'una forma molt el·loqüent i els personatges interactuen entre si per assolir el repte –que encara ho és– de la igualtat entre homes i dones.

Myriam Cameros (Pamplona, 1978) ha estat premiada en diversos certàmens d'arts plàstiques i de còmic. La seua obra es pot veure en murals de grans proporcions. Per la seua banda, Nunila López (Barcelona, 1966) conta i escriu contes. En aquesta obra, les dues autores posen en comú la seua sensibilitat.

□ Agustí Hernández Dolz
Letres Valencianes, nº 29

La trenadora d'històries

Àngela és una nena adoptada de la Xina. Els seus pares li han regalat un quadern pel seu dotzè aniversari perquè, a través de l'escriptura, llau els seus arrels. La jove, amb grans destreses com escriptora, pren el bloc per forjar els seus pensaments sobre la identitat en forma de contes.

EL QUADERN D'ÀNGELA

RAQUEL RICART LEAL

IL·LUSTRACIONS DE PAULA PÉREZ I DE LANUZA

V PREMI VILA DE PATERNA DE NARRATIVA INFANTIL
VICENTA FERRER ESCRIVÀ, 2009

128 PÀGINES / 978-84-8131-902-6 / 11 EUROS

TÀNDEM EDICIONS, VALÈNCIA, 2010

«Hem d'anar amb compte amb les arrels», li va dir son pare mentre l'ajudava a trasplantar una garrofera. En eixe precís moment va entendre que allò de «les arrels» era alguna cosa singular i complexa amb la que calia anar amb molta cura.

L'Àngela Xi'an va nèixer a la Xina i fou adoptada per una metgessa i un músic que sempre li han parlat amb naturalitat del seus orígens orientals. Tant és així que el seu segon nom respon al de la ciutat on va nèixer. És per aquest motiu que sa mare arreplega en una caixa tot tipus d'informació que guarda per quan ella siga gran; un grapat de papers i fotografies –de records, en definitiva– que li ajudaran a entendre el com i el perquè de la seua adopció. Però l'Àngela, que furga amb la mirada, ha descobert el secret que sa mare guarda amb recel, tot i que es fa la desentesa.

Perquè done curs al seu talent d'escriptora els seus pares li han regalat un quadern pel seu dotzè aniversari. El bloc ajudarà la jove a forjar la seua pròpia història, a llaurar els seus arrels identitaris a través d'una sèrie de contes on es ressalten els valors de l'amistat i la humilitat. Són precisament tots aquests pensaments al voltant de la seua adopció els que donen sentit a un grapat d'històries, trenades les unes amb les altres, que l'Àngela escriu amb grans dosis d'imaginació al seu quadern.

Per a l'Àngela, però, els seus arrels estan ben encastats junt als seus pares adoptius. El seu interès pel seu origen oriental passa sols per veure la felicitat al rostre de sa mare quan recorda el primer encontre entre ambdues a Xi'an, quan la va prendre als seus braços per primera vegada i la va sentir «tan bonica i especial».

L'adopció es tracta amb la mateixa naturalitat que l'engendrament al ventre matern, perquè els vincles afectius no es refermen amb el cordó umbilical i és aquesta idea la que marca la història de la nostra protagonista.

La història ens ha deixat nombrosos testimonis de personatges que han fet servir l'escriptura per donar sentit a les seues vides o experiències viscudes. Deia l'intel·lectual i polític espanyol Jorge

Semprún en *La escritura o la vida* que les paraules «*pueden explicar todo, incluso a dios*». I és per això la complexitat del llenguatge, que unes vegades ens fa arribar a la glòria i altres ens obri les portes de l'infern.

Per a l'Àngela, però, l'escriptura és la vida, i a través d'ella entén i dona sentit a la seua pròpia història que és la de la tendresa i innocència d'una nena de dotze anys entestada per envernissar-ho tot amb ingènues reflexions.

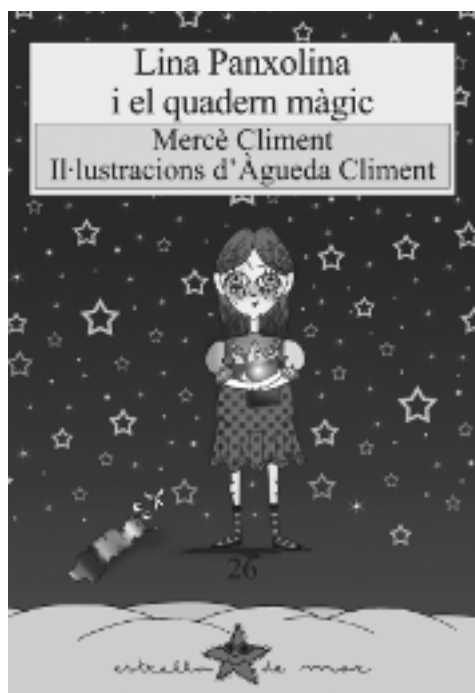
El *Quadern d'Àngela* ha estat guardonat amb el V Premi Vila de Pater-na de narrativa infantil Vicen-ta Ferrer Escrivà de l'any 2009.

□ Berta Rodrigo Mateu
Lletres Valencianes, n° 29

Aprendre dels errors

La lectura de la novel·la infantil *Lina Panxolina i el quadern màgic* ens recorda que totes les persones tenim virtuts, però també defectes. Al llarg de la vida, mentre acumulem experiències les persones sàvies aprenen dels errors per intentar ser millors persones.

LINA PANXOLINA I EL QUADERN MÀGIC

MERCÈ CLIMENT

IL·LUSTRACIONS D'ÀGUEDA CLIMENT

COL·LECCIÓ «ESTRELLA DE MAR», 26

86 PÀGINES | 978-84-9904-056-1 | 5,90 EUROS

EDICIONS DEL BULLENT, PICANYA, 2010

Les lectures en general, però sobretot aquelles que van dirigides als més menuts, es poden comprometre a proposar una reflexió al lector. I si el compromís s'acompanya d'una història entretinguda i dinàmica que enganxa, millor que millor. Així, el missatge que es vol transmetre arriba amb menys dificultat. Aquesta simbiosi és el que ha aconseguit l'escriptora Mercè Climent i, la seua germana, la il·lustradora Àgueda Climent en la novel·la infantil *Lina Panxolina i el quadern màgic*.

Lina és la protagonista d'aquesta història. Una xiqueta de vuit anys que crida l'atenció a primera vista pel seu aspecte físic: cabells rojos, la cara plena de pigues, braços esprimatxats, cames llargarudes i una panxa rodanxona que la fan víctima de les bromes dels companys de classe. Està farta de tanta burla i d'escoltar com la criden Lina Panxolina.

Aquesta situació fa de Lina una xiqueta solitària i amb dificultats per a relacionar-se. En la seua solitud tan sols li acompanyen els llibres, els seus preferits són els que parlen d'ueños i fades. Un bon dia, Lina es troba amb un personatge misteriós que li fa un regal. Es tracta d'un quadern màgic: tot allò que dibuixe en ell es farà realitat. Al principi, Lina en fa un ús innocent i divertit, trasllada als lectors la seua particular imaginació: éssers increïbles, móns fantàstics, etc. Però a mesura que passen els dies s'adona del poder del quadern i comença a utilitzar-lo per a venjar-se de tots aquells que s'han burlat d'ella. Esbossa malifetes per fer pagar tot el que li han fet fins arribar a un punt en el qual Lina s'oblida per complet dels sentiments que tenia quan era ella el blanc de totes les rialles. Perquè el seu joc l'ha transformada en un igual d'aquells xiquets que tant havia odiat, ara fa mal d'una manera gratuïta per qüestions d'enveges i gelosies; fins i tot, a les persones que més s'estima. Però Lina és intel·ligent i s'adona que no li agrada la persona que és ara. Aviat, decideix aprendre dels errors i tornar a ser la Lina de sempre però més madura i millor persona i deixar d'utilitzar el quadern màgic.

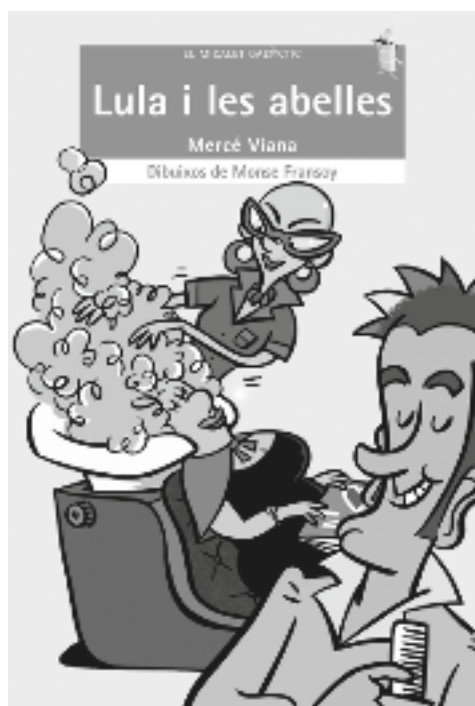
La història que presenta Mercè Climent és plena d'humor i de fantasia, però també de tendresa i realisme. És tracta d'un món molt pròxim al jove lector: l'escola, els amics, la família, etc. Una narració amb una clara intenció didàctica, ja que a través de la protagonista els lectors aprendran que hem d'acceptar-nos tal i com som, que com les persones són capaces de passar de víctima a botxí..., i com a través de les vivències i dels errors podem millorar com a persones i madurar.

□ *Andrea R. Lluch*
Lletres Valencianes, n° 29

Una sorpresa en el pentinat

La Senyora Lucila, Lula per a les amigues, té un problema: sent un zumzeig estrany en el seu cap i un cert malestar. No sap què fer, ni on adreçar-se. No pot dormir i només la música és capaç de fer desaparèixer aquell zumzeig. Les seues amigues l'ajuden i li recomanen possibles solucions, però la solució està més a prop del que ella realment es pensa.

LULA I LES ABELLES

MERCÉ VIANA

IL·LUSTRACIONS DE MONSE FRANSOY

COL·LECCIÓ «EL MICALET GALÀCTIC», 157

104 PÀGINES / 978-84-9824-816-6 / 7,70 EUROS

EDICIONS BROMERA, AZIRA, 2010

Lula és una dona a qui agrada remarcar la seua individualitat i ho exterioritza mitjançant els pentinats originals i estafolaris que cada dimarts es fa en una perruqueria del seu barri. Lula és una persona independent, soltera, que de menuda va tindre el somni de convertir-se en un aparell de ràdio. Té dues passions. La primera, la música clàssica i més en concret de Mozart, és una habitual de la temporada de concerts que tenen lloc en la seua ciutat. L'altra, el seu grup d'incondicionals amigues.

Un dia descobreix que al costat de sa casa han inaugurat una moderna perruqueria, així que decidix entrar-hi i provar nous models de pentinats. El perruquer, en veure la llargària dels seus cabells, li proposa un pentinat una mica aparatós. En eixir al carrer per anar a escoltar el darrer concert, comença a

sentir en el cap un zumzeig i un malestar que en un principi l'incomoda i que després la preocupa. Amb l'ajuda de les seues amigues, visita primer un metge i després un sanador, però cap d'ells no aconsegueix esbrinar què li passa a Lula. Ella està molt preocupada i passa alguna nit sense dormir, fins que descobreix que la música fa que el zumzeig aminore i el malestar desaparega, però aquesta no és la solució al seu problema.

L'escriptora d'Alfajar Mercé Viana, amb l'ofici que li dóna una extensa obra i un gran coneixement del món dels infants, aconsegueix crear un conte per a infants senzill, directe i amb alguns moments divertits. Al llarg de les seues pàgines trobem en primer lloc un llenguatge clar, ric i entenedor per als menuts de la casa, en segon lloc una lectura en la qual valors positius com ara l'amistat o el reforçament de la personalitat de l'individu dins del grup són presents. Es tracta d'una història senzilla amb un final sorprenent i feliç, amena i fàcil de digerir. Per la seua part, l'artista catalana Monse Fransoy, encarregada de la portada i de les il·lustracions interiors del llibre, ens oferix uns dibuixos precisos, dinàmics, amb unes línies clares i definides, amb un toc just de modernitat i alhora emparentats amb alguns clàssics de les historietes il·lustrades espanyoles. Sobre

ella l'editor ens dóna poca informació i considere que és una mica injust, ja que és una autora amb un important treball que ha col·laborat en revistes com ara *Tatano* i *Cavall Fort* i ha il·lustrat llibres de lectura, manuals i àlbums. Mercé Viana, junt amb altres autors com ara Enric Lluch, Pepa Guardiola, Carles Cano, Joan Pla, Maria Dolors Pellicer, formen part d'un grup d'autors amb una llarga i intensa trajectòria en el camp de la literatura infantil, que han aconseguit crear una obra de qualitat i d'interés que ha servit perquè unes quantes generacions de xiquets i xiquetes valencians gaudisquen amb la lectura alhora que aprenen la seua llengua. Un grup que ha creat també una base sobre la qual han anat depositant futures generacions d'escriptors la seua obra i que comença a conformar un corpus de literatura infantil homologable al de qualsevol cultura.

□ Manel Alonso i Català
Lletres Valencianes, nº 29

Una violència invisible i quotidiana

La indiferència o el buit que se li pot fer a una persona, o inclús la persecució, pot ser molt cruel, i pot passar en a qualsevol edat i dedicació.

SOS! BULLYING

JOAQUINA BARBA PLAZA

COL·LECCIÓ «CLAUS PER ENTENDRE EL MÓN», 13

118 PÀGINES / 978- 84-9904-049-3 / 6,95 EUROS

EDICIONS DEL BULLENT, VALÈNCIA, 2010

Des de fa uns anys la paraula anglesa *bullying* s'ha fet popular per a indicar una intimidació o assetjament a una persona, normalment per part d'un grup i generalment en l'àmbit escolar però també a qualsevol lloc de treball. Sobre aquest tema hi ha diferents postures, des d'aquells que ho veuen com un conflicte que cal eliminar i altres que no li donen gens d'importància. Els primers ho justifiquen en les greus conseqüències psicològiques que provoca i en alguns casos físiques també, mentre el segon grup es basa en que tots hem segut xiquets i xiquetes i no hi ha que exagerar.

És cert que històricament hi ha hagut assetjament a grups i individus. Unes vegades s'ha centrat en els afrancesats, altres en els moriscos, en els jueus, o en els catalanistes per posar alguns exemples, i molt a sovint sobre les dones de qualsevol condició que l'han patit per la seua doble posició de minoria i

de gènere. I no fa molt, per la simple qüestió de parlar una llengua diferent del castellà, provocant generalment el canvi immediat de registre per a sentir-se integrat en àmbits tan característics com els castrenses, empresarials o eclesiàstics entre altres.

Però pot ser actualment, s'ha transformat aquesta persecució en un cerca sinuosa però constant, per a no trencar eixa pau democràtica que de vegades no és més que por, com deia Raimon. I freqüentment es fa cap als individus més sensibles i amb més personalitat, per part de grups que utilitzen mecanismes sofisticats d'acaçament físic i psíquic per a no donar opció al pensament o a l'elecció lliure. La seua base és la desigualtat de poder i la seua aparició sempre va lligada al dolor. La fase més recent és el ciberbullying, una variant que provoca l'aïllament i l'escarni d'una persona d'una forma potent però callada i lluny d'adults preocupats pel tema.

Aquest llibre és una novel·la que ens apropa a una realitat cada vegada més present als centres escolars, i ens invita a fer una reflexió dels motius que fan que tant l'assetjador com la víctima i els observadors, actuen com ho fan. Tanmateix, la lectura planteja qüestions que no hem de desestimar com ara, són els

menors els únics culpables d'aquest fenomen? Com es pot acabar amb aquesta dinàmica? Quins responsables haurien d'intervindre? I altres preguntes que l'autora deixa entreveure d'una forma molt evident entre línies.

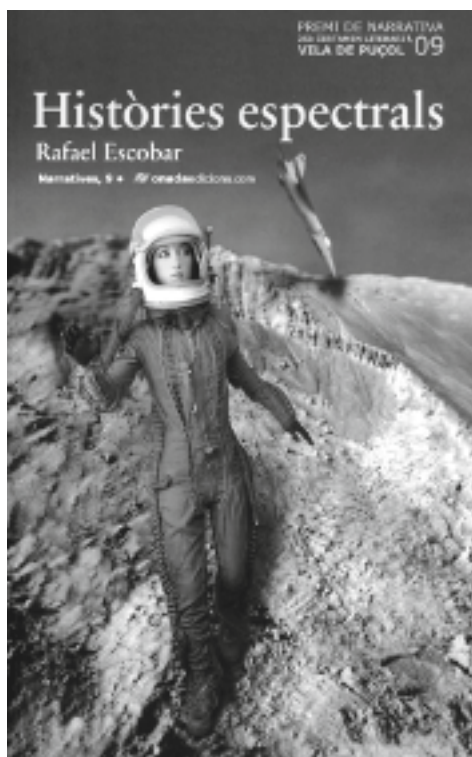
El volum forma part d'una col·lecció molt adient per al públic adolescent com són les «Claus per entendre el món» i que justifiquen plenament aquest títol de forma molt adient. Un llenguatge plaer però correcte, una acció contínua i d'una quotidiana actualitat, conformen una lectura agradable, entretinguda i amb aportacions reflexives molt importants. A més els seus vint-i-dos capítols conformen un ritme de lectura amé, caracteritzat per flashos d'acció, diàleg i descripció ràpida, com a anuncis cohesionats. Es fa ben evident que l'autora coneix perfectament el món educatiu, donada la seua condició de mestra, i el món literari com ho testimonien els diversos llibres de literatura infantil i juvenil que ha publicat.

□ Enric Ramiro Roca
Letres Valencianes, n° 29

Sis històries de ciència-ficció

«Potser no signifiqui res, però els planetes que segueixen la Terra guarden la mateixa seqüència dels colors de l'arc de Sant Martí» (...) Este comentari escoltat en una cafeteria de València, li aprofita a l'autor de *leitmotiv* per a escriure estes sis històries ambientades en els planetes i dividides per colors.

HISTÒRIES ESPECTRALS

RAFAEL ESCOBAR

---

25 PREMI NARRATIVA VILA DE PUÇOL, 2009

COL·LECCIÓ «NARRATIVES», 9

---

128 PÀGINES / 978-84-96623-91-0 / 16 EUROS

ONADA EDICIONS, BENICARLÓ, 2010

Un jurat format per Manel Alonso, Bernabeu Blanch, Mari Carmen Arnau, Rosa García, Dolors Sánchez, José Vicente Martí i José María García, que va actuar com a secretari, va concedir el 25 premi narrativa Vila de Puçol de l'any 2009 al llibre *Històries espectrals* de Rafael Escobar. Una obra publicada recentment per la dinàmica editorial de Benicarló, Onada Edicions dins de la seua col·lecció «Narratives». Una col·lecció que a hores d'ara ja té publicades nou obres més d'altres destacats escriptors valencians com Vicent Usó, Manel Joan Arinyó, Joan Andrés Sorribes o Enric Lluch.

El llibre d'Escobar s'inscriu en el gènere de la narrativa curta i conté sis històries de ciència ficció: «El dia de l'Ascensió», «El esplendor de Zeus», «La decisió de l'enginyer Maxwell-Hunt», «Dallila», «Planeta Blau» i «El perfil invisible de la troca». Utilitzant com a pretext un dibuix del sistema solar, l'autor ens presenta unes narracions ambientades al voltant dels diferents planetes i dividides segons les tonalitats que projecta l'arc de Sant Martí (Mart és roig, Júpiter ataronjat, Saturn groc, Urà verd, Neptú blau i Plutó ... que podria ser violeta).

Rafael Escobar ha utilitzat en esta ocasió la ciència-ficció, un gènere amb poca tradició en la nostra literatura, per a endin-

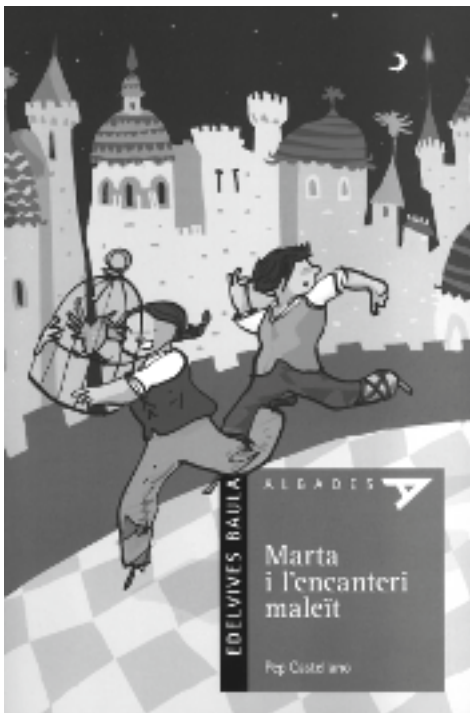
sar al lector en una esfera axfixiante on els personatges viuen situacions límits amb l'únic objectiu de sobreviure. Unes narracions independents ambientades en l'espai i esquitxades amb dosis de ironia i sarcasme però que en el fons ens presenten una realitat humana diferent on els personatges tenen un element comú el seu pesimisme i una falta de confiança en ells mateixa, sens dubte una pesada càrrega de la que no poden desfer-se fàcilment.

Rafael Escobar (Burjassot, l'Horta del Nord, 1942) va començar la seua carrera literària l'any 1992 precisament amb narracions curtes i ha estat premiat en diferents ocasions. L'any 1990 amb el premi Vila de Crevillent per l'obra *L'Estel capgirat*, l'Encobert de Xàtiva l'any 1991 amb l'obra *La dona menuda*, l'any 1993 dins dels Premis Octubre amb el Premi Andròmina de narrativa amb la novel·la *L'últim muetzi* i l'any 2000 amb el Premi Antoni Bru per *Els vidres entelats*. Una llarga trajectòria literària que sens dubte continuarà donant els seus fruits.

□ Gema Juan Ortells
Lletres Valencianes, nº 29

Un pare rossinyol i una filla amb empena

Tot i que sembla difícil de creure, el pare de Marta s'ha convertit en un rossinyol. Este despropòsit la portarà a iniciar amb la seua mare un llarg viatge en el que tindrà oportunitat d'aprendre molt sobre l'estima dels pares, sobre la qualitat humana, l'amistat, l'enteniment i els conflictes entre els pobles, l'avarícia i el valor de la llibertat.

MARTA I L'ENCANTERI MALEÏT

PEP CASTELLANO

IL·LUSTRACIONS DE XIMENA MAIER

COL·LECCIÓ «ALBADES», 17

120 PÀGINES / 978-84-263-7468-4 / 8 EUROS

EDELVIVES- BAULA, MISLATA, 2010

Marta i l'encanteri maleït és una novel·la curta coral en la que una mare i una filla compartixen una aventura singular en busca del pare de la menuda. L'autor, Pep Castellano, és un narrador experimentat i utilitza un punt de partida amb molta força –l'encanteri d'una bruixa per a que una parella que desitja tenir fills pugua tenir-ne– per a encetar un viatge entretingut, divertit i amb misteri per paratges llunyans.

Els personatges pertanyen en la seua major part a una cultura diferent, que podria ser ben be de l'orient mitjà, i que dona a Marta i sa mare l'oportunitat de conèixer una forma diferent de viure, així com les circumstàncies d'un país sotmès a una dictadura i un conflicte bèl·lic. Mitjançant el context de la narració es dona a conèixer la vivència quotidiana d'un poble en guerra, les injustícies, la paralizzació de l'activitat normal d'una

comunitat, l'explotació infantil, l'absència d'escoles, la prohibició de la lectura i dels llibres, i el despropòsit d'uns governants dictadors que sostenen el conflicte artificialment entre dos pobles per enriquir-se.

La història planteja també un dilema sobre el que els pares de Marta han de decidir: si salven el pare Marta podria desaparèixer degut a l'encanteri. I encerta en la presentació d'uns personatges principals infantils que són decidits, autònoms, amb criteri i coratge, raonables i que no es deixen vèncer per les dificultats aparents que s'oposen als seus propòsits. Eixe model pot ser un exemple positiu d'actitud vital per al lector infantil.

Al llarg de la narració prenen la paraula diferents personatges de manera que el lector coneix la perspectiva de cadascú diferent i pot apropiarse un poc més a cada protagonista.

D'altra banda se'ns mostra una mare complaent que, això si, donà bones mostres d'empatia amb la filla i que més que abanderada de l'expedició sembla acompanyar la menuda en esta aventura ideada i promoguda també per ella.

Seguint esta línia, la solució als problemes que planteja la història vindran de la mà dels més menuts, atrevits i in-

trèpids, que faran amistat de seguida. El Joan, fill d'un fuster que acull les viatgeres en sa casa, serà la clau per a que estes coneguen els costums del lloc al que han fet cap i tinguen accés a aquells llocs on necessiten entrar per resoldre l'encanteri.

La narració s'acompanya de les il·lustracions de Ximena Maier, que utilitza exclusivament el blanc i el negre per a ambientar els episodis.

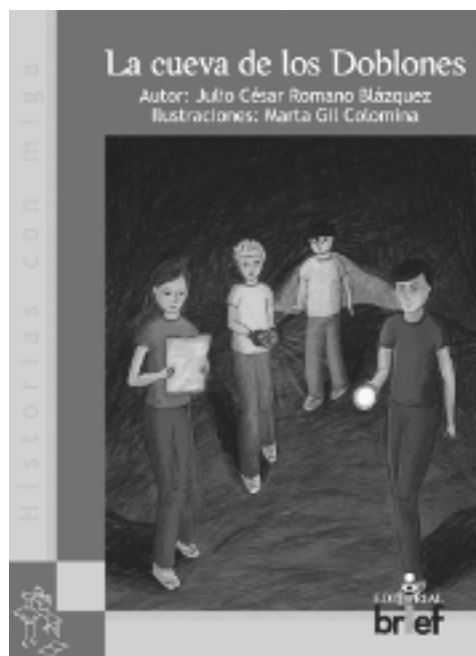
Marta i l'encanteri maleït és una narració dirigida a lectors a partir de 10 anys. És una bona opció per l'aprenentatge del valencià, de lectura lleugera, amable i entretinguda.

□ Anna Gimeno
Lletres Valencianes, nº 29

La aventura que ens agradaria viure

L'ambició, el coratge, la companyonia són els valors que tracta aquesta novel·la adreçada al públic juvenil i que destaca, sobretot, per ser una aventura literària plena d'emoció i d'intriga amb un cert rerafons històric i llegendari. Els protagonistes adolescents es comporten com a joves valents i tocats d'una curiositat aventuresca extraordinària.

LA CUEVA DE LOS DOBLONES

JULIO CÉSAR ROMANO BLÁZQUEZ

IL·LUSTRACIONES DE MARTA GIL COLOMINA

114 PÁGINES / 978-84-15204-03-9 / 9 EUROS

EDITORIAL BRIEF, VALÈNCIA, 2011

La cueva de los Doblones està situada al terme municipal de Alía (Cáceres), en un dels punts més inaccessibles de la Serra d'Altamira, la qual cosa va motivar que en el passat fora utilitzada per bandolers com a refugi. I és que a més de constituir un amagatall perfecte per a pròfugs pel seu intrincat accés, la cova conté altres atractius que han fet d'ella un lloc cobejat i visitat al llarg dels segles. El primer i més evident és que, un cop dins, ens proporciona una ampla i meravellosa vista sobre la vall. I el segon i, aquest de naturalesa més secreta i misteriosa, és que la llegenda conta que hi ha amagat un tresor de doblons (d'ací el seu nom) encara no descobert. Però aquest «encara» correspon a l'àmbit de la «realitat» per dir-ho d'alguna manera, perquè en el món de la ficció, el tresor de la cova dels Doblons ha estat descobert recentment per un grup de jovenets intrèpids i ho han

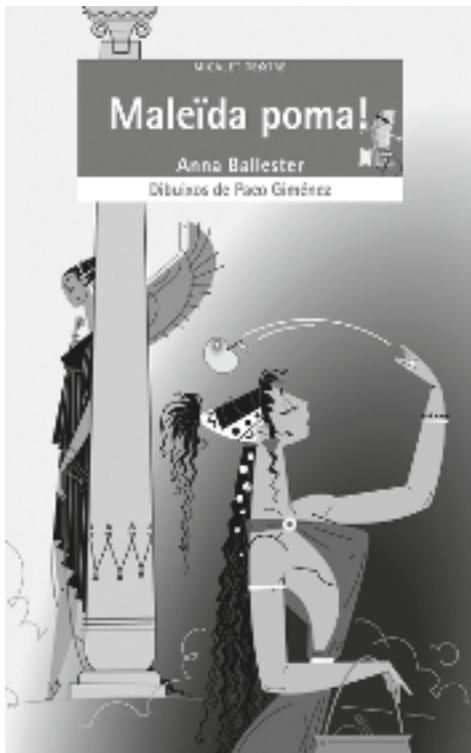
fet de la mà de l'escriptor Julio César Romano. Així doncs, *La cueva de los Doblones* és el títol de l'última novel·la d'aventures d'aquest autor de novel·la juvenil que es va criar en un petit poble de la província de Toledo, Mohedas de la Jara, municipi on esdevenen les aventures d'aquests adolescents descobridors del secret més amagat de la Serra d'Altamira. I dic més amagat, perquè ningú no ha aconseguit trobar-lo, malgrat que és un secret que tothom coneix en forma de llegenda. I és el que passa amb aquesta mena de narracions llegendàries que ningú hi creu o, dit altrament, creuen que només pertanyen al món de la imaginació, de les històries fantàstiques. I només uns pocs pensen que la frontera entre realitat i fantasia potser no siga tan inquebrantable i que, a força de hi creure, poden aconseguir traspasar-la. Vet ací, un dels temes claus de la novel·la: creure en les coses que ens importen i lluitar per elles. L'ambició és un valor que ha sofert certa desvirtuació en la societat actual, perquè la majoria de vegades s'associa de manera automàtica i exclusiva al lucre i a l'ascens social i es confón amb l'egoïsme o l'avarícia. Romano ha volgut trencar una llança a favor d'aquest valor tan vilipendiat i mostrar als joves el significat originari de superació personal o col·lectiva. I tanmateix, la novel·la, a pe-

sar d'aprofundir en valors i actituds –l'ambició, l'amistat, el coratge, les diferències entre la vida urbana i rural, etc.– no té en absolut un to allisonador, sinó que és essencialment un relat d'aventures amb components màgics i d'intriga. Prendre la rondalla de la cova dels doblons com a punt de partida, li atorga un caràcter híbrid: d'una banda, un rerafons històric i una ubicació geogràfica concreta que li donen consistència de «realitat» i, de l'altra, un vel de misteri i de cosa inexplicable. I que aquesta mena de narracions històrico-fantàstiques són força estimulants per a la ment dels joves, això ja ho sap bé l'autor. No debades, un altre punt a favor d'aquest relat és el retrat tan ajustat que es fa del comportament i de la psicologia adolescent. No és en absolut ni estrident ni exagerat de manera, que de vegades, fa la impressió que qui escriu no és un adult. Es nota que l'autor té experiència en el tracte amb joves, perquè a més de ser professor és pare de sis fills.

□ *Alícia Toledo*
Lletres Valencianes, n° 29

Del mite clàssic al món actual

Aquesta obra d'Anna Ballester, basada en el mite grec de la poma de la Discòrdia, esdevé una aproximació a la cultura clàssica, tot i que amb la voluntat de traslladar als adolescents alguna cosa important sobre el comportament dels humans, dels d'abans i dels d'ara.

MALEÏDA POMA!

ANNA BALLESTER

IL·LUSTRACIONS DE PACO GIMÉNEZ

COL·LECCIÓ «MICALET TEATRE», 36

89 PÀGINES / 978-84-9824-642-1 / 8,50 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2010

La col·lecció Micalet Teatre, d'Edicions Bromera, ens presenta *Maleïda poma!*, d'Anna Ballester (Borbotó, 1954), primera obra teatral publicada d'aquesta especialista en literatura i teatre per a infants i joves. Ballester ens acosta a la cultura clàssica de la mà del mite de «la poma de la Discòrdia», a partir del qual basteix una «versió lliure», en clau de comèdia, adreçada especialment a un lector adolescent.

El text es fonamenta en una estructura convencional en tres actes, tot i que amb un tractament de l'acció, segons els actes, ben diferent. Així, el primer acte, presentat com a escena única, s'aprofita per fer una autopresentació dels personatges que protagonitzen la història: hi trobem els déus Zeus, Hera, Afrodita, Atenea, Apol·lo, Hermes, Posidó, Hades i Discòrdia, a més dels mortals Paris, Príam i Helena. Amb el segon acte, format per tres escenes, en-

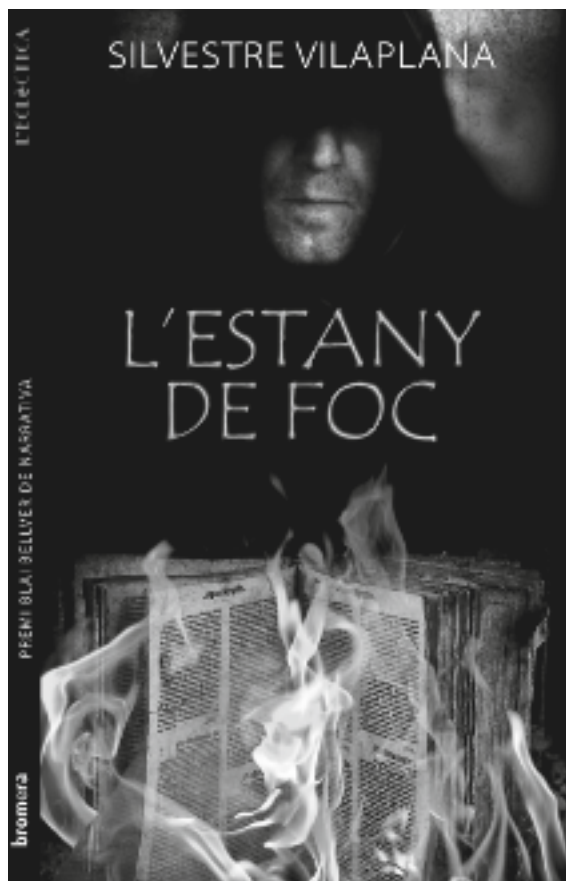
trem de ple en la trama, situant-nos en el banquet de casament de Tetis i Pe-lau. La intervenció de Discòrdia, que no hi ha estat convidada, ens portarà al conflicte i a l'aparició en escena del famós episodi del judici de Paris. El tercer acte ens trasllada, mitjançant quatre escenes, a l'origen de la guerra de Troia, amb l'encontre amorós entre Paris i Helena.

L'obra, però, és plantejada a partir de la intervenció d'un personatge-narrador, que inicia i clou el relat escènic. Aquest recurs serveix a l'autora no només per enllaçar diferents moments de la història sinó per connectar el relat mític amb l'actualitat, tot posant en evidència la voluntat de construir un discurs que lliga aquests mites clàssics al comportament universal dels humans. Així, comprovem que *Maleïda poma!*, per una banda, és útil per introduir els lectors adolescents a la cultura i a la literatura grega clàssica. I, per una altra, ens fa pensar que aquests relats, farcits de deus i deesses antics, són encara una forma vàlida d'acostar-se a la realitat humana. En aquest cas, tot i el dramatisme de fons, de la mà de la comèdia, d'un llenguatge molt accessible i d'un plantejament teatral senzill que facilita la posada en escena del text en un àmbit escolar.

Això, pensem, hauria de servir per esperonar els lectors a aprofundir en el coneixement de la nostra tradició cultural clàssica i de la seua influència posterior en l'art i la cultura occidental. I fent una passa més enllà per tractar, amb tota la seua dificultat, el fons de tot plegat: què és i per què algú llança «la poma de la discòrdia?» Sens dubte, aquesta obra és un bon punt de partida per bastir un camí més ampli, més sinuós, més costerut. Així, de la mà d'una comèdia de déus antics podem arribar, si es vol, a la complexa i fotuda realitat dels humans.

□ Ramon X. Rosselló
Lletres Valencianes, n° 29

La Bíblia valenciana

Una novel·la ambientada en les darreries del xv que recrea des del món de la ficció, la tenaç persecució d'un llibre atribuït a Bonifaci Ferrer, i conegut per tots com la Bíblia valenciana.

Tot i que el tema ja va ser aprofitat als huitanta per Rafael Tasis en una de les seues novel·les policiaques, Silvestre Villaplana (Alcoi, 1969) després del seu èxit amb *Les cendres del cavaller* torna a la càrrega en una nou thriller històric

acompanyat de tensió psicològica i de misteri, que ens acosta les terribles vicissituds que va patir un dels últims exemplars conservats sobre la primera traducció del llatí a llengua vernacla de les Santes Escriptures.

L'ESTANY DE FOC

SILVESTRE VILAPLANA

PREMI BLAI BELLVER CIUTAT DE XÀTIVA

COL·LECCIÓ «L'ECLÈCTICA», 189

396 PÀGINES / 978-84-9824-583-7 / 19 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2010

L'alcoïa ficciona les peripecies i perills que setgen Daniel Vives, un dels traductors i custodi amb la seua vida d'aquest

llibre herètic. Amb una reconstrucció històrica força aconseguida (com ha fet en altres ocasions) basada en documents d'època i actes inquisitorials l'autor ens presenta una València bruta i fosca, assolada per la pesta, i que ha perdut l'entençà entre els resos i classes. Però la seua trama esdevé més molt més complexa, i tracta també, el recel que provoquen conversos i moriscos, el sadisme i cobdícia dels inquisidors, o sense anar més lluny, la hipocresia i mercantilisme del Poder que sempre actua segons els seus interessos, més enllà de principis i lleis.

Des d'un punt de vista narratiu Vilaplana ha compensat la falta d'una acció trepidant amb l'agilitat i alternança dels nombrosos i breus capítols que canvien de espai i d'actants; però que mantenen per contra una linealitat temporal. Així en la primera part concentra la història en la búsqueda del llibre i el temps que el protagonista va estar amagat dintre d'una sinagoga. La segona conta la seua fugida cap a Perpinyà fora de l'abast del Sant Ofici, aprofitant un brot de pesta. Mentre que a l'última, ens narra la tornada a la ciutat del Túria, i el seu inexorable final.

Per altra banda, hem de destacar la versemblança del seu llenguatge, així com la cura i l'estil en la caracterització de

tots els personatges tant si en són reals com l'inquisidor Montesinos (colèric, dogmàtic, sempre amb citacions llatines en la boca) o secundaris, com Pere Castor (un geperut deforme i luxuriós, un delator a sou) tots dotats d'una entitat i una psicologia pròpia.

L'estany de foc és una obra més sobre els desgraciats casos de bibliofòbia que s'han succeït des de temps immemorials, i que alguns podrien titllar, a més a més, com un clar exemple de repressió lingüística. Siga com siga, aquesta original novel·la està reconstruïda sobre un text del qual només en queden quatre fulls (curiosament les darreres pàgines de l'Apocalipsi, d'ací el títol) que es conserven a la Hispanic Society de Nova York com a testimoni de la intolerància social i el fanatisme cultural al qual ens pot induir la por i la barbàrie. Com sentència un dels personatges «El llibre no és perillós. La paraula de Déu és bellesa, és justícia, és la llei; però no és un perill. Els homes sí que són de perillosos».

□ J. Ricart

Lletres Valencianes, n° 29

Lliçons d'absència

Segunda parte és una novel·la sobre un triangle peculiar. En ella quatre persones juguen a oblidar i començar de zero. D'ací el títol, de l'intent de reconstruir un passat que se'ns esmuny entre les mans i de reflexionar sobre el que hem après.

SEGUNDA PARTE

JAVIER MONTES

COL·LECCIÓ «NARRATIVA CONTEMPORÀNEA»

185 PÀGINES / 978-84-92913-53-4 / 16 EUROS

PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2010

El relat comença amb molta força, en el mig del no res, perduts en la emoció d'una cerimònia, un casament que se celebra al camp, envoltats de verd i silenci, així coneixem en Miguel i en Rule, dos dels protagonistes de la novel·la. En aquests moments de tensió i expectació, just quan els nuvis recorren al ritual de dir «sí vull», en Rule –astut com sempre o més innocent que mai– decideix amollar-li a Miguel una decisió que duu al cap des de fa temps: marxar a Brasil per tal d'ampliar el negoci. Així comença la història, si bé el lector té la sensació que aquesta ja du temps en el seu cap, el temps que fa que Miguel i Rule es coneixen. En realitat, només fa un any, però suficient perquè l'amor s'hi haja fet un lloc important i perquè Rule se n'haja cansat i desitge canviar d'«aires».

Dit i fet, Rule se'n va a Brasil i Miguel es queda perdut enmig de l'estiu as-

fixiant de Madrid, esperant que sone el telèfon. En canvi, a penes si sona, i quan ho fa, la comunicació és pèssima o els comentaris esdevenen desafortunats i millor no haver dit res. I així és com evoluciona el desencant d'aquests dos amants, protagonistes d'una relació que aviat es veu visitada per dues persones més, fins esdevenir un trama de triangle amorós peculiar, on el rival serà al mateix temps objecte de desig. En canvi, la història que conta la novel·la no acaba de seduir el lector, almenys aquesta lectora.

Ben mirat, l'elogi que jo en faria, de Montes, s'aproxima més a com conta les coses que a les coses que conta, i és per això que la novel·la en els seus primers dos capítols captiva amb força, perquè a l'inici hi ha un desplaçament de teatralitat que pot amb tot.

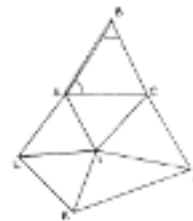
A més de ser generós a l'hora de regalar pinzellades iròniques cap a certs clixés socialment assumits, bé a través de la descripció de situacions quotidianes, de certs ambients o de personatges, heus ací on s'escau reconèixer que Montes és un mestre de contar, d'entretenir-se en trivialitats exquisides, de recrear escenaris i de dosificar la tensió.

Tot plegat, el ben cert és que aquest jove escriptor no perd ocasió de jugar amb

el detall. En canvi, la història que hi conta manca d'atractiu, de força, la qual cosa podria desencantar els seus lectors. Tanmateix, els temes que hi tracta són sempre benvinguts. El desig, el desencant, i l'oblit estan presents en aquesta història on el cinema és un personatge més, i on tenim la sensació que el narrador sap apropar-se als protagonistes i retratar primerament les seues emocions, records i vanitats.

Així doncs, *Segunda parte* és una novel·la que incita a pensar en allò que aprenem dels absents, de les històries d'amor passades i que recorda amb quina força evoquem allò que ens queda de l'amor quan desapareix la persona estimada.

□ Lourdes Toledo
Lletres Valencianes, nº 29

Ultimàtum a la Terra

El metge, escriptor i científic Salvador Macip ens sorprén amb una novel·la entretinguda i alhora reflexiva sobre la condició humana, *El joc de Déu*, una novel·la que, sota l'aparença inofensiva de la comèdia, llança una invectiva demolidora contra l'anhel desmesurat de poder i els perills de la corrupció.

EL JOC DE DÉU

SALVADOR MACIP

COL·LECCIÓ «L'ECLÈCTICA», 190

223 PÀGINES / 978-84-9824-712-1 / 15,95 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2010

Hi ha novel·les que exigeixen un pacte implícit entre el lector i l'escriptor. Em referesc a les novel·les que demanen un lector predisposat a jugar, o siga, a llegir, amb unes regles diferents de les que regeixen la lògica de la realitat. El lector, davant d'aquesta cruïlla, té dues opcions ben definides, però excloents: o bé abandonar el llibre de manera immediata, a la primera pàgina, o bé capbussar-se de ple en el joc literari que li proposa l'autor. Que el lector decideisca endinsar-se en l'univers de la novel·la dependrà, en gran mesura, de la perícia del novel·lista i de la seua capacitat de seducció. Dificilment podríem gaudir de *La metamorfosi* de Kafka o dels contes de Calders si no acceptàvem que Gregor Samsa pot convertir-se en un escarabat de la nit al matí o que un raspall de dents pot ser, i de fet ho és, un gosset simpàtic i juganer. Comptat i debatut, el pacte consisteix a deixar-se arrossegar per camins incerts sota el guiatge de l'autor. Aquest és, al meu entendre, l'esforç principal que requereix una novel·la com ara *El joc de Déu*.

El joc de Déu conta la història de Sherman, un jove estudiant d'una raça ètnica minoritària als Estats Units que malviu en un pis de lloguer a Harlem i que, de colp i volta, experimenta un encontre fortuït amb un personatge mis-

teriós que diu ser Déu. Sense a penes temps perquè Sherman recupere l'alé, Déu li encomana una missió que haurà d'acomplir de manera forçosa: salvar el món d'una destrucció imminent provocada per una reacció nuclear d'un abast inimaginable. Per a abordar aquesta empresa tan complicada, Sherman només tindrà l'ajuda providencial de Déu i l'ajuda circumstancial i interessada de Vivian, la xica dels seus somnis, que, a la fi, acabarà donant-li l'empenta necessària per portar a terme la missió. Tot i ser una comèdia trepidant i, com ja hem apuntat abans, del tot irreverent, Macip ens ofereix una caricatura esmolada de la condició humana, de les seues passions més baixes i dels seus anhels més abjectes. En el fons, *El joc de Déu* és una denúncia de les misèries humanes que fa aflorar la lluita despietada pel poder i els diners.

Podem afirmar que *El joc de Déu* és, si no una raresa dins el nostre panorama literari, sí una novel·la poc usual. No debades, escassegen en la nostra literatura les narracions que conjuguen amb eficàcia la ciència ficció i l'humor. Aquesta barreja d'ingredients mereix, si més no, que la novel·la de Salvador Macip no passe desapercibuda.

□ Salvador Ortells Miralles
Letres Valencianes, nº 29

Aprendre de les diferències

Entendre la vida dels altres pobles no és fàcil quan no ens hem bellugat de casa. Precisament, aquesta novel·la breu planteja com les persones podem canviar d'actitud i fins i tot de vida quan viatgem i l'aventura del viatge ens posa en contacte amb altres realitats culturals i socials.

UNA JOGUINA PER A IRINA

NEUS VARELA

COL·LECCIÓ «DE 6 A 96»

139 PÀGINES / 978-84-92763-38-2 / 10 EUROS

EDICIONS 96, LA POBLA LLARGA, 2010

Neus Varela (La Pobla Llarga, 1962) ha escrit una novel·la molt digna de llegir per adults i adolescents. En ella, amb misteri i tocs d'humor, posa accent sobre un dels temes més conflictius i sinuosos de la societat actual: les diferències socials i el respecte per la diversitat cultural.

Potser valga la pena recordar que en els últims anys Espanya s'ha convertit en un país receptor de molts ciutadans estrangers d'arreu del món, molts d'ells han integrat en el seu dia a dia els costums d'ací i han après fins i tot dues llengües noves. Tanmateix, la integració és un procés lent i delicat, que en ocasions confonem amb l'assimilació, i sempre hi ha persones se'n queden fora.

Aquest és el cas d'Irina, una de les protagonistes de la història, junt amb la seua família.

Romanís d'origen, és a dir d'ètnia gitana, la família d'Irina segueix els seus costums sense atendre raons com ara el dret a la llibertat i a una educació, entre altres.

Així les coses, han decidit separar la seua filla pre-adolescent de la vida quotidiana (amics, escola i jocs) per casar-la amb un home més gran que ella, un desconegut no estimat per Irina, que l'arribarà fins i tot a maltractar.

Ella, una jove decidida i coratjosa, s'hi rebel·larà en breu ajudada també per una professora seua, Isabel, la gran protagonista de la història, una dona sensible i atenta que decideix clavar-hi cullerada i seguir endavant, passe el que passe.

Construïda sobre l'estructura d'un *thriller*, el relat planteja un crim d'espòli i la persecució despietada per part d'una banda de criminals. Però la història més colpidora és la que naix dels encontres inesperats i de la descoberta d'un altre món, d'una cultura ben diferent a la nostra.

Isabel, que imaginava Romania a partir del que havia llegit i li havien contat, s'endinsa ara en el cor d'un país majorment rural que es desenvolupa a base de patiment i comportaments poc ètics.

Val a dir que, a més d'estar ben construït, el relat manté un ritme vertiginós

d'esdeveniments inesperats, combinats amb delicadesa amb instants ben poètics de calma i reflexió. Tant és així que, entre presses i contratemps, Isabel despullarà la seua vida davant seu i del lector en un acte de sinceritat que li valdrà un gran esforç personal, però també la recompensa de reconciliar-la amb la vida.

Tot plegat, *Una joguina per a Irina* és una novel·la de viatges, aventures, i repte personal, però també de denúncia i de conscienciació ciutadana. En ella es posen sobre la taula molts temes dolorosos, com ara el menyspreu i la falta de comprensió envers els altres, però també s'hi deixa entreveure un bri d'esperança a través de persones admirables que dediquen part de la seua vida als altres.

□ Lourdes Toledo
Lletres Valencianes, n° 29

El fil (perdut) d'Ariadna

Quimantú Segura s'estrena en Perifèric edicions amb un *artefacte* literari de difícil catalogació, *La memòria del ferro*. Un llibre en què les anotacions diàries del protagonista giren al voltant d'un entorn urbà que mira de desemmascarar; el de la Barcelona postolímpica, i en què, en l'àmbit privat, intenta exorcitzar una història d'amor desafortunada.

LA MEMÒRIA DEL FERRO

QUIMANTÚ SEGURA

PREMI BENVINGUT OLIVER DE NARRATIVA 2007

COL·LECCIÓ «ESCRITURES», 10

---

260 PÀGINES / 978-84-92435-20-3 / 16 EUROS

PERIFÈRIC EDICIONS, CATARROJA, 2010

El de l'experimentalisme formal i lingüístic ha estat –també en la nostra llengua– un dels camins més agosarats en la història de la literatura. A casa nostra, els anys setanta –tot recollint el llegat de les avantguardes de primeries de segle– constituí el període més prolífic i rendible, en aquest sentit –amb resultats desiguals, però. Molts d'aquells «experiments» d'aquell temps han caigut en desús i, a hores d'ara, són literàriament improductius. N'hi ha, però, que encara avui persisteix en l'intent d'indagar en noves formes d'expressió literària i que, fins i tot, advoquen per l'abolició dels gèneres tradicionals o, en tot cas, per la dissolució, la mescla, l'eclecticisme formal i de contingut. És el cas de l'«artefacte» literari *La memòria del ferro*, de Quimantú Segura, guardonat amb el Premi Benvingut Oliver de Narrativa 2007. De narrativa, sí, però que, ben sovint, flirteja amb l'assaig i,

sobretot, amb el dietari. En efecte, la forma de *La memòria del ferro* és la del dietari no datat, però sí temporalment i físicament identificable: si fa no fa, ens situem en la Barcelona de primeries del segle XXI. A més, hi ha un total de 75 «entrades», cadascuna amb el seu títol i numerades alternativament en xifres aràbigues i nombres romans –la significació i funció d’aquesta alternança, però, no està massa clara. Endemés, hi ha un protagonista que acapara l’atenció del lector amb les seues anècdotes al voltant de la seua vida diària. La quotidianitat és, també, protagonista i escenari alhora dels fets que s’hi narren. Estem, doncs, davant d’un «producte literari» difícilment encasellable, i de gestió àrdua per als neòfits, ço és, per a un lector tradicional, poc avesat als «experiments». Perquè si algú espera trobar-hi una trama, més val que en desistisca. Més enllà de la relació d’amor frustrada amb l’Ariadna i de les trobades més o menys fortuïtes del protagonista amb els seus col·legues del Catalunya –el bar on es reuneixen– no hi ha res, de fet. Tampoc no hi ha personatges clarament perfilats, sinó ombres que deambulen errants per una Barcelona –segons l’autor– falsament cosmopolita. Fa l’efecte que Quimantú –que resulta pràcticament indestriable de la veu del narrador– dona l’esquena a la Ciutat oficial

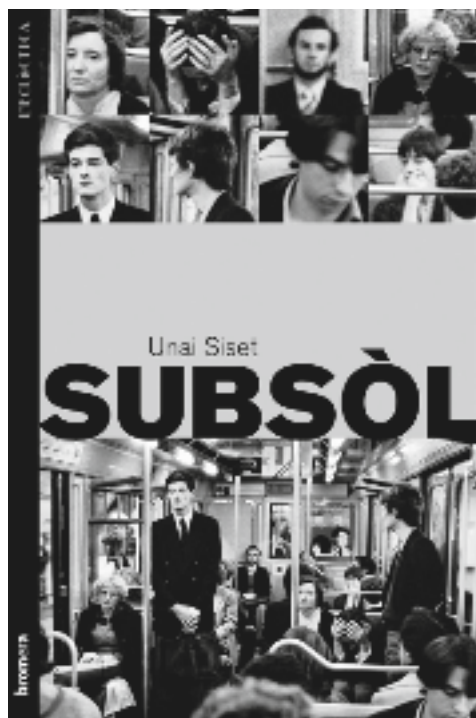
–i a la mar que l’afaïçona–, i que se la mira –Barcelona– amb uns altres ulls, de cara a la muntanya, amb la intenció de despullar-la dels embolcalls que l’edulcoren i la falsifiquen.

L’autor, cal dir-ho, fa gala d’una escriptura i d’un posicionament intel·lectuals atrevits, però força arriscats, perquè cada anotació «diària» corre el perill de ser mal païda pel lector, ni que aquest estiga predisposat a emocions literàries fortes. I tot plegat amb unes dosis molt elevades de nihilisme –que freqüen el vertigen, també s’ha de dir. Un nihilisme que situa l’home –i a l’autor mateix– en el fil d’un ganivet ben esmolat. Un ganivet que podrà fer servir perfectament –almenys literàriament– com un harakiri, i ben efectiu. Llegiu, si no, aquest fragment de la «novel·la»: «Últimament, quan destapo el *boli* és com si desembeïnés una espasa. Cada cop que m’he de posar a escriure és per encarar-me a un fantasma que és una nova perspectiva del no-res i destil·lar-ne les paraules que, línia re-re línia, apunto en aquest quadern, paraules que intueixo –voldria– com a clau de la supervivència; però si finalment trobo les paraules només seran un pedaç al capdavant, perquè el combat a vida o mort prossegueix, cada minut, cada segon, contra mi mateix».

□ Juli Capilla
Lletres Valencianes, n° 29

Rostres subterranis

Edicions Bomera publica *Subsòl*, una obra col·lectiva d'Alapont, Baixauli, Camps, Borràs, Greus, Lozano i Usó. Una misteriosa i atractiva fotografia de Peter Turnley realitzada a la línia 4 del metro de París l'any 1979, és el paisatge comú de tots sets relats.

SUBSÒL

UNAI SISET

COL·LECCIÓ «L'ÉCLÉCTICA», 188

181 PÀGINES / 978-84-9824-797-8 / 16 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2010

Subsòl més que un llibre, més que un aplec de contes, és un projecte ben peculiar: entre la novel·la i el conte, aquesta insòlita obra aplega set relats relacionats per una fotografia i els personatges que hi apareixen, la que va fer el fotògraf Peter Turnley a la línia 4 del metro de París l'any 1979.

La creació col·lectiva a partir d'una imatge comuna és un exercici literari a l'ús en tallers i cursos d'escriptura. En aquest cas, però, els que s'apliquen en aquest artefacte literari no són mers aficionats. *Subsòl* és obra d'Unai Siset, pseudònim darrere del qual s'amaguen sis escriptors i una escriptora que tenen en comú, a més de ser valencians, una trajectòria literària sòlida i de prestigi: Manuel Baixauli, Esperança Camps, Vicent Usó, Pasqual Alapont, Vicent Borràs, Alan Greus i Urbà Lozano. I diem s'amaguen, perquè cap escriptor ha volgut revelar quin és el

seu relat, com tampoc qui va ser el responsable del *mail* que proposava iniciar aquest projecte literari comú. La cosa va anar així: els set escriptors es van començar a intercanviar *mails* (a la vora d'un miler n'han escrit) i producte de tot això i d'uns quants encontres presencials van sorgir aquests set relats originals a partir d'una imatge comuna, la de Turnley, poblada de rostres inquietants. De fet, es van reparar els personatges que eixien a la fotografia, un per a cada autor, i es van posar a escriure. I quina va ser la sorpresa en adonar-se que, sense proposar-s'ho, els relats estaven plens de concomitàncies. I és clar, provocar-ne algunes més era tota una temptació a la qual no es van poder resistir. El resultat, un cop llimades les arestes i llesca la feina de postproducció: un aplec de relats que mantenen una misteriosa homogeneïtat interna. I si hi ha un tema que contribueix a aquesta homogeneïtat és el de la coincidència. L'atzar és una idea que plana per tots i cadascun dels relats. De fet, és tan penetrant que fàcilment el lector pot acabar per veure més casualitats de les proposades pels autors. És allò que la casualitat existeix i, sinó, la inventem. I és que el projecte és ple de joc i de misteri. En primer lloc, per la relació

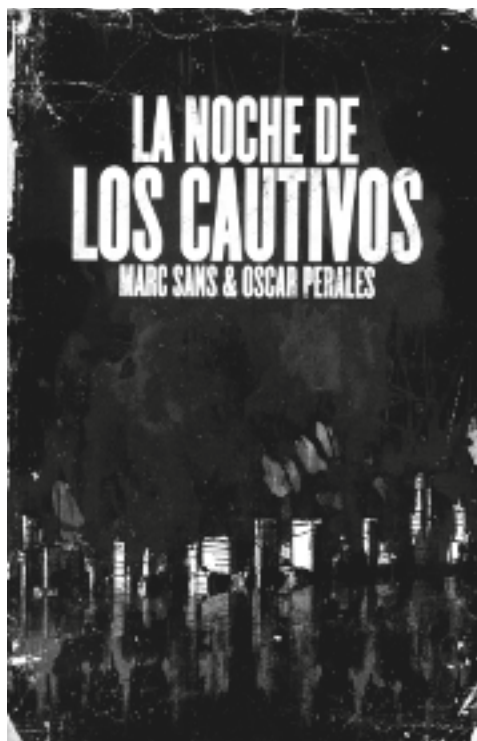
que estableixen uns relats amb altres i que inciten a tornar sobre el ja llegit, establir-hi lligams i fabular. Però també, el fet que les històries no vagen signades aboquen de manera inevitable al lector a intentar esbrinar qui hi ha darrere de cada personatge de la foto i de la seua història. Personalment, he fet les meues càbales i, sincerament, en alguns casos estic totalment convençuda d'haver donat en el clau. La complicitat amb el lector està servida, però el caràcter interactiu de l'artefacte literari no es queda en aquest punt, sinó que continua més enllà del paper: l'Unai Siset manté la creació viva en un bloc amb la història de personatges secundaris i, al Facebook, per poder interactuar els autors amb els lectors.

□ *Alicia Toledo*
Letres Valencianes, n° 29

Negra és la nit

La noche de los cautivos és el nou títol de la col·lecció «Sol y sombra» publicada per Edicions de Ponent, un còmic original i fresc, d'estil *thriller*, negre. Urbà en el sentit més obscur i expressiu del terme.

LA NOCHE DE LOS CAUTIVOS

MARC SANS I OSCAR PERALES

---

108 PÀGINES / 978-84-96730-50-2 / 15 EUROS

EDICIONS DE PONENT, ALACANT, 2010

Aquest llibre se suma a altres títols de l'àmplia col·lecció de llibres de còmic, setanta-dos en total fins ara, dedicada a aquest gènere en blanc i negre, amb una gran diversitat de propostes, com ara les històries de realisme brut, de Martí, o les d'horitzons llunyans, de Santiago Valenzuela, dos títols que obtingueren sengles premis. Cal reconèixer l'esforç de l'editorial en publicar autors de còmic poc coneguts, o directament desconeguts, amb el que això implica de vot de confiança a gent generalment molt jove. Això ens brinda l'oportunitat de gaudir de material amb aspectes innovadors, tant en l'estil com en la temàtica, molt variada –ja s'ha fet referència a la diversitat de propostes–, que ofereix la col·lecció.

El treball de Marc Sans i Oscar Perales se'ns presenta ja des de la coberta mateixa com un còmic d'argument violent, intrigant, amb els ingredients que associem habitualment al cinema negre. La narració s'articula en capítols, que de-

fineixen les hores en què succeeix la història, sempre de nit. Els personatges s'entrellacen, van apareixent en successió. Les seus veus *en off* narren la història, parlant-se a si mateixos. Es tracta de diàlegs breus, en els quals es barreja l'argot, el llenguatge poètic i fins i tot les referències bíbliques.

Els dibuixos aprofiten de manera molt adequada l'estètica del blanc i negre i es pot dir que imposen la seua llei, perquè s'hi detecta un clar predomini de la part gràfica sobre la narrativa. Taques de tinta i línies esmolades, juntament amb una presència més gran del negre, defineixen l'estil específic de l'obra, del còmic. Cada personatge té el seu moment i la seua història, que s'hi va descabdellant, i així hi apareix una successió característica de tipus humans, des d'una ballarina d'*strip tease* fins a un policia curt de gambals que perd la pistola i arriba tard al lloc dels fets. Baralles, batusses amb ganivet, un taxista desolat, una dona que segueix el corrent riu avall. Tota la fauna de la ciutat a la nit. La misèria, la desesperació, la desesperança, tot el continent fosc i deprimiment de sentiments de la vida nocturna es veu reflectit en aquesta magnífica història, feta de pedaços.

El còmic, a més, inclou una galeria d'esbossos i de propostes descartades sobre fons blanc que és també molt bona. Ens

permet veure el treball que hi ha darrere. Per als amants de les pel·lícules d'intriga, de trames urbanes amb personatges en situacions extremes, no hi pot haver cap dubte. Es tracta d'un còmic del tot recomanable. El breu text de la contracoberta és molt expressiu i respon segurament a les intencions dels autors: «Cau la nit i les clavegueres els escupen. Es belluguen en la foscor i regiren en la brossa, buscant alguna cosa amb què aguantar una nit més. Fan tombs d'una cantonada a una altra. Rebenten contra les parets. Es devoren els uns als altres. Tot per sobreviure. Són rates. I aquesta ciutat és el seu laberint sense eixida».

Una mica melodramàtic, potser. Però també revelador, tant de la voluntat expressiva de recrear l'atmosfera saturada de negror d'una violència subterrània que molts prefereixen ni tan sols saber que existeix, com de la capacitat de crear un clima intens que atrapa el lector, perquè està servit amb una tècnica depurada. Un llibre de còmic valent, ben construït, recomanable.

□ Daniel Muñoz
Lletres Valencianes, n° 29

Largo camino de descubrimiento

El silencio se ha instalado en la vida de Joan Queralt desde que, con catorce años, unas palabras de su padre, le hacen sospechar acerca de una realidad que no conoce y que todos han tratado de ocultar. Una verdad que, supuestamente, araña el honor de la familia y, sobretudo, la inmaculada concepción de la figura de Natalia, su madre, cuya historia esconde el secreto de su verdadero origen.

DESPRÉS DEL SILENCI

ENRIC LLUÇ

PREMI DE NARRATIVA CIUTAT DE SAGUNT, 2010

COL·LECCIÓ «NARRATIVES», 10

214 PÀGINES / 978-84-96623-90-3 / 16 EUROS

ONADA EDICIONS, BENICARLÓ, 2011

Joan Queralt Font, cincuenta y tres años, soltero, no es el personaje principal de esta novela, es, simplemente, su protagonista, el vehículo a través del cual el lector deberá descubrir la verdad que entraña el pasado de Natalia Font, hija de Matéu Font, abuelo y par-tener de Joan en esta historia, cuyo deambular se intercala, capítulo sí capítulo no, alternando con perfección suiza, las dosis necesarias del pasado. Joan Queralt Font, cincuenta y tres años, soltero, parece despertar de su edipo tras la muerte de su madre. Desde entonces, tratará de obviar la rigidez conservadora de su abuelo y el olvido absoluto de su padre, para buscar en el pasado familiar el sentido de una vida que tampoco le pertenece. Del Joan Queralt protagonista no sabemos nada, tan solo pocas referencias a su profesión: ve-

terinario y el recuerdo no borrado de una relación antigua, Sunsi, que ahora, ayudado por el fallecimiento de la madre, recupera de lo más hondo de su ser y, renacida, le sirve de báculo en su largo camino de descubrimiento.

Madrid-Algemesí-Roma-Valencia, son los cuatro vértices de un trapecio geográfico que marcan las escalas de un viaje en busca de respuestas. Un pasado tortuoso ambientado en la etapa histórica comprendida entre los años previos a la guerra civil española y el fin de la revuelta, momento de la venganza para sanar el orgullo devastado por determinados episodios ocurridos en la llamada zona roja. Una historia de amor que concluye, supuestamente, con el nacimiento de Natalia, y da lugar al comienzo de una vida de ficción y al inicio de un plan que nunca llegará a cumplirse.

Una elección equivocada que reabre las heridas restañadas del pasado. Y, finalmente, una muerte, y la necesidad improvisada de seguir, tras años de silencio, un rumbo marcado por las respuestas obtenidas para resolver una única pregunta: ¿Quién era realmente Natalia Font? Una llave guardada y unos cuadros de gran valor sustentan el inicio de la búsqueda.

Després del silenci, relata, en dos tiempos, la vida de Natalia. Dos momentos de una historia que, finalmente, no llegan a encontrarse. Un pasado que no elige y un presente que tiene lugar tras su fallecimiento, instante en el que, bajo una lluvia torrencial, comienza la novela.

Gracias a la estructura de alternancias utilizada magistralmente por Enric Lluçh, el lector va obteniendo la información necesaria con una perspectiva histórica, perspectiva de la que no goza, sin embargo, Joan Queralt, quien, en su papel de protagonista, acaba conociendo, tan sólo, parte de la verdad.

Després del silenci es una novela altamente recomendable, galardonada con el Premi de Narrativa Ciutat de Sagunt, 2010.

□ Javier Piñol
Lletres Valencianes, nº 29

Contes de la Vall d'Albaida

Contes pel mòbil és una iniciativa de l'Institut d'estudis de la Vall d'Albaida, IEVA, que ha volgut fer un recull de les veus literàries de la comarca. El llibre arreplega vuit narracions escrites per autors de la Vall d'Albaida i la seua diversitat només es trenca pels llocs comuns com ara topònims o personatges coneguts de la zona.

CONTES PEL MÒBIL

AAVV

137 PÀGINES / 978-84-92932-17-7 / 9,50 EUROS

CARENA EDITORS, VALÈNCIA, 2010

La idea d'arreplegar les veus dels autors de la comarca de la Vall d'Albaida (en aquesta ocasió en són vuit: hi escriuen Francesc Mompó, Frederic Oriola, Francesc Company, Imma Descaç, Joan V. Sancarlos, Marc Gomar, Mariló Sanz i Sergi Gómez) va sorgir fa tres anys, durant la jornada «Els escriptors de la Vall d'Albaida parlen dels escriptors de la comarca» i a petició dels participants en l'encontre. Es tracta d'un recull de relats curts que estan dirigits al públic juvenil en general, però, sobretot, als estudiants d'institut i que vol tindre una periodicitat bianual. Com remarquen al pròleg del llibre, molts dels autors que han participat al llibre pertanyen al gremi de l'ensenyament, però en són poques les històries que prenen com a argument l'àmbit de l'escola o el període de l'adolescència (si exceptuem el conte «Encara no m'ha vingut o quin fàstic» o «Animallets i Animalots», protagonitzats per joves). De fet els relats tracten temàtiques ben diverses a les que podem suposar pròpies del «món de l'escola» i no per això s'allunyen d'allò que pot agradar llegir a un adolescent. Així, trenquen amb les veus que consideren que cal dirigir la lectura a l'àmbit escolar, en el sentit de proposar temàtiques que els puguen agradar als més

joves, i proposen qüestions més obertes. Com ens diuen al pròleg del llibre «els adolescents són per damunt de tot persones, i com a persones se'ls tracta en aquest llibre».

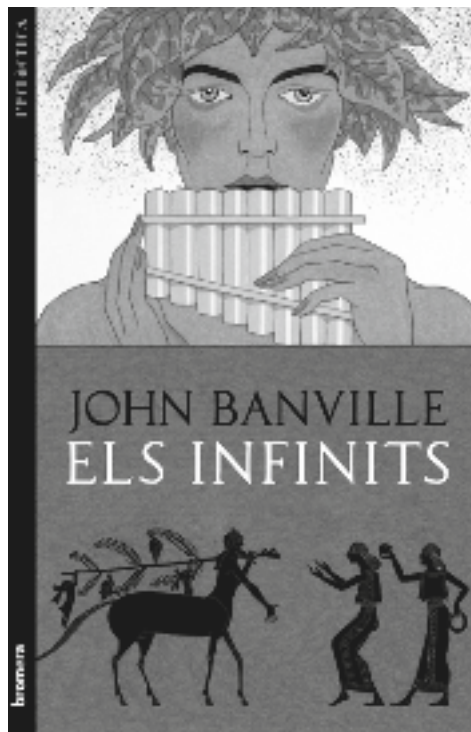
Sembla que els autors han fugit, doncs, de la temàtica que, com a docents, tenen més a prop, i han escollit altres camins per dirigir-se als seus lectors. El resultat és un conjunt de vuit històries ben variades i entretingudes, que segur seran ben rebudes pel públic adolescent i pel que no ho és.

Espererem un parell d'anys –si la seua promesa bianualitat s'acomplix– per retrobar-nos amb nous relats, amb nova literatura feta a la Vall d'Albaida.

□ *Sònia Martínez Icardo*
Lletres Valencianes, n° 29

On habiten els déus

L'autor irlandés John Banville deixa el gènere negre i torna a signar una reflexió sobre les relacions familiars, la vida i la mort. Ara, el protagonista és un matemàtic moribund a qui les investigacions van apropar més que a ningú a la noció dels infinits.

ELS INFINITS

JOHN BANVILLE

TRADUCCIÓ DE CARLES BARRIOS

COL·LECCIÓ «L'ECLÈCTICA», 187

---

248 PÀGINES / 978-84-9824-714-5 / 19,50 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2010

Després de la immensa *El mar* i de certes incursions, prou irregulars, en el gènere negre, J. Banville publica *Els infinits*, on tracta de nou les relacions familiars, el pas del temps i la mort. Ara, el centre de la novel·la és el matemàtic Adam Godley, que jeu en coma, esperant ja la mort, a la Sala del Cel, una estança decorada amb motius mitològics que presideix la casa senyorial que Godley va comprar-li a una família vinguda a menys. Entorn seu, s'han reunit els fills, la segona dona (la primera va morir en circumstàncies estranyes), els criats i un parell de visitants. Les anades i vingudes dels uns i dels altres permeten Banville anar completant la teranyina de relacions sobre la qual se sustenta una obra de protagonisme col·lectiu.

Els infinits podria comparar-se a un llac d'aigües plàcides. Un espill pla, quiet, però sota la superfície del qual, si s'observa amb atenció, es poden descobrir forces latents que desmenteixen la pau aparent de l'estany. Igualment, Banville descriu l'espera i els rituals que l'acompanyen: converses insubstancials, visites silencioses a l'estança del malalt, àpats... Tot, a primera vista, embegut d'una quotidianitat intranscendent. Però, sota les formes anodines, sota la calma de l'espera, Banville va semblant el text de traços mínims però contundents, que suggereixen més que no expliquen. De manera que, a poc a poc, *Els infinits* deixa

de ser el que aparenta, la descripció de vint-i-quatre hores buides davant el llit d'un moribund, i acaba convertint-se en una gran el·lipsi, en un text on els indicis tenen més pes que les evidències, on els silencis tenen més valor semàntic que les paraules, on cada gest amaga més contingut del que declara. Així, ens adonarem que sota la capa de respectabilitat que intenten mantenir incòlume, si rascàrem, podríem trobar les frustracions, les pors, les servituds, les misèries que acompanyen allà on vagen els membres de la família Godley.

Menció especial mereix el narrador. Banville fa baixar dels frescos mitològics el déu Hermes per fer de cronista d'aquesta subtil incursió en els baixos fons de la personalitat humana. Un narrador omniscient, capaç de seguir els personatges (i també a un divertit Zeus afectat de satiriasi) encara que s'amaguen en estances solitàries i de llegir-los els pensaments i fins i tot els somnis. Un narrador estrany, irònic, que es permet digressions curioses (especialment per a un immortal) sobre la vida i la mort i sota les paraules del qual no costa endevinar la pròpia veu d'un moribund que, com a matemàtic, havia estat capaç d'aproximar-se més que cap altre humà als dominis de l'infinít. Allà, precisament, on habiten els déus.

La paraula és la tendresa que s'escampa pels llavis

Maria Carme Arnau ens presenta un poemari on lluita contra el món des de la paraula, amb fermesa però tendrament.

És aquest el seté –i no últim– llibre de poemes de Maria Carme Arnau. Però possiblement siga el millor. Per diversos

motius, encara que el més important és que naix de la reflexió sobre les circumstàncies humanes, com la vida s'entesta a regalar alegries amb penes.

Així, ens trobem amb llibre dividit només en dues parts. Una primera introductòria on traça la fragilitat de la paraula per enfrontar-se a la vida. Una confrontació que, malgrat la fragilitat, la paraula es resisteix a perdre. Sempre. Aquesta primera part es titula, significativament, «Línies en l'aire». Línies que, en forma de versos, queden dibuixades no a l'aire però sí al paper.

La segona part, més llarga i densa, duu per títol «Itinerari», com podria haver-se anomenat «Vida» o «Riu» o qualsevol referència als múltiples accidents que comporta circular per la vida. Perquè no és debades aquest itinerari on el jo poètic es mostra entre desconcertat i desconsolat davant la vida, de vegades a punt de rendir-se, però alhora demostra una resistència insistent contra l'abandó, contra el retre's. Perquè contraposa les sensacions que li provoca el món («Una espiral de dubtes em despulla la veu» o «Et sent una dona de si-

lencis / en la profunditat de la malenconia») amb l'actitud personal: amb les paraules i la tendresa com a úniques

armes és possible sobreviure al món: Amb dignitat: «però tots aprenem, un moment o un altre / que la tendresa no deixa de trucar al cor» o «dibuixe papallones amb les paraules». O el poema «Teoria», on, potser perquè el jo poètic té un tu referenciat, teoritza amb més perspectiva: «I així, t'arriba la tendresa que has rebut / i has donat per gravar-la en els llavis. / Tu, que ignoraves aquest itinerari profund, / desconeixies l'equilibri del cos, el gest senzill / on descobrir la dolça calma, / el llenguatge de matisos, àgil i delicat, / on el fil de les paraules acaba per desfer-se.»

Però allò més interessant és que la tendresa esdevé alhora una arma i un tresor: una arma per a guanyar la batalla de la vida (que no és poc) i un tresor que ens fa millors i vius perquè, al cap i a la fi, «què queda en la vida sinó la tendresa?»

□ Josep Lluís Roig
Lletres Valencianes, nº 29

Una personal greccitat

Jean Moréas (pseudònim de Ioannis Papadiamantápuhos), fou un conegut escriptor grec d'expressió francesa a cavall entre el XIX i el XX, que derivà des d'uns inicis simbolistes fins el classicisme i l'Escola Romànica. Amb aquesta obra, se'ns presenta una visió particularíssima, fragmentada, incompleta i admirable de la seua Grècia personal sota el format de l'aforisme, el relat i la poesia.

EL VIAJE DE GRECIA

JEAN MORÉAS

PRÒLEG, TRADUCCIÓ I NOTES DE JAVIER VELA

COL·LECCIÓ «COSMÓPOLIS»

128 PÀGINES / 978-84-92913-57-2 / 13 EUROS

EDITORIAL PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2010

Nascut el 1856, morí el 1910. A l'entremig, va produir una obra que influí fortament en els seus contemporanis. Considerat com a pont entre Verlaine y Valéry. I no és per a menys, tot i resultar un autor de difícil classificació, fet que agraeixen els lectors i desconcerta els crítics. Els seus inicis, tot i ser grec de naixença, beuen de la poesia francesa i acaba instalant-s'hi a París, on publicarà les seues primeres obres. Resultà un dels autors determinants en l'aparició del simbolisme, tot oposant-se a l'estètica literària dels parnassians.

Des del simbolisme inicial, Moréas deriva vers una poètica fortament influïda pel desig de retrobar els models de la poesia d'arrelada tradició francesa, des d'on recalarà finalment en una sòlida obra de tints decadentistes i classicistes, que ha estat denominada l'Escola

Romànica. D'Annunzio i Valéry en són deutors en diferents graus. El seu estil del moment ha estat qualificat d'arcaïtzant, pel seu traductor al castellà d'aquest *El viaje de Grecia*, Javier Vela, que també ens ofereix un brillant pròleg, aclaridor de l'escriptor en el seu context. Les *Stances* constitueixen la seua obra més destacada; obra dividida per l'autor en set llibres (publicats entre el 1899 i el 1920) en ells ens ofereix una literatura escèptica i pessimista respecte de la realitat, sense tints foscos i més aviat propens a l'anàlisi dels sentiments. La seua escriptura esdevé fluïda i sinuosa. Lluny de les estridències i dels xocs, presenta les cadències de qui sap suggerir més, molt més, del que expressa la paraula simplement escrita.

L'obra que hui publica Pre-Textos, amb la pulcritud i l'elegància característiques, constitueix un recull de materials literaris diversos, que en la seua mateixa varietat constitueixen el viatge personal, particular, representatiu de l'escriptor grec que entre els núvols del decadentisme, torna a la seua Grècia. És una Grècia en tensió amb l'Imperi Otomà, en un clima bèl·lic, que propicia els ànims exaltats i les actituds extremes dels grecs que es recuperen com a poble lliure. Unes actituds extremes

que són líriques i èpiques ensems, com molt bé retrata Moréas. Trobem també les impressions en forma de relats, com també la prosa poètica i els aforismes, els relats somniadissos i la reinterpretació de llegendes tradicionals. El caràcter fragmentari, lluny de restar força al conjunt, encara li'n proporciona més. A diferència del seu contemporani Kavafis (1863-1933), ciutadà d'una Grècia exterior, difusa i volgudament antiga, refugiada en les boires bizantines o clàssiques, Moréas ceneix la rovellada espasa del seu moment i s'implica emocionalment en el moment històric grec dels inicis del segle xx que pretèn la recuperació completa de la nació enfront dels turcs.

□ Alexandre Navarro
Lletres Valencianes, n° 29

La vida del poble en joc

Juli Capilla (València, 1970) ha publicat diversos poemaris: *Llibre dels exilis* (2006), *Aima* (2007) i *L'instant fugaç* (2008). És autor de la novel·la *L'home de Melbourne* (2005). I, a més, ha empentat amb cor i saviesa nombrosos projectes editorials i periodístics.

Després d'un «Llindar» per convidar el «tu» –entre pudorós desdoblament del «jo poètic» i d'una segona persona identificable amb la generació anterior a la del poeta– a respirar les veus del poble, el poemari de Juli Capilla es divideix en dos llibres.

El primer llibre està format per tres grups poemàtics marcats per nuclis temporals que ubiquen el missatge en l'ara, l'ahir i cap al tard. En primer lloc, les «Estampes de l'ara» són set poemes instal·lats en un present que beu del passat ressons que no acaben de materialitzar-se, però que són presents, de vegades, amb presagis davant dels quals s'esdevé una sulsida que no abat el poeta. Hi ha també una mirada que evoca els jocs, la «rosa», els cucs de seda que li ensenyen la cíclica determinació de la vida que connecta la sang d'una ferida d'infantesa amb la d'ara mateix: la sang,

RASPALL

JULI CAPILLA

PREMI DE POESIA CIUTAT DE VALÈNCIA

COL·LECCIÓ «BROMERA- POESIA», 87

104 PÀGINES / 978-84-9824-814-2 / 14,50 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2010

les paraules i el poble romanen malgrat els canvis inexorables.

A les «Escenes de l'ahir», Capilla recupera un temps perdut de passions, mirades i gestos arravatats del cau límpid que els generava. Recorda les pors infantils, els banys al riu, la natura juganera d'aquell temps (sargantanes, fardatxos, cullerots...), i també el terror amagat dels majors en temps del franquisme. També són presents els descobriments sexuals a l'estiu, les sortides nocturnes que, afirma dirigint-se al tu especular, «revius amb els versos / mentre ensumes l'aroma en el tàlem nupcial». Tanmateix, totes aquestes troballes romanen sota les bótes del mercat que deixa perdre la collita; val a dir: un altre temps impera sobre allò que va aixecar el poble i el sotmet al calaix de l'oblit.

«Postals del cap al tard» s'obre amb «Enyor» –de tall *manriqueny* que recupera l'*ubi sunt* tot i que centrat en fets quotidians–, on reviu la primera experiència sexual, un bes a la bassa del bany... sota el temps que ho ha acabat, i d'ací que faça servir metàfores com la coloma escàpola, els escacs, la lluita i la destrucció que «enterboleix la imatge / dels éssers que estimàvem, se n'esborren les frases: / fins l'últim bocí...» Finalment, per tancar aquest primer llibre, constata la seua voluntat remembrado-

ra de qui «li ve de gust pensar-hi, recrear-s'hi, / ni que siga, aquesta, una manera / poc rendible de combatre el dolor / de saber-nos caducs».

El llibre segon rau dividit en dues parts. A la primera, «La partida», insisteix amb prosa poètica a mostrar «un món que no ha tornat pas, i que hi roman, malgrat tot, en la memòria, per sempre». Es succeeixen les batalles però la partida restarà sempre oberta fins la mort. I a la segona part, que dóna nom al poemari, «Raspall», el missatge resulta descriptiu i amb certa pàtina de retransmissió esportiva i d'emotiu memoràndum de trinquets, jugadors i amics que amb el joc de pilota es juguen el futur de l'ús de les paraules que fan poble. Per Capilla el trinet és un univers on es manté intacta l'essència d'un poble i en cada partida entra en joc la pervivència d'un magma la pèrdua del qual acabaria amb la identitat de tot un poble.

□ *Pasqual Mas i Usó*
Lletres Valencianes, n° 29

L'oportunitat d'Eurídice

Edat de la gènesi. Indagació, compromís. Podem navegar sense límits amb la continua expansió de la paraula. *Grafies. Incisions*, del pintor Pere Salinas i del poeta Joan Navarro, recorda, per la seua excel·lència, el fruit perdurable aconseguit entre creadors surrealistes.

GRAFIES. INCISIONS

JOAN NAVARRO

IL·LUSTRACIONS DE PERE SALINAS

96 PÀGINES / 978-84-96976-61-0 / 19 EUROS

DÍALOGO, VALÈNCIA, 2010

Després de «llegir» les 18 imatges de Pere Salinas i «veure» els textos poètics de Joan Navarro, he revisitat el llibre *Cartas a Gala (1924-1948)*, de Paul Eluard, on l'autor de *Capitale de la douleur*, referencia la intensa i fructífera activitat comuna, a través de diverses publicacions, de poetes com Breton, Char, Eluard... i artistes plàstics com Dalí, Ernst i Chirico. L'objecte que tenim a les mans, l'«artefacte», en nomenclatura surrealista, té una solidesa que entusiasma, inquieta, commou. Textos poètics dialoguen i alhora són independents de les pintures. Es tractaria d'un llibre espill, com avança Gemma Gorga en el seu pòrtic, «A mesura que ens endinsem en aquest llibre, la frontera entre ambdós conceptes es difumina: és el pinzell o el llapis, el responsable de les incisions? Qui traça grafies sobre el paper, el pintor o el poeta?». En el text

que es correspon amb la pintura número 16 de Salinas, Joan Navarro sembla respondre, «A punta seca graves l'incendi de l'espluga, l'esquinç i la tundra, la set i l'aiguaneix: El nom del temps: Les incisions del dolor: L'ordit de la memòria. Amb la gúbia i el burí estríes la negra ascensió, l'escuma buida de la barca del naufragi: Fusta, marbre i metall: Murmuri de l'última pregària». N'hi ha una poderosa concepció, «Després de la paraula tot fou paraula: Un garbuix de sons s'il·luminava per a guarir-nos de la malenconia del buit». La grafia fou la llavoreta planetària per tancar l'enigma, «Abans de la fecundació de l'orquídia: Abans del naixement de la mel: Arriba: Pa dels àngels: Negra constel·lació de la llum: Cotó de la flor: Arriba». L'home primer, el d'atàvica existència, va imaginar el món com un símbol abans de pintar la cova. Joan Navarro veu les paraules. Paraula, únic espai i temps que habita l'home. «Sota les fulles, els camins ocults, el séc del vol, el fum de la roba: Ham i pèl de seda. Entre les cendres, l'or de l'argelaga, el tord del vespre: Calç podrida: Verd d'aigua estancada: Senyal:». Senyal que el tot còsmic està en una part, i l'eco expansiu de la primera paraula en totes les paraules. Pintor i poeta creen, en dos nivells de lectura simultània, els pai-

satges sons de la terra i de l'ànima, «Aquest ritual de l'empelt: L'escorça i l'estaca: La cicatriu: Les benes: Terra i saliva: Aquesta corona transversal: Plata opaca vora la porta negra. Línies, superfícies i cossos: La passió despullada: Baruch: El pou de la tempesta».

On Salinas superposa matisos del gris, Navarro troba «Sediments (...). Estrats. Morca». A la perpendicular preexistència, «Oblit de si: Roda hidràulica. Corbar-se com la mar de la terra». Al significant incomplet, aporta «Levitat del record». A la simetria de pigments, «La nuesa dels inicis: El pòsit». Al subratllat del lapsus, «L'enlloc. Descendiment». A la fortuna de reunir-se, «El cúmul visible del no-res». Hi ha una voluntat de totalitat, «El retorn de la mirada que ens mira».

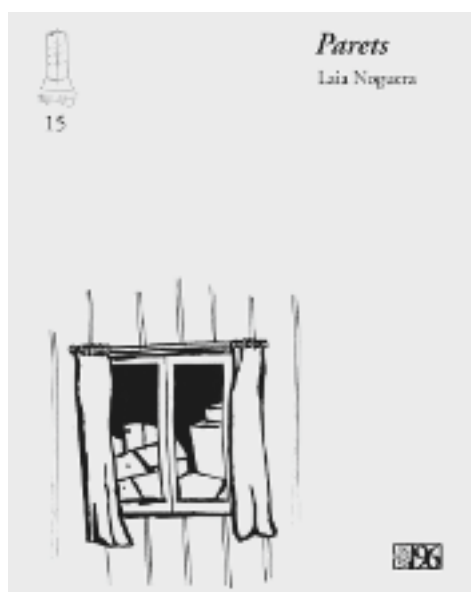
Lloat producte, lloada editorial, art en estat pur, en temps de crisi!

□ Miquel Martínez
Lletres Valencianes, n° 29

Mirar el món és interpretar-lo

Laia Noguera ens presenta una lectura del món exterior il·luminat des de l'interior: la distància que va de la «solitud precisa, / com una taca a les tovalles noves» a «dolors / que són un autobús a l'autopista».

PARETS

LAIA NOGUERA

COL·LECCIÓ «RAZEF», 15

---

32 PÀGINES | 978-84-92763-44-3 | 4 EUROS

EDICIONS 96, LA POBLA LLARGA, 2011

Acaben d'aparèixer els números 15 i 16 de la col·lecció de *plaquettes* «Razef», d'edicions 96. Vista amb certa perspectiva ja, aquesta col·lecció impressiona. Per la voluntat i pels resultats. Amb una periodicitat regular han fet avançar la nòmina de dos en dos: un original i una traducció, cada vegada, tot demostrant que la qualitat depèn més de l'esforç personal que de les altres variables. I la nòmina ho demostra. Hi han publicat, a més d'inèdits, autors com S. Jáfer, M. Pérez Saldanya, B. Mezquita,... i, entre els traduïts: Iannis Ritsos, Miren Agur Meabe, Ibn Khafaja, Walt Whitman,... Una col·lecció imprescindible per a aquells que estimen la poesia.

I el número 16 correspon a Laia Noguera (1983), una de les autores «joves» que ha desenvolupat una poesia més personal i sòlida. Aquesta consolidació es pot resseguir perfectament a les darreres publicacions: *Triomf* (2009), *L'U* (2010, amb fotografies de F. Morrison) i ara aquest *Parets* (2011).

Crec que mai no havia vist –o molt poques vegades– un text tan adaptat al format *plaquette*: breu i redó, amb un punt i contrapunt a cada pàgina (un poema a dalt i un altre a baix que el puntualitza). Amb el mèrit afegit d'ésser totalment coherent amb l'imaginari que ha bastit al llarg dels seus últims llibre: l'individu com un còdol aïllat i alhora par-

típic del món que l'envolta, amb la voluntat de participar-hi.

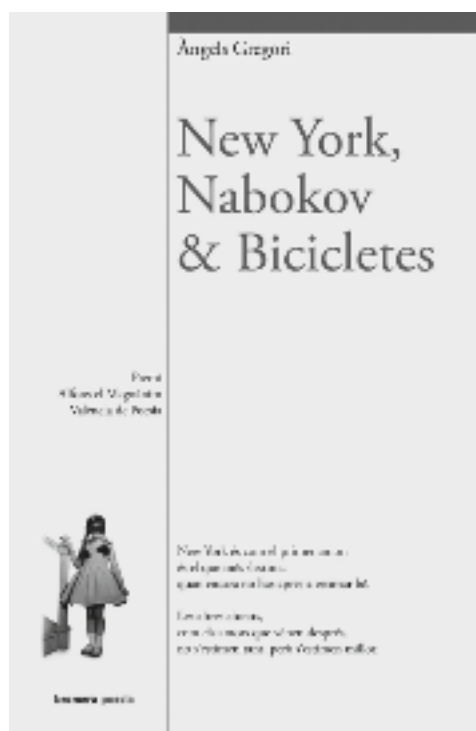
En aquest cas, però, els elements de la naturalesa –l'imaginari– han estat substituïts pels elements del nostre entorn urbà i humà: hi apareixen centres comercials, autobusos, autopistes, aquaris, lletsons tallats, parets, mobles,... i on el còdol ara és la casa, que també interfereix en el món exterior, com els troncs i les pedres: «Hi havia casa nostra / i el món de fora, / il·luminat / per la nostra finestra».

Així –amb el rerefons de les relacions personals i en un continu on un poema succeeix el següent com les baules d'una cadena d'actes i conseqüències– la poeta reflexiona sobre les relacions entre les persones i entre cada persona i el món amb senzillesa aparent i reflexió profunda. Triarem només dos exemples, el primer més referenciat al nivell personal: «Hem somiat que menjàvem / a la mateixa taula / i que el silenci era tou / i calent com el pa. / I m'he despertat partida / com les engrunes. // Vam dissimular / fins que els vestits es van fer vells.» I el segon més reflexiu sobre la relació amb la realitat: «La finesa de viure / no al costat de les coses, sinó a dintre. // Ara et tornaria a dir que no». En resum, una lectura imprescindible per a saber per on circula un dels corrents més interessants de la nova poesia.

□ Josep Lluís Roig
Lletres Valencianes, n° 29

Aprendre a desaprendre

Àngels Gregori és una dona d'Oliva. Una dona jove que escriu poesia i que estima el seu poble. Totes dues coses la defineixen. I d'aquestes dues coses, en fa bandera. Guanyadora ja de premis de renom, presenta el seu darrer llibre com una conversa amb el lector; uns mots que parlen d'una transició cap a la maduresa a foc lent.

Amb aquest títol ternari i esbojarrat, *New York, Nabokov & Bicicletes*, Àngels Gregori continua buscant la veu que li dicta el viure amb el mateix to que en els seus versos anteriors. Podríem dir que la poesia d'aquesta dona és un còctel fet de tres ingredients bàsics: la memòria, la quotidianitat i el desig. El resultat d'introduir aquests tres elements a la coctelera, doncs, és el darrer premi Alfons el Magnànim de Poesia, publicat per Edicions Bromera.

També en són tres, les parts en què estructura el seu recull de poemes: «Parla memòria», en homenatge a la biografia de Nabòkov, «Cafè Vienès», el del passeig de Gràcia, potser, i «New York, New York», amb què fa un cluc d'ull, de passada, a la cançó de Frank Sinatra. Cadascuna de les parts mostra una sèrie de poemes que es relacionen fàcilment amb el títol que els aplega.

NEWYORK, NABOKOV & BICICLETES

ÀNGELS GREGORI

PREMI ALFONS EL MAGNÀNIM VALÈNCIA DE POESIA 2010

COL·LECCIÓ «BROMERA POESIA», 89

---

61 PÀGINES / 978-84-9824-846-3 / 14,50 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2010

Àngels Gregori escriu com qui obri la boca per parlar. Llançat el tret de sortida, l'autora se'n desdiria si pogués, d'aquest doll de pensaments i de moments fets paraula, ja que la veu és ara un torrent per on flueixen els records, aquells racons de la memòria que volem dir però que ens fan mal. Guardar un record en un got d'aigua com es guarda una bicicleta al garatge. Dir les coses tal com sonen, voler aprendre més i més coses però trobar-se sorpresa pel dolor, l'única cosa que no es pot aprendre.

Ara i adés, hi ha descrita la quotidianitat, elevada a categoria d'absolut mitjançant un llenguatge estrictament col·loquial, que es permet les llicències que calguen, amb les *freses*, la *nocilla* i les *tirites* que la lletra cursiva inclou en el discurs poètic.

Segons avança la lectura, hom assiteix a episodis que han anat colrant la pell d'una vida que s'allunya de la infantesa a passes lentes. Episodis també quotidians, esquitxats de referents fàcilment reconeixibles, cançons, ciutats, pintors i escriptors que el desig de compartir amb algú té guardats a la butxaca, tot esperant una visita a la tarda, com qui espera el resultat d'un diagnòstic mèdic, o qui verifica el sentit d'una estadística.

Un viatge, finalment, a la ciutat dels somnis obri una escletxa en aquest seguit d'entremaliadures. Nova York sembla l'escenari idoni per veure's clarament reflectida al mirall. Immersa en la multitud, la dona que escriu versos s'assabenta de la magnitud del temps que passa, però, sobretot, del temps que ha d'arribar.

Convertir la ciutat, el *topos*, en el punt on conflueixen els nostres errors, les nostres esperances, les nostres pors, fa que el poema prenga sentit per primera vegada i, de manera paradoxal, descobrim que no ha servit de res escriure. Per això, cal anar lluny, lluny d'un mateix potser, per aprendre a desaprendre.

□ Begonya Mezquita
Letres Valencianes, n° 29

La pasión teatral

Sorprende positivamente la madurez en el decir poético de Pablo Fidalgo Lareo (Vigo, 1984), la falta de jactancia a la hora de exaltar la juventud en *La educación física*. La conjura generacional recorre la distancia que separa la soledad del personaje y el sucumbir escénico. Una levedad en el gesto, un tiempo aprendido, el cuerpo como sacrificio.

LA EDUCACIÓN FÍSICA

PABLO FIDALGO LAREO

COL·LECCIÓ POESIA»

---

78 PÁGINES / 978-84-92913-69-5 / 12 EUROS

PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2010

La juventud es una tregua, esa plétorica potencialidad no activada, digna de sentirse un momento, el que tardamos en decidirnos en cómo empezar a morir. «Ya descubriste cómo será tu vida./ Todo lo que resplandece un instante quiere algo de ti./ No importará cómo acabe el día/ ni cómo regreses,/ importa lo que recibes y entregas». Tentadora asimetría, «Pide todo el amor que te mereces», pues «No te dirán que todos los que te amen/ te amarán por algo que no es/ exactamente tu vida».

Nos advierte Pablo Fidalgo que no bastará con el teatro, «Porque nunca aprendimos a ir a dormir / sin que pareciera un fracaso». Generaciones. ¿Sólo el dolor y el amor te hacen único? Su crédito aplazado. «Esta mañana vemos nuestras vidas enteras / y nos preguntamos quién será el primero en morir».

Mas nada individualiza tanto como la percepción de la muerte, «Somos un tiempo nuevo en una casa antigua». Es de agradecer que, por lo *poco* transitado, el poeta no adopte una posición de estar de vuelta; convive con alentador equilibrio en el decir lúcido del frágil instante, «Sólo nos queda recordar el año que vivimos juntos, / ponerle un final a la historia / y esperar a que alguien nos la cuente». Pero, ¿cómo seguir siendo visible cuando muere el amor? «Amé tu cuerpo enfermo / pensando ya en el siguiente». Físico territorio, que muestra sus vestigios, «Nunca olvidé quiénes éramos / ni cómo llegó mi familia a esta ciudad. / Yo conseguí ver cuerpos / donde los demás veían soluciones».

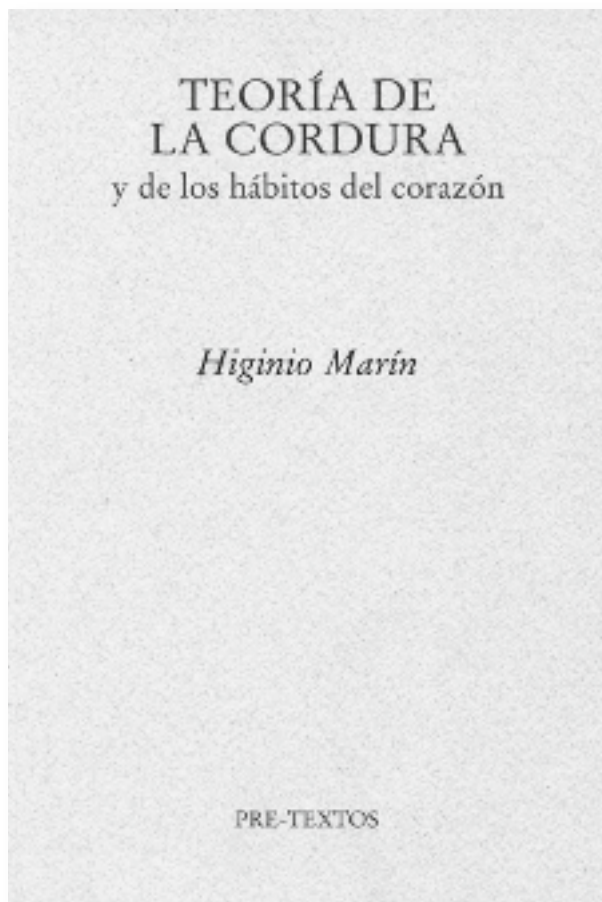
¡Oh, juventud, no despiertes, aunque sea de día! «Pienso en cómo corrí hasta la casa, / y os vi dormir, y yo sonreía, susurraba: / acabo de comprenderlo, acabo / de comprenderlo». Dos versos marcan el ecuador del poemario, «Hacemos del cuerpo una historia / para poder morir en la escena».

La vida es el lenguaje; la juventud, su recuerdo; sostenible con palabras, la pasión teatral. Día y noche se inventan, con riesgo calculado, «destruido por ti, / por una frase tuya». Ensayando habitar un cuerpo, todas las posibilidades de un personaje, «Nos

probaremos todos los vestidos». Dos actores, recitando dos heridas.

Una juventud me disteis, os la devuelvo gastada. Encajar las vidas, derecho a nombrar lo amado. La belleza quedará atrás, como las casas habitadas, «Y vas por la ciudad y dices: en esa casa/ fui destruido, en esa fui humillado,/ en esa acabaron conmigo,/ y enseñas las pruebas una a una». ¿El mejor de los poemas? «Cuando me tocas / ¿Crees que la infancia se me devolverá pronto?». ¿Un verso para cerrar la función, para dar la juventud por acabada? «Hemos hecho magia con nuestra pequeña vida».

□ Miquel Martínez
Lletres Valencianes, nº 29

Realitat i sentiment

Teoría de la cordura y de los hábitos del corazón ofereix un repertori d'hàbits del cor o, en altres paraules, de relacions i aspectes de la vida humana que donen forma al paisatge interior de la intimitat, i consistència i sentit al que podem entendre per realitat.

L'objectiu declarat d'aquest llibre és mostrar els supòsits que prefiguren i fan possible tota visió del món, i que Higinio Marín anomena, utilitzant una ex-

pressió de Tocqueville, els «hàbits del cor». Aquests hàbits del cor formen la xarxa dels supòsits de tota posició vital i filosòfica. Per a l'autor és necessari ex-

TEORÍA DE LA CORDURA Y DE LOS
HÁBITOS DEL CORAZÓN

HIGINIO MARÍN

COL·LECCIÓ «ENSAYOS»

283 PÀGINES / 978-84-92913-71-8 / 20 EUROS

EDITORIAL PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2010

posar argumentalment aquests supòsits per aconseguir un coneixement consistent i digne de crèdit. Un dels fils con-

ductors del seu llibre és que no hi ha un punt de vista exempt de supòsits, i que si s'aconsegueix, no tindria interès per als humans, que només «*podemos comprender y dejarnos interesar por la objetividad mediada histórica, cultural y subjetivamente*».

El coneixement humà, per tant, no depèn de l'exempció, sinó de l'exposició o exhibició dels supòsits. En qualsevol argument filosòfic sobre alguns dels aspectes definitius d'una visió del món o de la pròpia filosofia, l'orientació vital del subjecte que argumenta resulta posada en joc.

En els capítols d'aquest llibre Higinio Marín ressegueix la sèrie d'hàbits del cor, que resulten decisius per a configurar qualsevol certa visió del món. Es tracta tant d'analitzar els supòsits com de portar a terme un assaig filosòfic sobre algunes regions constitutives de la intimitat humana: el seny i el sentit comú, les relacions amb el nostre origen, la vocació i la llibertat, les relacions paternofilials, el record dels morts, les relacions sexuals, els viatges, l'hospitalitat i la dependència humana, el tre-

ball, les festes i els balls, la culpa, la rancúnia i el perdó, l'admiració, el desig de saber i, finalment, l'esperança.

Aquests són alguns dels hàbits del cor que ens permeten habitar i donar forma simultàniament al món i a la nostra condició d'humans, perquè la nostra posició cognitiva davant del món no és indiferent a la nostra comprensió vital de les relacions sexuals o de la mort. El que anomenem realitat és una modalitat de la presència humana en el món habilitada des de la intimitat i els seus hàbits. Aquests hàbits formen part, per tant, dels supòsits que fan possible el coneixement de la realitat.

En definitiva, *Teoría de la cordura y de los hábitos del corazón* constitueix un conjunt de meditacions filosòfiques sobre la intimitat i els hàbits que la constitueixen, inevitablement vinculats a la configuració del record i la memòria. Aquests hàbits es poden diferenciar en hàbits objectius, la «tradicició», i hàbits subjectius, que Higinio Marín proposa anomenar «cor».

□ Enric Iborra
Lletres Valencianes, n° 29

Els valencians del vuit-cents i el clima (sempre canviant)

Durant vora tres dècades Armando Alberola ha centrat el seu esforç investigador en la lluita dels valencians de l'època moderna per adaptar-se a les condicions d'aridesa i irregularitat pluviomètrica del món mediterrani. Aquest bagatge, dispers en nombroses publicacions, ara guanya presència i coherència presentat en forma d'assaig històric.

QUAN LA PLUJA NO SAP PLOURE

ARMANDO ALBEROLA ROMÀ

251 PÀGINES / 978-84-370-7624-9 / 18 EUROS

PUV, VALÈNCIA, 2010

El segle XVIII marcà una inflexió en el comportament climàtic observat a Europa. Després d'un llarg període fred, conegut com la Petita Edat del Gel, les temperatures iniciaren un suau ascens que sembla lleument accelerat als nostres dies. El canvi de tendència, unit a la concurrència d'events extraordinaris –sequeres i inundacions principalment– causà considerables problemes a una societat bàsicament agrícola i en conseqüència, molt dependent de la meteorologia.

De com els valencians d'època moderna s'adaptaren als rigors d'un clima equívocament percebut com a bondadós, Alberola ja havia deixat constància en treballs centrats en terres alacantines, particularment en la plurisecular tasca que portà al desenvolupament de l'horta d'Alacant, nodrida pel magnífic embassament de Tibi. Aquesta llui-

ta centra el primer dels quatre capítols del llibre, que s'endinsa posteriorment en la descripció de les dues situacions extremes més recurrents, la reiteració de llargs períodes extremadament secs i el sobtat impacte de les pluges torrencials i els desbordaments fluvials. Alberola examina ací l'impacte del clima sobre el sistema productiu i la resposta de la societat del vuit-cents, a cavall entre el recurs als sermons i les rogatives *pro pluvia* i unes primerenques memòries científiques sobre meteorologia.

Més avant, la ciutat de València i la seua defensa front les revingudes del Túria és objecte d'una anàlisi detallada, centrada en un episodi concret, les riuades de la tardor del 1776. El 23 d'octubre i els dies 4 i 5 de novembre el riu Guadaluviar experimentà dues importants crescudes, els efectes de les quals foren magnificats per centenars de troncs que les *companyes* de ganxers transportaven riu avall des de Santa Cruz de Moya. Es tracta d'un text publicat per l'autor a la Revista de Historia Moderna al 2005, ací lleument modificat per ajustar-se al decurs del llibre. En ell es posa de relleu un conflicte històric entre una activitat econòmica de beneficis immediats i la prevenció del risc d'inundació, un debat que dissortament presenta encara una recurrència massa freqüent: recor-

dem per exemple, les recents discussions sobre l'urbanisme i les inundacions al tràgic episodi del riu Girona de 2007.

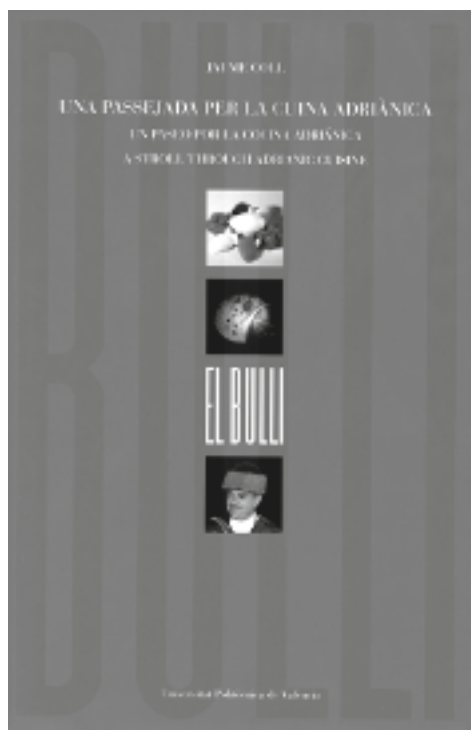
El darrer bloc del llibre se centra en un període molt concret, el darrer quart del segle XVIII, una etapa caracteritzada per la concurrència de fenòmens extrems coneguda pels historiadors del clima com l'*anomalía de Maldà*. Alberola documenta aquest episodi a partir de les notícies de diversos events a terres valencianes i a la resta de la península Ibèrica. Les dificultats generades per la successió inusual de sequeres, pedregades i riuades es descriuen en paral·lel als entrebancs trobats per la política de reformisme agrarista llavors engegada per Jovellanos.

El llibre pren versos de Raimon com a fil per cosir títol, introducció i conclusions: «la pluja no sap ploure... Qui portarà la pluja a escola». Sense desmerèixer la llicència poètica, emperò, la lliçó que ens deixa entre línies l'autor és clarament la contrària: deixem que ploiga com siga i fem que vagen els homes a escola.

□ Carles Sanchis Ibor
Lletres Valencianes, n° 29

Viatge apassionat a l'univers d'El Bulli

Ferran Adrià i El Bulli han protagonitzat en els darrers vint anys una vertadera revolució conceptual en l'àmbit de l'alta cuina i han esdevingut el principal referent, a escala internacional, de la gastronomia d'avantguarda. Aquest text glosa, de forma planera i apassionada, les seues indiscutibles aportacions.

UNA PASSEJADA PER LA CUINA ADRIÀNICA

JAUME COLL

128 PÀGINES / 978-84-8363-579-7 / 46,80 EUROS

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA, VALÈNCIA, 2010

És tracta d'una acuradíssima edició de la laudatio pronunciada per Jaume Coll, professor de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona, amb motiu de la investidura de Ferran Adrià com a Doctor Honoris Causa de la Universitat de València, el passat 21 de juny de 2010, a proposta del seu Departament de Tecnologia d'Aliments.

La laudatio repassa cronològicament l'evolució creativa del restaurant des de l'arribada d'Adrià l'any 1985; una evolució que l'autor divideix en tres etapes de nou anys cadascuna. La primera estaria protagonitzada per la transició del cuiner des de la imitació de la *nouvelle cuisine* –seguint l'estela de creadors com Guérard, Chapel o Outhier– fins a la seua adopció d'uns procediments propis de creació que es fonamentarien inicialment sobre tres eixos: relectura de plats populars, inspiració cercada en camps no necessàriament culinaris –amb el temps s'hi descobrirà decisiva, per exemple, l'influència de les arts plàstiques– i l'associació d'ingredients basada, com subratlla Coll, en el «paladar intuïtiu». La segona etapa, l'inici de la qual l'autor situa el 1994 amb la primera de les creacions conceptuals d'Adrià, l'escuma, vindria marcada per una intensa efervescència creativa que acabarà donant forma als trets fonamentals del seu discurs innovador: és

el moment de la deconstrucció, els *fal·sos*, la pols gelada i la definitiva revolució en l'arquitectura del menú. La tercera etapa, iniciada el 2003 amb la creació dels *aires* i que es clourà aquest estiu amb l'aturada indefinida de l'activitat del restaurant, seria la de la maduresa creativa i el reconeixement generalitzat: Adrià ja ha creat un llenguatge personal i intransferible i n'expandeix els seus límits fins més enllà de l'imaginable. No resulta estrany, doncs, que el creador demane un temps de recés i reflexió.

El volum, editat en català, castellà i anglès i amb una cura exquisita dels detalls –les guardes reproduïxen, per exemple, una carta antiga de la casa–, es completa amb una selecció de textos procedents del treball inèdit de Coll *Les veus d'El Bulli* –que remarquen la importància d'altres protagonistes: el matrimoni Schilling, fundador del negoci, Juli Soler, «el gran capità», i Albert Adrià, encarregat dels postres– i una col·lecció fotogràfica amb una tria dels vora mil set-cents plats creats per Adrià entre 1985 i l'actualitat: una fefaent demostració, gràfica, aclaparant i definitiva, de per què el cuiner d'El Bulli és considerat un dels artistes més importants i influents dels nostres temps.

□ Josep Vicent Frechina
Letres Valencianes, n.º 29

L'exili científic republicà

Cap a finals dels anys 1930 centenars de científics de l'estat espanyol marxaren a l'exili. Quines implicacions van tenir aquests esdeveniments sobre la ciència espanyola i internacional?

EL EXILIO CIENTÍFICO REPUBLICANO

JOSEP L. BARONA (ED.)

427 PÀGINES / 978-84-370-7831-1 / 35 EUROS

PUV, VALÈNCIA, 2010

En els últims anys s'ha fet un esforç important des de diferents estaments de la societat tant per recuperar la memòria com per analitzar els esdeveniments ocorreguts a l'estat espanyol al llarg dels anys trenta del passat segle xx. Resultaria realment difícil referir-se de manera detallada a la gran disparitat d'iniciatives que s'han impulsat en aquest sentit. Però possiblement estarem d'acord què entre les aproximacions considerades fins el moment, aquelles que han centrat la seua anàlisi en l'impacte que va tenir la ruptura propiciada per l'alçament feixista de 1936 sobre l'activitat científica no han estat particularment majoritàries.

El exilio científico republicano contribueix de manera decidida a omplir aquest buit en la història recent de la ciència espanyola. Sense ser, clar està, la primera obra que es refereix a aquesta qüestió, és sens dubte una de les que ho fan amb una major profunditat. El llibre col·lectiu pren com a punt de partida

el congrés internacional «El exilio científico republicano. Un balance histórico 70 años después» celebrat al Palau Cerveró (València) el novembre del 2009. Aquella trobada va agrupar a gran part dels màxims especialistes i va propiciar la confluència d'anàlisis i perspectives ben diverses per tal d'avaluar de manera més completa les dimensions de la ruptura de 1939. Aquesta desaparitat d'anàlisis i perspectives ha estat traslladada al llibre per donar un resultat altament satisfactori.

El exilio científico republicano parteix d'una valoració de l'important projecte reformador que s'havia impulsat a la Península Ibérica a partir de començaments del segle xx. Aquest projecte reformador va donar lloc a l'anomenada Edat de Plata de la ciència espanyola, amb la qual emergiren nous centres d'investigació i la comunitat científica espanyola va establir noves connexions internacionals per superar el retard tants cops denunciats al si de la polèmica de la ciència espanyola. Aquest context il·lusionant va rebre, però, un cop fatal amb el final de la Guerra Civil. Les principals institucions per a la promoció de la recerca científica com la Junta para la Ampliación de Estudios o l'Institut d'Estudis Catalans van deixar de ser operatives i centenars de científics, tot incloent experts internacionals de primera línia, van

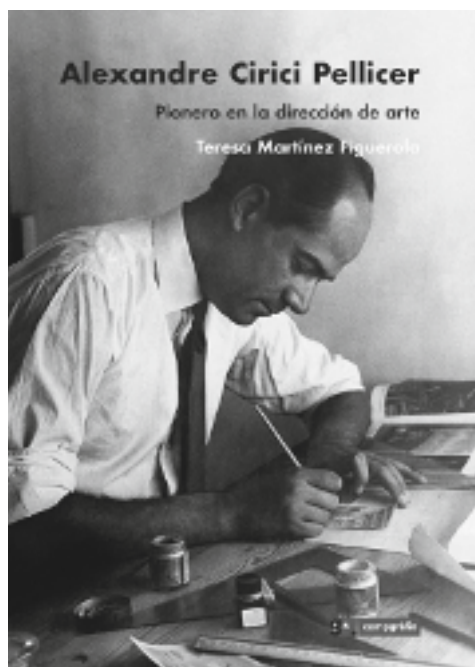
haver de marxar a l'exili o patiren les penúries de l'exili interior. Així queda reflectit en aquesta obra.

El llibre inclou un text introductori del coordinador de l'obra, J. Ll. Barona, i més d'una vintena de texts preparats per bona part dels participants al congrés de València. Els texts inclouen en la seua majoria una aproximació biogràfica amb la qual recuperar de l'oblit la contribució dels científics que van haver de patir aquell terrible desenllaç. La major part d'aquests són presentats per especialistes però també s'hi inclouen alguns testimonis de familiars que complementen els primers. Però el llibre no es limita a aquesta tasca. A més a més inclou originals aproximacions que ens permeten obtenir una representació més completa de: l'important contribució que realitzaren els exiliats en els estats receptors; el biaix de gènere en el restabliment professional dels exiliats; les interessants iniciatives impulsades pels exiliats per tal de mantenir una potencial comunitat científica espanyola en l'exili, etc. L'anàlisi d'aquesta darrera qüestió ha propiciat, d'altra banda, la preparació d'un cd que acompanya el llibre i que inclou els exemplars de la principal publicació impulsada pels exiliats, la revista *Ciencia*.

□ Ximo Guillem Llobat
Lletres Valencianes, n° 29

La cara oculta de Cirici Pellicer

En su «biografía gráfica», Teresa Martínez nos descubre la obra como creativo publicitario de Alexandre Cirici, uno de los intelectuales y animadores culturales más importantes de nuestro siglo xx. O de cómo introducir la modernidad en la publicidad.

ALEXANDRE CIRICI PELLICER.
PIONERO EN LA DIRECCIÓN DE ARTE

TERESA MARTÍNEZ FIGUEROLA

280 PÁGINES / 978-84-96657-20-5 / 28 EUROS

CAMPGRÀFIC, VALÈNCIA, 2010

Tuvimos noticia de Alexandre Cirici Pellicer (1914-1983) con algo más que rigor tras la lectura de la biografía que del personaje trazó Narcís Selles Rigat (*Alexandre Cirici. Una biografia intel·lectual*, Afers, Catarroja, 2007). El libro en cuestión, no en vano, recibió el premio de la Associació Catalana de Crítics d'Art y una considerable atención en los medios especializados. Por si fuera poco, la misma editorial que publicó este libro hizo lo propio recientemente con una selección de artículos del crítico de arte y personaje fundamental en la cultura catalana del siglo xx: *Viure l'art, transformar la vida* (2010).

Teniendo en cuenta estos datos y sin tener un conocimiento exhaustivo previo del protagonista de estos libros, podríamos hacernos una idea de la magnitud, la importancia que su figu-

ra tuvo en todo el tiempo en que llevó a cabo su labor pública como teórico del arte. Y aún más: la actualidad que pueda tener hoy día su versátil, novedoso, inmenso legado.

Siendo esto así, cabe repararse en la aparición de este nuevo estudio sobre una faceta poco conocida de Alexandre Cirici: la de creativo o publicista, que desembocará a su vez en su afán por participar en la modernización del mundo del diseño, contribuyendo, para ello, en el impulso de empresas mayores como la prestigiosa Escola Eina (con Ràfols Casamada y otros), resultado de la escisión de Elisava.

En el estudio que lleva a cabo Teresa Martínez Figuerola, una «biografía gráfica», en palabras de Anna Calvera, encontramos, pues, el resultado de esa otra ocupación suya. Desde sus tempranas incursiones en el mundo de la ilustración y la edición (cuando niño confeccionaba manualmente sus libros, que firmaba como Titella) a sus trabajos más elaborados (v. g., de 1958 a 1964 se encargó de los anuncios de la perfumería de Antonio Puig), el resultado permite no sólo vislumbrar las influencias (Bauhaus, surrealismo...) sino también apreciar los resultados en un momento en que en España el creativo publicitario se encontraba con

una absoluta falta de tradición, de referentes. Ante tal panorama, Cirici tuvo sin embargo la suerte de conocer de primera mano la obra de Ricard Giralte Miracle.

Esto es sólo un esbozo de una obra, la suya como creativo en estudios barceloneses como Zen o Pan, a la que dedicó buena parte de su vida y que le permitió, una vez desechada su carrera en la arquitectura, cuyos estudios la guerra civil le impidió acabar, volcar algunas de sus inquietudes artísticas. Y apoyar y reivindicar, aunque pueda parecer inverosímil, y desde plataformas como la revista *Destino*, en la que aparecían muchos de sus anuncios, la obra artística de Dau al Set.

Sólo nos queda esperar la reedición algún día de sus memorias, que vieron la luz precisamente en la editorial Destino en los años 70.

□ *Rafa Martínez*
Lletres Valencianes, nº 29

Sobre cine y todo lo demás

Benjamín Rivaya y Luis Zapatero coordinan este volumen colectivo sobre el cine en relación con las distintas esferas y perspectivas del saber. Veintiún colaboradores procedentes del campo de la enseñanza de las diversas ramas del conocimiento abordan la relación del cine con diferentes disciplinas, de las matemáticas a la historia. Una filmografía y bibliografía completan cada una de las aportaciones a este libro tan extenso como discontinuo que interesará, y a tramos instruirá, a los amantes del cine.

LOS SABERES Y EL CINE

BENJAMÍN RIVAYA Y LUIS ZAPATERO (ED.)

670 PÁGINES / 978-84-9985-006-1 / 41 EUROS

TIRANT LO BLANCH, VALÈNCIA, 2010

Benjamín Rivaya, profesor de Filosofía del Derecho de la Universidad de Oviedo, y Luis Zapatero, profesor de Geografía e Historia del IES Alfonso Moreno, de Brunete, Madrid, son los coordinadores de este extenso volumen colectivo sobre las relaciones del cine con las distintas ramas del saber. La cara y la cruz del libro obedecen en parte al hecho de pertenecer a una misma medalla: la gran cantidad de autores y sus diversas perspectivas. Empezando por la cruz, el alto número de capítulos y colaboradores convierte en casi inevitable el solapamiento y la reiteración de algunos contenidos. Asimismo predominan los títulos más recientes en perjuicio de las películas clásicas del periodo mudo y los primeros tiempos del cine

sonoro y hablado. En el capítulo sobre el cine y los valores morales, titulado impropia­mente «El cine y los valores» aunque no trata de valores estéticos ni religiosos, se prescinde de un autor primordial desde el punto de vista ético, Charles Chaplin, cuya dimensión moral ha sido estudiada entre otros por W. Benjamin y S. Eisenstein, quien en su *Charlie Chaplin* caracteriza el personaje de Charlot como el epítome de la oculta integridad del hombre común frente a la falsa decencia de los ricos y poderosos de la tierra. El capítulo sobre religión y cine dedica media página a una banalidad *splatter* como *La pasión de Cristo* de Mel Gibson y nada a magistral *La pasión de Juana de Arco* de Dreyer. En un libro sobre imágenes en movimiento se echa en falta alguna imagen detenida que explicitara ciertas tesis y al tiempo aligerara estas casi setecientas páginas de texto nudo. También convendría haber unificado la filmografía, estableciendo al final del volumen en qué páginas se mencionan las películas examinadas en los distintos capítulos, pues encontrar el título de un film buscando el rastro a través de veintidós índices distintos resulta desalentador.

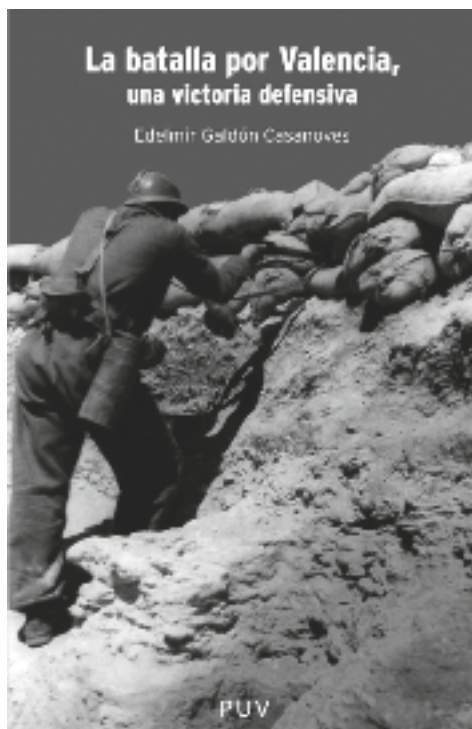
En el haber del libro debe ponerse la amplitud y riqueza de perspectivas.

Aparte de la especial relevancia de aportaciones concretas como la de Rodríguez-Muñiz, M. Díez o de S. Palacios, y del razonable nivel medio de la mayoría, el amante del cine puede encontrar en él una especie de enciclopedia resumida y ordenada, no por palabras, sino por temas y saberes. Así, en el capítulo «Derecho y Cine» hallará un útil censo y breve análisis de las películas con argumento jurídico, además de una interpretación argumentada de esa relación. Algo parecido cabe señalar del resto de capítulos que vinculan el cine a la historia, filosofía, estética, ética, religión, música, pedagogía, psicología, economía, antropología, física, matemáticas, política, periodismo o deporte. La mayoría de ellas recoge de manera casi exhaustiva la producción fílmica de los últimos años, de forma que obtenemos también una fiel impronta de las actuales sensibilidades y tendencias cinematográficas. El libro tiene, por último, una utilidad práctica para los enseñantes de todas las disciplinas, los cuales disponen a partir de ahora de una valiosa información sectorial sobre las principales obras cinematográficas que podrán emplear a la hora de ilustrar sus exposiciones respectivas.

□ Miguel Catalán
Lletres Valencianes, nº 29

La batalla per València

La batalla per València, ha estat un dels temes militars de la guerra civil espanyola que menys interès ha desvetllat entre els estudiosos de la literatura històrica valenciana en general i de l'esmentada guerra fratricida en particular. D'aquí l'atractiu del present llibre.

**LA BATALLA POR VALENCIA,
UNA VICTORIA DEFENSIVA**

EDELMIR GALDÓN CASANOVES

---

285 PÀGINES / 978-84-370-7955-4 / 35 EUROS

PUV, VALÈNCIA 2010

El fet d'haver interessat tan poc aquest tema als investigadors, ha dut a Edelmir Galdón Casanoves (l'Alcúdia, 1953) a publicar *La batalla por Valencia, una victoria defensiva*. Per a tots els qui ens hem apassionat pel paper tan important que va tenir València en temps de la segona República Espanyola i, sobretot, durant la guerra civil ja coneixíem les múltiples activitats que va tenir com a capital literària i cultural principalment els anys 1936 i 1937, gràcies al llibre de Manuel Aznar Soler, així com els discursos polítics i institucionals que les figures d'aleshores van pronunciar al seu moment (vegeu el llibre d'Antoni Furió).

Galdón Casanoves, que fou comissari de l'exposició *En defensa de la cultura, València capital de la República* ha publicat diversos articles sobre el patrimoni militar i la cultura d'aquell període. La present publicació mostra principalment el seu gran interès a recórrer les línies de defensa de l'exèrcit republicà i a reconstruir en aquestes pàgines —després d'un intens treball en arxius, biblioteques i hemeroteques— els episodis que foren l'escenari aquells llocs plens d'un singular valor testimonial.

Segurament, un dels punts més interessants de la present contribució al

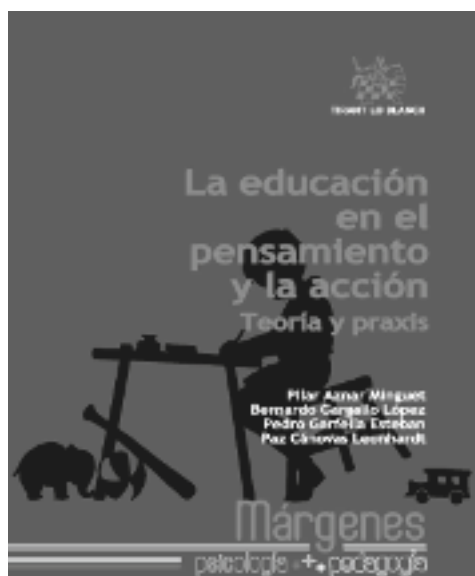
coneixement de la història més recent del país i una de les claus del plantejament de resistència republicana es trobava en la construcció de grans sistemes defensius, cada cop més complexos i eficaços, que havien de resistir els intents bombardejos que l'enemic llençava abans de passar a l'assalt de la infanteria. Per tal de dur a terme aquest sistema defensiu intensiu calia utilitzar grans quantitats de mà d'obra, cosa ben problemàtica donat que hi havia escassetat per les mobilitzacions anteriors. Calgué, doncs, acudir a una mobilització general de tota la societat, cosa que comportava una prèvia sensibilització i assumpció que la població civil formava part de l'exèrcit popular.

La batalla por Valencia està magníficament il·lustrada per material històric de tota mena: des de cartells muralistes de propaganda incitant a la defensa del govern republicà i del seu exèrcit, a fotografies i vinyetes il·lustratives de diaris de l'època. Tot plegat al costat d'una cartografia històrica militar amb detalls de les diverses fases del conflicte ens fan imprescindible aquesta aportació històrico militar d'Edelmir Galdón Casanoves a la història del País Valencià del segle XX.

□ Lluís Alpera
Lletres Valencianes, n° 29

Una profunda reflexió sobre l'educació

Sempre ha estat fàcil parlar sobre educació. Tothom s'ha atrevit a ponderar-la perquè tots estem implicats. Però investigar-la i sistematitzar-la per a analitzar el seu desenvolupament és una tasca àrdua que aquest llibre intenta facilitar.

**LA EDUCACIÓN EN EL PENSAMIENTO
Y LA ACCIÓN. TEORÍA Y PRAXIS**

PILAR AZNAR, BERNARDO GARGALLO,
PEDRO GARFELLA I PAZ CÁNOVAS

COL·LECCIÓ «MÁRGENES»

448 PÀGINES / 978-84-9876-966-1 / 29 EUROS

EDITORIAL TIRANT LO BLANCH, VALÈNCIA, 2010

La interpretació de les paraules per part de cada persona és única i per tant, diversa i d'una gran riquesa cromàtica, i aquest llibre pot representar de forma nítida una bona exemplificació respecte al seu títol. La maltractada paraula «educació» que admet tantes i tan diverses fórmules explicatives, es converteix ací en objecte metacognitiu i d'investigació.

El volum està adreçat als interessats per la psicologia i la pedagogia, i més exactament a aquelles persones enamorades de la Teoria de l'Educació i les seues distintes mirades, especialment als estudiants universitaris d'aquesta matèria. I tot des d'una reconsideració sobre el concepte, els àmbits, les dimensions i la finalitat referencial en la recerca d'un desenvolupament humà sostenible, com afirmen els mateixos autors.

S'incia el volum amb un detallat índex, i un clarificador i general pròleg del pro-

fessor Juan Escámez, dos detalls que s'agraeixen. A continuació, van desgranant-se els successius capítols que estan estructurats al voltant de quatre nuclis. Tots ells mantenen una organització similar de temes, subtemes i la corresponent bibliografia al final d'ells.

Els eixos que vertebreren i fonamenten la concepció del llibre són: la pluridisciplinarietat, l'aprenentatge al llarg de la vida, el desenvolupament sostenible i el protagonisme dels qui es dediquen al procés educatiu. La seua mirada és rigorosa amb els conceptes que configuren la disciplina a que es dediquen i al mateix temps oberta a les altres matèries com correspon a les últimes tendències d'epistemologia de frontera.

La necessitat de l'aprenentatge al llarg de la vida i eixa societat de coneixement que estem creant entre tots són la peça bàsica que caracteritza la sensibilitat dels autors vers la necessitat de polítiques públiques en una era que tendeix cap a un liberalisme inhumà. Entenen la Teoria de la l'Educació com a tecnologia científica planificada, una aspecte que valorem però no compartim.

El darrer apartat està dedicat a l'acció educativa, fent un repàs de les teories de l'aprenentatge i dissertant sobre els continguts de l'acció educativa com els blocs conceptuals, procedimentals i

actitudinals, i els seus facilitadors com la motivació, la disciplina, els models, els reforçadors i els entorns. I es finalitza amb els processos estratègics i metacognitius com la política del centre, la disponibilitat d'orientadors, el compromís del professorat, les estratègies i la seua avaluació.

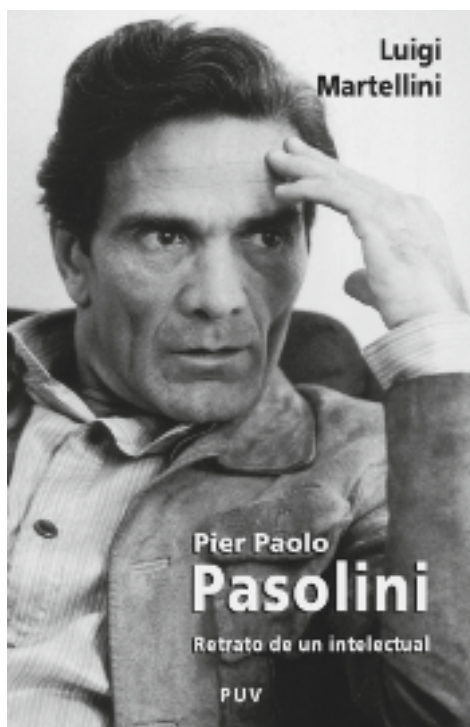
Globalment cal remarcar la sistematització dels continguts que aporten, i la practicitat reflexiva dels dos últims capítols. Per a ser un llibre de confecció grupal, cal agrair l'esforç d'adaptació que han fet els autors per oferir un producte coordinat. En la majoria de casos es nota l'interés per aportar recursos bibliogràfics actuals, alguns del 2009, amb un pes important dels llibres en espanyol, a més dels anglesos, i algunes obres en català i francès, tot i que estan absents les volàtils referències internàutiques.

□ *Enric Ramiro Roca*
Lletres Valencianes, n° 29

L'herència del dissident

Luigi Martellini aborda en aquest assaig acadèmic la figura de l'intel·lectual, escriptor i director de cinema italià Pier Paolo Pasolini (Bolonya, 5 de març del 1922- Roma, 2 de novembre del 1975), que encara suscita curiositat crítica.

**PIER PAOLO PASSOLINI:
RETRATO DE UN INTELLECTUAL**

LUIGI MARTELLINI

---

211 PÀGINES / 978-84-370-7928-8 / 20 EUROS

PUV, VALÈNCIA, 2010

Aquest llibre és una bona oportunitat per a visitar la complexa i decisiva obra d'un intel·lectual clau del segle xx. Al capdavant, en Passolini es concentren algunes de les contradiccions que van esclatar en un temps en què la revolució russa, la derrota del feixisme en la segona guerra mundial i l'esperança ideològica nascuda de l'impuls juvenívol universal dels anys 60, van propiciar la creença que el curs de la humanitat podia ser redreçat des d'uns pressupòsits progressistes. La revolució, però, ja no és el que era (¿fou alguna vegada el que havia de ser?), i tanmateix en les pel·lícules de Passolini (de la bellesa d'una religiositat popular i a flor de pell en *L'evangeli segons Mateu* a la convulsió políticosexual de *Saló o els cent vint dies de Sodoma*) continua surant el solatge d'una herència crítica on Déu, el marxisme i l'atracció homoeròtica formen un còctel de molt meritòria digestió.

De Passolini es recorda ara sobretot la seua condició revoltada d'homosexual i la seua postura crítica davant la societat italiana benpensant regida per la Democràcia Cristiana. És menys conegut, però, que va començar escrivint poesia (en publicaria el primer llibre als 19 anys) en la seua llengua materna, que no és l'italià, sinó el friülès. Aquest idioma, que es parla al nord d'Itàlia (a la regió autò-

noma del Friül- Venècia Júlia), pertany a la família lingüística retoromànica. Passolini l'usà per a la majoria dels seus escrits poètics, tot i que els assajos (com ara el cèlebre *Le ceneri di Gramsci* o *La religione del mio tempo*), a l'igual que el seu cinema, foren en italià.

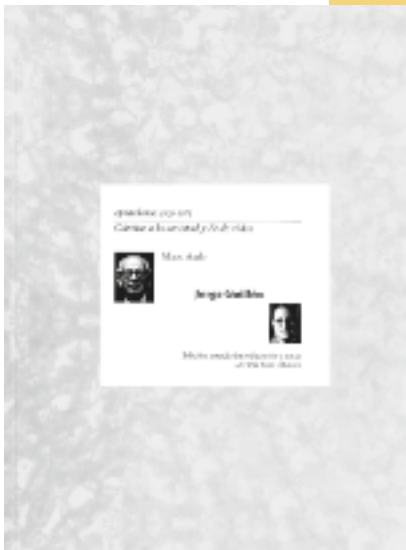
Hem parlat de l'herència de Passolini. Com demostra Martellini en aquest llibre, l'intel·lectual bolonyès fou incòmode per a tota classe d'esglésies: és obvi que estava en contra del sistema capitalista, però la seua postura intel·lectual distava molt d'acceptar sense més els dogmes del cristianisme oficial o del marxisme imperant en l'establishment dels partits comunistes occidentals (i molt menys en el sistema soviètic). Fou, substancialment i definitivament, un dissident.

Quan va ser assassinat en un fosc episodi encara no explicat convincentment una nit de novembre de l'any 1975 (mentre a Espanya tots esperaven el darrer sospir de la bèstia franquista), Passolini estava en el punt àlgid de la seua influència intel·lectual. Va viure només cinquanta-tres anys, però ja agradaria a molts insulsos nonagenaris condensar la meitat de la biografia d'aquest home, una de les veus imprescindibles de la cultura crítica del segle xx.

□ Víctor Cotlliure
Lletres Valencianes, n.º 29

En el centenario del nacimiento de Miguel Hernández, la Dirección General del Libro, Archivos y Bibliotecas ha publicado este libro que contribuye a la celebración de la efeméride. *Miguel Hernández, periodista*, un ensayo del doctor en Periodismo José Manuel Carcasés Cortés, nos descubre un interesante catálogo de toda la producción de este escritor universal en los medios de comunicación impresos. Entre los más de doscientos textos que contiene el libro podremos encontrar una extensa recopilación de poemas, artículos, reportajes, noticias, crónicas, editoriales y entrevistas que Miguel Hernández publicó en más de sesenta periódicos. Un trabajo exhaustivo de recopilación y un análisis riguroso que ayudarán a conocer esta faceta un tanto desconocida del gran poeta oriolano.

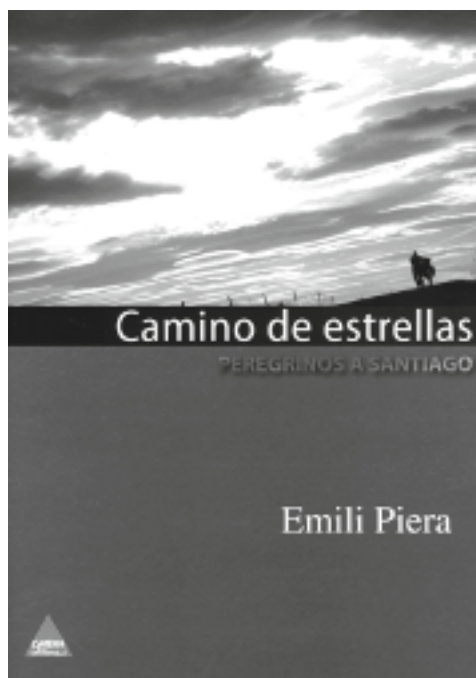

Epistolario 1929-1971. Cántico a la amistad y Fe de vidas, cuya edición, estudio introductorio y notas son fruto del trabajo riguroso de Mª Paz Sanz Álvarez, está compuesto por 120 cartas que recogen la correspondencia entre Max Aub y Jorge Guillén desde 1929 hasta 1971, es decir desde el inicio de su amistad hasta la muerte del primero. A lo largo de sus vidas a ambos escritores les unió una intensa amistad ya que compartían las mismas inquietudes y aficiones literarias. Las cartas originales de Max Aub a Jorge Guillén se conservan en la Biblioteca Nacional de Madrid y las de Jorge Guillén a Max Aub en la Fundación Max Aub que actualmente tiene su sede en Segorbe.

Biblioteca Valenciana
Un focus cultural de la nostra
Comunitat Autònoma

Palabras sobre el camino

El escritor y periodista Emili Piera pone palabras a sus dos experiencias en el Camino de Santiago, separadas por algo más de veinte años, la primera a pie y la segunda en bicicleta. Durante el peregrinaje se suceden los escarmientos naturales y las lecciones humanas en situaciones que a veces rondan el límite de la resistencia física. Gracias a la prosa, siempre sugestiva y a trechos brillante, de Emili Piera, el libro abre dos puertas enfrentadas: una que da al mundo y otra, a sí mismo.

CAMINO DE ESTRELLAS

EMILI PIERA

---

161 PÁGINES / 978-84-92932-01-6 / 20 EUROS

CARENA EDITORS, VALÈNCIA, 2010

El libro de viajes *Camino de estrellas* recoge dos peregrinaciones a Santiago de Compostela acometidas por el escritor y periodista Emili Piera (Sueca, 1954) en momentos muy distintos de su vida. La primera, a pie, en 1986; la segunda, en bicicleta, en 2008. En ambas llevaba consigo dos compañeros, ambas quedaron inacabadas y para ambas eligió el camino medieval por excelencia, que es el francés. En la página 145, en medio de una limpieza del cuarto trastero de su casa, el autor encuentra veinte años después el diario oral del primer camino en una cinta olvidada de cassette. El libro se va a ir componiendo de pequeños milagros como este, prodigios cotidianos desde Saint-Jean-Pied de Port en adelante.

Hay libros que no se pueden reseñar con indiferencia crítica. Para quien ha hecho el camino de Santiago, cada vivencia narrada en este *Camino de estrellas* despierta el recuerdo de otra semejante vivida en las propias carnes. El lector ve entonces cómo su individualidad pierde peso. Y, sin embargo, no sigue leyendo con la tristeza que producen las experiencias empequeñecedoras, sino más bien al contrario, con la alegría que nos iguala por arriba en el reconocimiento de la humanidad común. La prosa, siempre sugestiva y a trechos brillante, de Emili Piera, va así evocando en el lector andariego, con una precisión constante, el eco de los propios pasos que creyó perdidos: la inmediata pérdida de identidad social, la posterior reducción del yo al nombre propio, la atención ritual prestada a las extremidades inferiores («¿Cómo andas hoy?»), la solidaridad de las vendas y de las viandas que pasan de mano en mano sin que nadie les ponga precio, el desánimo de los lodazales, los gritos de ánimo de los automovilistas anónimos, los reencuentros con amigos extraviados, el súbito cambio del paisaje, el orgullo disimulado ante el cuño hospitalario, la vivencia del laberinto en el miedo al extravío y, sobre

todo, la facultad del camino para cambiar la percepción de uno mismo.

Un gallego ilustre, Álvaro Cunqueiro, se enfrentó al enigma del camino y Piera lo cita al vuelo en la página 113: «Tiene que haber algo en la atmósfera del camino que lo doblega a uno y le hace pisar la tierra de otra manera». Pues de eso, de pisar la tierra con la conciencia debida, se trata. El antropólogo Marvin Harris, en su libro sobre la especie humana, nos ayuda a entender el vislumbre de Cunqueiro cuando escribió, simplemente: «En el principio, era el pie». El camino, en efecto, era el hombre.

La crónica espacial de Piera, que en ningún momento pierde su pulso con la atención a veces caprichosa del lector, combina las descripciones con los diálogos y las fotografías con las hojas de ruta. Alejado del prurito informativo de las guías de viaje no menos que del costumbrismo literario, *Camino de estrellas* es un libro de viajes muy personal que anima a hacer el Camino por primera vez o despierta en el caminante el deseo de volver a las andanzas.

□ Miguel Catalán
Lletres Valencianes, nº 29

Fugint del tòpic

Aquesta edició crítica de les explicacions falleres que va escriure Bernat i Baldoví a mitjan segle XIX per a diversos cadafals del centre històric de València redimensiona la figura de l'escriptor suecà i el reivindica com un ciutadà del seu temps.

**SÀTIRA I FALLES. LES EXPLICACIONS FALLERES
DE BERNAT I BALDOVÍ**

JOSEP LLUÍS MARÍN I GARCIA

200 PÀGINES / 978-84-370-7770-3 / 17 EUROS

PUV, VALÈNCIA, 2010

No hi ha dubte que la festa de les Falles ha canviat bastant en aquests darrers cent cinquanta anys. Els seus inicis, espontanis i populars, amb una evident funció crítica que agradava poc les autoritats i classes dirigents de l'època, en bona mesura han donat pas, en l'actualitat, a un producte de consum per al turisme de masses. En aquest procés de reconversió, burgés i conservador al parer de nombrosos estudiosos, la figura de Bernat i Baldoví hi ocupa un lloc preponderant, de manera que una «obra de batalla», com entenia l'escriptor valencià aquestes explicacions falleres (que no llibrets), s'ha convertit en el model canònic de la literatura fallera, un fetixxe intocable per a molts dels qui se'n reclamen hereus. Com a mostra, l'estil inconfussible de Bernat el trobem en els versos que acompanyen gran part dels monuments fallers que es planten cada

any. Malauradament, hi ha qui encara confon tradició amb immobilisme.

El treball de Marín, en canvi, ens presenta una visió de l'escriptor de Sueca més rica i complexa, tractant de fugir de la imatge bròfega i proçaç que és més estesa i que, inevitablement, conflueix en *El virgo de Vicenteta*, la seua obra més coneguda. En aquest sentit, els seus versos de temàtica fallera són un exemple paradigmàtic. El conjunt, que és la base d'aquesta anàlisi, el conformen nou explicacions (alguna adjudicada a Bernat per primera vegada), escrites entre 1850 i 1861, i estan considerades els textos fallers més antics que es conserven. La seua vàlua és, per tant, incalculable. Però més enllà de la seua compilació, que ja és de per sí tot un encert, la recerca de Marín, amb unes introduccions aclaridores i farcida d'unes notes a peu de pàgina que contextualitzen els versos a la perfecció en un temps i un espai concrets, ens permet reelaborar altres lectures de l'obra de Bernat i Baldoví que renoven el seu interès. Així, en els textos fallers hi trobem carxofes, naps i conills, com no podia ser d'altra manera, però també crítica a la moral de l'època, sobretot a les conductes sexuals que s'allunyaven de les normes socials, a la modernitat i al progrés.

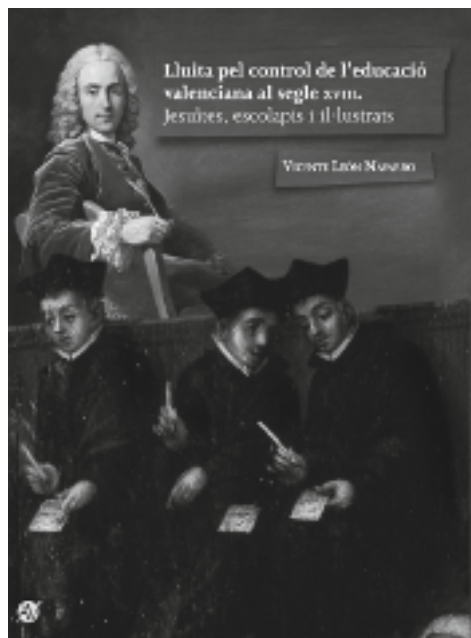
És sorprenent, tanmateix, descobrir en peces de literatura popular com aquestes, cites i reflexions sobre els temes socials i polítics del moment que Marín ha sabut detectar, rastrejar i, en la majoria de casos, donar-nos l'explicació. Les desigualtats socials, els impostos i la Guerra al Marroc de l'any 1859, entre altres, conformen unes temàtiques que posen de manifest que Bernat i Baldoví era un ciutadà preocupat per tot allò que s'esdevenia al seu voltant en un moment de profunda inestabilitat política, amb els liberals moderats i progressites repartint-se el govern d'un Estat-nació, Espanya, en ple procés de formació. No debades, l'escriptor també va participar en la vida pública, com a polític i com a periodista, sempre des d'una posició de moderació heterodoxa, que el feia enemistar-se amb els líders polítics conservadors, i amb un to marcadament populista, en consonança amb la seua activitat literària. Qüestions, totes elles, que dibuixen un personatge amb més d'un perfil i que ens animen a aproximar-nos a la seua obra sense prejudicis limitadors.

□ Àlvar Peris
Lletres Valencianes, nº 29

Intriga y poder en las aulas de la Valencia del siglo XVIII

En este ensayo histórico, Vicente León pone en juego las tres fuerzas más importantes que pugnaban por el control de la educación en España, muy particularmente en Valencia, en el s. XVIII: jesuitas, escolapios e ilustrados. Una obra histórica con ingredientes de la mejor novela de intriga.

**LLUITA PEL CONTROL DE
L'EDUCACIÓ VALENCIANA AL SEGLE XVIII**

VICENTE LEÓN

312 PÀGINES / 978-84-96839-38-0 / 15 EUROS

CEIC ALFONS EL VELL, GANDIA, 2010

Resulta interesante, amén de necesario, comprobar por qué Vicente León, el autor de este ensayo histórico, establece una relación a tres y no a dos como podría pensarse de antemano; es decir, no trata de enfrenar grosso modo las posturas ideológicas relativas a la educación entre Iglesia y Estado, sino que va más allá para poner de relieve las distintas tendencias más allá de este marco que se nos antoja habitual. Para ello, el autor lleva a cabo un trabajo minucioso de recogida de datos que expone con la mayor claridad con el propósito de situarnos en un contexto que abarca tres siglos –desde el siglo XVI, en que Ignacio de Loyola funda la Compañía de Jesús, hasta el siglo XVIII, justamente con la expulsión de ésta a través de la Pragmática Sanción de 1767 dictada por Carlos III– y un área geográfica: la que concierne a Va-

lencia, y muy particularmente a Gandía, donde los jesuitas crearon, con el apoyo de Francesc de Borja, el famoso Colegio-Universidad. Éste, que comenzó su actividad educativa en 1549, se convirtió en un hito importante de la Compañía, un lugar desde el que ejercer su influencia y ampliar los horizontes de poder. Su defensa de la excelencia como método y del latín como lengua franca, entre otros valores, le valió el favor de importantes señores y, claro está, de los duques de la que hoy es capital de La Safor.

Esa sed de poder, según León, llevó a los jesuitas a anhelar otras parcelas de la enseñanza tan importantes como la teología que, en un principio, eran exclusivas del Estudi General, esto es, de la Universidad. Mientras tanto había surgido la figura de José de Calasanz, que durante su estancia en Roma tuvo la feliz idea de crear una institución que fuera capaz de acoger no ya a los hijos de los hombres más influyentes, sino de aquellos pobres de remate que pululaban por la capital italiana. De ese modo nació la Congregación de la Escuela Pía a caballo entre los siglos XVI y XVIII, y no llega a Valencia, luego de labrarse fama de liberal o aperturista (Calasanz entabla relación con hombres como Galileo), hasta 1737. También aquí, sin

pretenderlo, se dará de bruces con la rivalidad de los jesuitas.

No es mi afán revelar la trama, la historia, apasionante por otro lado, de este libro de historia que sin embargo podría leerse como una «novela histórica» (en la acepción más positiva de la expresión). A estas alturas queda por saber de las inquietudes de Jovellanos, preocupado por librar a la enseñanza no tanto de la religión (no era ése su propósito) cuanto de las dificultades que existían por introducir en aquélla el flujo de las nuevas ideas. Además del ministro reformista, hay lugar en esta historia para Gregorio Mayans, ilustrado valenciano que jugará un papel importante, y otros personajes destacados como el arzobispo Mayoral.

□ *Rafa Martínez*
Lletres Valencianes, nº 29

Els diners i el saber

Derek Bok, director de la càtedra de la Hauser Center for Nonprofit Organizations de la Universitat de Harvard i autor de *The Trouble with Government*, fa una crida, en aquest llibre, sobre l'excessiva comercialització de les institucions acadèmiques nordamericanes.

UNIVERSIDADES A LA VENTA

DEREK BOK

240 PÁGINES / 978-84-370-7844-1 / 18 EUROS

PUV, VALÈNCIA, 2010

Universidades a la venta (*Universities in the Marketplace*, segons l'original publicat l'any 2003 per Princeton University Press), el volum que ens ocupa ací, du com a significatiu subtítol *La comercialización de la educación superior*. És fàcil comprendre, doncs, el tema del llibre. A pesar que l'anàlisi de Drek Bok (que no és precisament un *outsider* en el panorama acadèmic nordamericà: va ser rector de Harvard i degà de la seua Facultat de Dret) se centra, com és obvi, en el cas estatunitenc, les seues conclusions són perfectament aplicables a Europa i, doncs, a les universitats valencianes.

La recerca de Bok parteix d'una conferència que va impartir el 4 de juny del 1988 en la cerimònia de graduació de la universitat de Harvard. Allí va exposar per primera vegada el seu neguit per la creixent conversió de la

universitat en un apèndix del sistema empresarial. A poc a poc, doncs, va anar covant la matèria del seu llibre. En les seues paraules (d'acord amb l'eficaç traducció al castellà de Vicent Climent Ferrando): *«En esta última década hemos asistido a la creación de vínculos entre universidades y empresas con capital-riesgo que ofrecen cursos vía Internet con finalidades lucrativas, o escuelas de medicina que aceptan dinero de empresas farmacéuticas a cambio de ayudas en el diseño de programas formativos para médicos. Al observar dichas tendencias, me preocupa que la comercialización pueda estar cambiando la naturaleza de las instituciones académicas, de tal manera que podamos llegar a arrepentirnos. Al concentrarse casi exclusivamente en obtener dinero, las universidades pueden poner en peligro los valores esenciales, y mermar la confianza y la lealtad de profesores, alumnos y exalumnos, e incluso del público en general».*

Ens pot semblar un sarcasme, en tot cas, que aquesta pruija siga enarborada en el país emblema del capitalisme mundial, i per un membre del seu *stablishment*. Però les raons acadèmiques tenen prou força –als Estats Units i arreu– com per a motivar una crida d'alerta

que farien bé de sentir els rectorats de tots els centres superiors del món.

La valentia de Derek Bok, en tot cas, s'ha vist compensada per l'excel·lent acollida crítica del seu llibre. David M. Shribman, del *Chicago Tribune*, per exemple, ha explicat en la seua ressenya que *«les universitats que no tenen una línia divisòria entre la seua pròpia cultura i la del món privat posen en perill els seus valors sense que això supose un increment del valor dels beneficis»*. És obvi que s'ha entés perfectament el sentit del toc d'atenció de Bok. Ara caldria que també s'entenguera en aquest costat de l'Atlàntic, massa sovint excitat per la imitació de tot el que ve de la pàtria del dòlar.

□ Víctor Cotlliure
Lletres Valencianes, n° 29

Altes capacitats

En el terreny de les altes capacitats hi ha una «línia» imaginària que separa un nivell intel·lectual normal d'un altre superior i ens indica fins on pot arribar la nostra capacitat per pensar i resoldre els problemes de la vida diària.

LA DELGADA LÍNEA AZUL DE LA INTELIGENCIA

AGUSTÍN REGADERA LÓPEZ

COL·LECCIÓ «OBSERVATORIO PEDAGÓGICO», 3

164 PÀGINES | 978-84-1520-405-3 | 12 EUROS

EDITORIAL BRIEF, VALÈNCIA, 2011

Brief és una editorial valenciana especialitzada en la publicació de llibres de temes d'Innovació Pedagògica i de capacitat professional i també de material didàctic per als centres escolars especialment tots aquells relacionats amb altes capacitats i educació en valors. Un pas més en esta direcció ha estat la publicació d'una nova col·lecció que amb el títol de «Observatori Pedagògic» té com a objectiu editar obres destacades del pensament pedagògic i també aquelles dedicades a la investigació educativa. Els tres títols fins ara publicats d'esta col·lecció són: *Infancia y resiliencia: actitudes y recursos ante el dolor*, *Repensando la educación: cuestiones y debates para el siglo XXI* i *La delgada línea azul de la inteligencia*.

L'autor de *La delgada línea azul de la inteligencia* és Agustín Regadera López, mestre, diplomad en Pedagogia Terapèutica, llicenciat en Filosofia i Lletres i

membre honorífic del Consell Superior d'Experts en Altes Capacitats. La seua obra té com a objectiu analitzar on es troba esta línia blava imaginària que determina quan el nivell intel·lectual d'una persona és normal o superior. Segons l'autor, perquè una persona pugua ser considerada com superdotada no només ha de comptar amb una major intel·ligència, encara que sens dubte és necessària, sinó que també hi ha altres factors que la determinen: una motivació alta, una autoestima sòlida, un compromís seriós amb la tasca i una habilitat creativa... Per això fins que no es confirme amb el temps, estes persones són encara «presumiblement» superdotats perquè «una persona amb alt potencial intel·lectual però que fa una mala utilització del mateix per diferents raons no s'hauria de considerar com a tal. O considerar-lo així per a unes coses si i per a altres no». Per a demostrar-ho aporta nombrosos exemples que ho confirmen, persones que han demostrat una capacitat intel·lectual alta per a determinades tasques però que s'han comportat de manera inadequada en altres.

Els alumnes amb una alta capacitat intel·lectual tenen algunes diferències significatives respecte a la resta, la primera d'elles és que aprenen a un ritme

més ràpid i la segona és que aprenen utilitzant els recursos intel·lectuals de forma diferent. En l'actualitat és més fàcil detectar als alumnes amb estes capacitacions, que necessiten ajuda per a poder desenvolupar les seues capacitats, ja que el professorat i els pares tenen una major sensibilització i una major preparació.

Esta obra divideix en tretze capítols i un apèndix bibliogràfic analitza les diferents opinions dels experts en la matèria i a més ens relata experiències adquirides per l'autor després d'anys de treball dins del camp de les altes capacitats. Un llibre interessant on tant pares com professors podran aprendre a detectar i ajudar a estos alumnes superdotats.

□ Ana Martín
Lletres Valencianes, nº 29

Fer història

L'any 1461 el ducat de Gandia i la resta de senyorijs de la nissaga, tornaren a la Corona. Des d'aleshores la memòria del llinatge, llibres i lligalls de l'administració de la casa, van quedar dipositats en l'Arxiu Real. Aquesta documentació ha servit de base per a reconstruir una part de l'esdevenir quotidià d'aquesta important família.

LA TAULA DEL SENYOR DUC

JUAN VICENTE GARCÍA MARSILLA

228 PÀGINES / 978-84-96839-33-5 / 12 EUROS

CEIC ALFOS EL VELL, GANDIA, 2010

En la dècada dels noranta a la universitat de València, Juan Vicente García Marsilla (València, 1965) va llegir la seua tesi de llicenciatura sobre la història de l'alimentació en la València medieval amb el títol: *Los sistemas alimentarios en la sociedad bajomedieval: el modelo de la ciudad de Valencia*. Quasi vint anys després aquest mateix autor ens presenta un nou títol que amb el nom de *La taula del senyor duc* tracta una temàtica semblant però centrada concretament en la cort dels ducs reals de Gandia. Una nissaga de la més alta noblesa directament emparentada amb la Corona i que tenia sota el seu domini amplis territoris. Des del moment que l'autor va llegir el seu primer treball fins ara, la histografia respecte a l'estudi dels hàbits en l'alimentació ha evolucionat molt, i ara són alguns més els investigadors que li han prestat atenció i han

utilitzat el seu estudi com un instrument més per reconstruir la vida quotidiana dels nostres avantpassats.

Al llarg dels anys l'alimentació i tot allò que a ella competeix ha anat adquirint progressivament una gran importància ja que els hàbits alimentaris són un símptoma del tipus de societat en què vivim. De la seua importància, hi ha nombrosos exemples hui en dia. Un d'ells és la investidura l'any 2010 de Ferran Adrià, ànima mare del restaurant El Bulli, com a doctor honoris causa per la Universitat de València. Un cuiner que ha aconseguit revolucionar el món de la restauració i ha donat una nova dimensió al fet d'alimentar-se.

Aquest interessant i entretingut llibre, de fàcil lectura, publicat per CEIC Alfons el Vell de Gandia, està dividit en tres grans capítols. El primer «Donar menjar al duc. El col·lectiu cortesà i l'alimentació» està dedicat a descriure aspectes relacionats amb l'alimentació i la gastronomia d'aquestes cases senyorials, a través de la rica documentació escrita en forma de quaderns de compres, albarans, cartes, etc. que ajuden a aquest historiador a conèixer la rutina diària de la casa i a tots aquells que vivien sota la seua protecció, una nombrosa cort pròpia de la nissaga de la casa. El segon

capítol «La dieta dels poderosos» tracta aspectes més concrets, analitza els aliments que consumien i els condiments que utilitzaven en la seua dieta diària. I finalment, el tercer capítol «La cuina i la taula. Menjar i conviure en palau» estudia les tècniques utilitzades per a preparar els aliments, els llocs on menjaven i els rituals de les cerimònies. Al final del llibre juntament amb una extensa bibliografia, l'historiador recull les principals fonts consultades totes elles pertanyents a la sèrie Mestre Racional que es troben en l'Arxiu del Regne de València.

□ Marta Pérez
Lletres Valencianes, n° 29

EL LLAC DE LES XIQUETES MUDES

FINA CASALDERREY / IL·LUSTRACIONS DE JAVIER MONTES

TRADUCCIÓ DE JOSEP FRANCO MARTÍNEZ

COL·LECCIÓ «EL MICALET GALÀCTIC», 155

101 PÀGINES / 978-84-9824-339-0 / 7,95 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2010

Ningú va dir que fóra fàcil

La incorporació d'Amina, una xiqueta nigeriana, a la classe de 4tB provoca tot un rebombori, gens fàcil de gestionar i que viuran de maneres molt diferents els diferents personatges implicats en la història. Les cartes que escriu Amina al seu cosí Edu, una ixida de to d'un dels alumnes de la classe o la desaparició d'Ío, l'amigueta muda d'Amina, són alguns dels elements d'aquesta novel·la, que ens vol transmetre la complexitat d'una situació social habitual que viu la quitxalla a casa nostra. La incomunicació d'Amina amb els seus companys contrasta amb les cartes intercalades que ella li escriu al seu cosí que s'ha quedat a Nigèria i que acaben sempre amb un comiat deliciós. A partir d'ací ens adonem de com canvia la visió d'una mateix fet vist des de diferents perspectives. En la narració hi ha patiment. El patiment d'Amina i el patiment que descobrim més endavant i que és la causa del silenci constant d'Ío. En la narració també hi ha una procés d'adaptació mutu, necessari i gens immediat. Per això, la lectura d'aquesta novel·la pot ajudar els més menuts a entendre això que anomenem «diversitat», en el sentit menys dolç del terme. Altament recomanable.

□ Isabel Clara Moll Soldevila
Lletres Valencianes, n° 29

PONT BLAU

BIENVE MOYA

COL·LECCIÓ «AUTORS D'ARA», 28

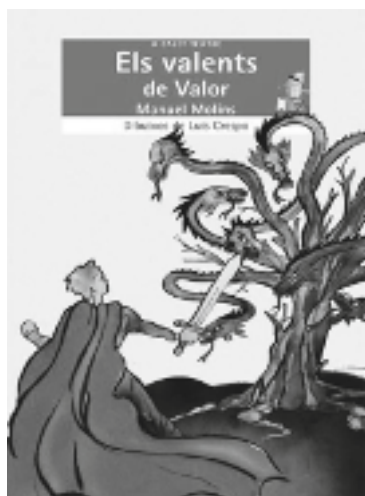
232 PÀGINES / 978-84-268-1486-9 / 13 EUROS

EDITORIAL MARFIL, ALCOI, 2009

A la recerca d'una vida millor

L'escriptor i activista cultural català d'origen andalús Bienve Moya ens oferix, en la novel·la, una narració crua però no per això exempta de lirisme on ens relata les vivències de dos joves magribins que intenten fugir de la pobresa en què malviuen iniciant un periple que els portarà del camp marroquí a la ciutat per a després, a través del pont imaginari que és l'estret de Gibraltar, saltar a la rica Europa, la terra que ells consideren de la igualtat d'oportunitats i dels drets. Però aquesta terra està plena de desigualtats, de persones amb les mateixes misèries morals que les de la resta del món i que no dubtaran a aprofitar-se d'ells. Les aventures que viuran els dos amics els faran descobrir que la societat europea tracta d'igual manera els desheretats que la seua societat d'origen. Moya retrata amb duresa una món i, en especial, una Europa on els joves protagonistes emigrants acaben perdent fins i tot el seu nom i es convertixen en dos il·legals perseguits i preparats per a ser expulsats. El seu és un viatge des de l'esperança cap a la realitat.

□ Manel Alonso i Català
Lletres Valencianes, n° 29

ELS VALENTS DE VALOR

MANUEL MOLINS

IL·LUSTRACIONS DE LUIS CRESPO

COL·LECCIÓ «MICALET TEATRE», 35

114 PÀGINES / 978-84-9824-687-2 / 8,10 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2010

**Enric Valor a través de
l'espill de Molins**

Bromera ens presenta aquesta obra, de Manuel Molins (Alfara del Patriarca, 1946), dramaturg de llarg i fructífera experiència, que, per segona vegada, s'acosta a l'escriptura teatral per a infants –s'estrenà amb *Rosegò, el rodamón*, publicada en aquesta mateixa col·lecció. L'obra ens acosta a les rondalles de Valor, fruit d'una proposta d'espectacle al voltant d'aquest clàssic valencià de Castalla. Concretament, Molins ha treballat sobre cinc rondalles, tot i que ha tingut l'encert d'integrar-les en un joc de nivells ficticials: hi trobarem Valor com un personatge més de l'obra i la revolta contra aquest d'un dels seus personatges. Resulta destacable, a més, el fet que aquestes rondalles han passat pel sedàs d'un punt de vista que vol superar estereotips i tòpics, tot oferiment una imatge renovadora de personatges masculins i femenins. Tot plegat, és atractiva la lectura d'un text que ja ha esdevingut espectacle, pensat en termes de ser representable per dos actors i una actriu, però alhora també per catorze intèrprets. Un text que, per damunt de tot, esdevé un esperó contra l'engany i la por.

□ Ramon X. Rosselló
Lletres Valencianes, n° 29

UNA BOTIJA AMB SORPRESA

MARINA GUILLÉN I ALAPONT

IL·LUSTRACIONS DE MARIA ALCARAZ I FRASQUET

COL·LECCIÓ «SALABRET D'HISTÒRIES», 9

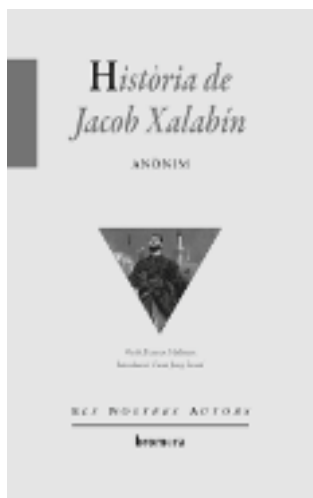
53 PÀGINES / 978-84-927-633-75 / 8 EUROS

EDICIONS 96, LA POBLA LLARGA, 2010

Maragda, presonera

En aquesta narració canviem la llàntia per una botija i Aladí per una fada anomenada Maragda. Miquel i el seu gos Greixet ixen a fer una excursió a la font dels Set Canons i s'enduen una de les botigues de la col·lecció de son pare, per poder omplir-la amb aigua fresca i clara de la font. I dins de la botija, apareix Maragda, una donyeta, xicoteta i amb ales verdoses que està a punt de defallir perquè fa massa temps que hi està tancada. La salvació de Maragda no és possible si no arriba a tocar l'Arc de Sant Martí amb urgència i seran Miquel i Greixet qui l'acompanyaran en aquest recorregut vital. Ajudats per diferents elements del paisatge, aconseguiran arribar a temps de salvar la vida de la fada. Al llarg de tot el conte, el narrador ens vol transmetre constantment l'amor per la natura, pels seus colors, per les olors, pels xicotets detalls que fan de l'excursió un passeig deliciós. En aquest entorn tan favorable, és impossible dubtar de la consecució exitosa de l'objectiu final. Maria Alcaraz, que ja ha il·lustrat un altre llibre de la col·lecció, ens ajuda a imaginar-nos amb els seus dibuixos, la bonhomia de Miquel i del seu gosset i la màgia d'una fada preciosa.

□ Isabel Clara Moll Soldevila
Lletres Valencianes, n° 29

HISTÒRIA DE JACOB XALABÍN

ANÒNIM / EDICIÓ A CURA DE FRANCESC MACHIRANT,
VICENT J. ESCARTÍ, SALVADOR BATALLER

COL·LECCIÓ «ELS NOSTRES AUTORS»

144 PÀGINES / 978-84-7660-226-3 / 9,25 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2011

Una història d'aventures

Esta és ja la setèima edició de l'obra *Història de Jacob Xalabín*, una novel·la cavalleresca d'autor anònim, on es combinen aventures i amor. Està ambientada en un espai real, la Turquia dels darrers anys del segle XIV. En el llibre apareixen una gran diversitat de personatges, uns reals, històricament documentats, i altres que no saben si van existir o no.

Jacob Xalabín és el fill primogènit del sultà de Turquia Elbai Murat. A causa de la seua madrastra, Jacob es veu obligat a fugir amb el seu amic Ali. Els dos amics viatgen a Palàcia i aquí Jacob coneix a Nerguis, de la qual s'enamora, però ella està compromesa amb el senyor de Satalia. Comença així una aventura que finalitza amb una gran guerra entre moros i cristians. El sultà mor, i Jacob Xalabín es assassinat pel seu germà bastard Beseit Bei, que vol governar Turquia.

□ *Júlia Olmos*
Lletres Valencianes, n° 29

COLPBOL

JUAN JOSÉ BENDICHO

---

164 PÀGINES / 978-84-92932-22-1 / 6 EUROS

CARENA, VALÈNCIA, 2011

Un nou esport

El Colpbol és un esport col·lectiu inventat en 1997. Es practica a la Comunitat Valenciana, Castella la Manxa, Aragó, Astúries, Catalunya, Madrid, Andalusia, el País Basc, Galícia, Balears, Castella i Lleó, Canàries, Argentina, Colòmbia, Veneçuela... i fins i tot compta amb una Lliga escolar. En esta modalitat esportiva tots els participants tenen una importància semblant i els equips són obligatòriament mixtes. El joc s'assembla a la pilota valenciana i altres esports com l'handbol o el futbol sala. Per conèixer els fonaments històrics, tècnics i pedagògics i el Reglament Oficial d'este joc modern, l'editorial Carena ha publicat este llibre de l'inventor del joc, Juan José Bendicho, diplomad en Educació Física i actualment assessor d'Educació Física a la Xarxa de Centres de Formació, Innovació i Recursos Educatius de la Generalitat Valenciana.

El lector conèixerà així la tècnica i de quina manera traure-li el màxim partit didàctic ja que és un joc adequat per a qualsevol nivell educatiu com a alternativa als esports més tradicionals.

□ *Ana Martín*
Lletres Valencianes, n° 29

MIRANT AL CEL

EVA ALEPUZ

IL·LUSTRACIONS DE TONI SEGARRA

COL·LECCIÓ «BRESSOL DE LLETRES», 13

28 PÀGINES / 978-84-92763-43-6 / 5 EUROS

EDICIONS 96, LA POBLA LLARGA, 2010

De què té por la Lluna, lluneta?

Eva Alepuz presenta aquest simpàtic llibre dirigit a iniciar en la lectura en valencià als lectors més joves. En ell, seguint un esquema tradicional de la narració oral, diversos personatges (l'Estrella, el Sol, els Núvols) formulen la mateixa pregunta en forma de vers a la protagonista del conte, la Lluna: «Lluna, Lluneta ... Què fas ací tota quieta?»

En les il·lustracions, Toni Segarra juga amb l'efecte d'adhesiu o retallable del personatge central, que funciona prou bé com a recurs, encara que perd bastant quan decideix fer ús del dibuix de línia més tradicional, el seu punt flac de totes totes. La utilització de certes textures i efectes de trama mostren influència clara d'alguns destacats il·lustradors com Carlos Ortín i Oliveiro Dumas.

Aquest mini àlbum il·lustrat va acompanyat de tot un seguit de jocs que completen la seua intenció lúdic-pedagògica: endevinalles, sopes de lletres, emparellaments de figures, acolorit, cançons populars, ...

□ Miguel Cruz Montalbán
Lletres Valencianes, n° 29

ELOGI DE LA MEUA TERRA I ALTRES POEMES

CARLES SALVADOR I GIMENO

SELECCIÓ I INTRODUCCIÓ DE GONÇAL LÓPEZ-PAMPLÓ

COL·LECCIÓ «ELS NOSTRES AUTORS», 64

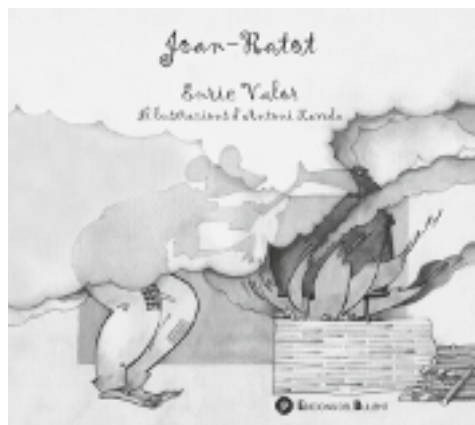
176 PÀGINES / 978-84-9824-881-4 / 11,95 EUROS

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2011

Elogio a un poeta

Dentro de la colección *Els Nostres Autors*, Ediciones Bromera dedica su última entrega a resaltar la figura de Carles Salvador (Valencia, 1893-Benimaçlet, 1955), «polític de l'idioma» –así le gustaba denominarse–, promotor de la normalización lingüística en el País Valenciano y enhebrador de diferentes géneros literarios: desde el teatro, la narrativa y el ensayo, hasta la poesía. En esta ocasión, Bromera nos acerca a la obra del poeta, preocupado por las vanguardias, (*Plàstic*, 1923; *Vermell en to major*, 1929), aunque aquejado de las influencias del novecentismo catalán: Josep Carner, Eugeni d'Ors, y de la obra de su maestro Joan Salvat-Passeig (*Cal·ligrama*, 1934). *Elogio de la meua terra i altres poemes*, es una cuidada selección realizada por Gonçal López-Pampló, precedida de un breve estudio introductorio, donde se muestra una particular evolución literaria definida por las ideas y los diferentes periodos de una vida, irremediabilmente, marcada por la política y el amor a la terra.

□ Javier Piñol
Lletres Valencianes, n° 29

JOAN-RATOT

ENRIC VALOR

IL·LUSTRACIONS D'ANTONI LAVEDA

32 PÀGINES / 978-84-9904-051-6 / 14 EUROS

EDICIONS DEL BULLENT, PICANYA, 2010

La curiosidad mató al... ratón

Si hay una figura fundamental en la cultura valenciana esa es la de Enric Valor, de cuyo nacimiento se cumplen ahora cien años. Su labor como recopilador de rondallas tradicionales a las que adaptaba y dotaba de categoría literaria es de un valor incalculable. En la historia que recoge este álbum ilustrado, *Joan-Ratot*, se nos cuenta cómo la curiosidad del protagonista arrastra a la desgracia a la otrora hermosa comarca del Cabeç de Penadesa, en la Sierra de Castalla, de la que era originario el escritor. La estructura tradicional del relato evidencia su procedencia oral. Empezando por una desafortunada portada, el trabajo del ilustrador Antoni Laveda no está a la altura de lo que podría dar de sí la narración de Valor. En sus ilustraciones, reiterativas en relación al texto y de un acabado que refleja poco oficio, apenas un lejano aire al estilo de la Escuela Valenciana de Tebeos, en especial de un primitivo Sento Llobell, aporta alguna imagen destacable.

□ Miguel Cruz Montalbán
Lletres Valencianes, n° 29

**DE LA TERRA A L'ESPAI. COM FUNCIONA
LA TECNOLOGIA QUE ENS AJUDA DES DE L'EXTERIOR**

DAVID IRANZO GREUS / TRADUCCIÓ DE JOSEP FRANCO

COL·LECCIÓ «SENSE FRONTERES»

174 PÀGINES / 978-84-9824-682-7 / 19 EUROS

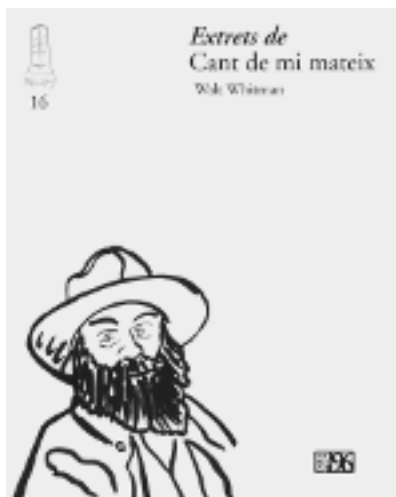
EDICIONS BROMERA-PUV, ALZIRA, 2010

Investigació espacial per a tothom

«Per què hem d'anar a l'espai? No hi ha coses més importants a fer ací baix?» Amb qüestions com aquestes comença el seu llibre, l'enginyer en Aeronàutica i Astronàutica David Iranzo Greus. Una obra adreçada al gran públic que tracta de despertar l'interès per l'espai entre els lectors. Iranzo empra un llenguatge senzill i directe per explicar algunes de les nocions bàsiques que tenen en compte els programes espacials actuals. Ens introdueix en el món tecnològic que fa possibles aquests programes i així ens parla de coets, llançadores, satèl·lits artificials, sondes, etc. A més a més, ens presenta les principals línies de recerca per al futur immediat i fa notar les aplicacions pràctiques que han tingut i tindran aquestes investigacions. Sense elles no disposaríem ni de les prediccions meteorològiques ni de les comunicacions actuals, entre d'altres.

Cal fer notar, però, un aspecte negatiu entre totes les virtuts del llibre. El capítol històric es queda en l'anècdota llegendària i perd l'oportunitat d'emprar la història com a eina explicativa.

□ Xirno Guillem Llobat
Lletres Valencianes, n° 29

EXTRETS DE CANT DE MI MATEIX

 WALT WHITMAN

 COL·LECCIÓ «RAZEF»

 TRADUCCIÓ DE LLUÍS RODA

---

 52 PÀGINES | 978-84-92763-45-0 | 4 EUROS

 EDICIONS 96, LA POBLA LLARGA, 2011

Un imaginari vol

Walt Whitman (West Hills, EUA, 1819 - Camden, id., 1892) és considerat com un dels més grans poetes nord-americans i molts escriptors posteriors s'han vist marcats per la seua influència entre els quals destaquen Wallace Stevens, Hart Crane, DH Lawrence, T.S. Eliot, Pablo Neruda, Jorge Luis Borges, John Ashbery. L'any 1855 va publicar el seu poemari més conegut *Hojas de hierba* que contenia doce poemes sense títol. El més llarg i probablement el de major qualitat, que més tard va rebre el títol de *Canto a mí mismo*, és un llarg poema que ha estat traduït i publicat en castellà, l'any 1941 pel poeta León Felipe, com a llibre autònom.

En aquesta ocasió l'encarregat de la traducció a la nostra llengua ha sigut el poeta Lluís Roda (València, 1961) que ha fet una selecció d'alguns fragments de l'obra i els ha editat en una singular i interessant col·lecció de plaquettes de poesia, on es combinen obres contemporànies i traduccions, que des de fa ja alguns anys publica Edicions 96.

□ Armand López
Lletres Valencianes, n° 29

**FINAL DE VIATGE. MEMÒRIES D'UN GANDIÀ:
AMICS, CONEGUTS I SALUDATS**

 GONÇAL CASTELLÓ

 EDICIÓ I INTRODUCCIÓ A CURA D'ÀNGEL VELASCO

---

 600 PÀGINES | 978-84-96839-34-2 | 18 EUROS

 CEIC ALFONS EL VELL, GANDIA, 2010

Un espectador d'excepció

Gonçal Castelló va morir a Barcelona l'any 2003. Si hi ha una característica que pugua definir la seua personalitat aquesta és, sens dubte, la vitalitat. A part de la seua carrera professional dedicada a l'advocacia també va ser autor de llibres, novel·les, narracions curtes, i també un actiu articulista en publicacions com *Mundo Diario*, *Canigó*, *Diario de Valencia* per esmentar només unes poques. En aquesta ocasió CEIC Alfons el Vell de Gandia ha publicat, pòstumament, unes extenses memòries que narren la seua vida i que són un llarg passeig des de la seua Gandia natal fins a la seua última residència a Barcelona. Unes vivències que constitueixen una veritable crònica del segle XX per on desfilen personatges com Vicente Gaos, Josep Lluís Albinyana, Dolores Ibárruri, Vicent Ventura, Maria Aurèlia Capmany, Jaume Fuster i un llarg ecétera. El llibre porta per títol *Final de viatge. Memòries d'un Gandià: amics, coneguts i saludats* i en ell l'autor repassa les seues vivències dividides en dues parts, la primera abasta des del seu naixement en 1912 fins a 1944 i la segona des d'este any fins a 1998. Un llibre que ens ajudarà a conèixer la història a través d'un espectador d'excepció.

□ Marta Pérez
Lletres Valencianes, n° 29

COMPETENCIA TEXTUAL PARA LA TRADUCCIÓN

ISABEL GARCÍA IZQUIERDO

COL·LECCIÓ «PROSOPOPEYA»

---

173 PÀGINES / 978-84-9985-953-8 / 19 EUROS

TIRANT LO BLANCH, VALÈNCIA, 2011

Análisis de un proceso textual

La traducción es una actividad compleja que requiere que la persona que se enfrente a ella posean no sólo unos determinados conocimientos teóricos sino también determinadas actitudes y habilidades. Isabel García Izquierdo, Catedrática de Lingüística aplicada a la traducción en la Universitat Jaume I de Castellón, es la autora de este libro *Competencia textual para la traducción* publicado en la colección «Prosopopeya Manuales» de la editorial valenciana Tirant Lo Blanch. El libro, que también está disponible en formato electrónico en la página web de la editorial, tiene como principal objetivo ser una guía para el análisis de textos desde una perspectiva lingüístico-comunicativa. Está dividido en cuatro capítulos: «Las competencias del traductor», «Adquisición de la (sub)competencia comunicativa y textual», «Modelo geneológico de análisis textual y «Propuestas de análisis». Éste último dedicado a analizar los parámetros descritos mediante el análisis textual de varios fragmentos reales y además cuenta con una completa bibliografía sobre la materia.

□ Ana Martín

Lletres Valencianes, n° 29

PRIMERES PROPOSTES

AGUSTÍ PEIRÓ

---

48 PÀGINES / 978-84-613-3268-7 / 8 EUROS

L'ALJAMIA, RAFELBUNYOL, 2009

L'ésser humà

En l'any 1991 els escriptors valencians Vicent Penya i Calatayud i Manel Alonso i Català fundaren la revista de creació literària *L'Aljama* i posteriorment una col·lecció de llibres. En ella han publicat escriptors com ara Hermini Pérez, Antoni Roig i Josep Vicent Frechina entre altres amb obres de tots els gèneres literaris, teatre, narrativa, assaig i poesia. El número divuit d'aquesta col·lecció és *Primeres propostes* d'Agustí Peiró (Massamagrell, 1964). El llibre conté vuitanta-cinc textos breus on l'autor reflexiona, a través de la religió o la filosofia, sobre els éssers humans. Una aportació interessant on l'autor recull pensaments filosòfics que afecten al conjunt dels éssers humans com ara la llibertat, la raó, la felicitat, la veritat, la saviesa, el bé, la vida, la bellesa... Amb aquests aforismes, que requereixen una lectura reposada, Peiró pretén obrir un primer debat i fer així reflexionar al lector i propiciar que aquest manifeste el seu acord o desacord amb els seus pensaments.

□ Josep Revert

Lletres Valencianes, n° 29

Fes *click* i

accediràs a:

Consulta de base de dades
de les associacions, editorials,
distribuidors i llibreries
de la Comunitat Valenciana

Consulta dels premis
literaris més importants de
la Comunitat Valenciana

Guia del Llibre valencià

Legislació sobre el Llibre

Propietat intel·lectual i depòsit legal
Legislació i informació d'interés

Registre Territorial de la Propietat
Intel·lectual de la Comunitat Valenciana

Revista *Lletres Valencianes*
Cercador de continguts

Notícies d'interés

XML **RSS** Nou servici de notícies RSS

Informes i estadístiques

Convocatòries d'ajudes

Argot: llibreria i lloc de trobada

La llibreria Argot ha estat distingida amb el Premi a la Tasca del Llibreter 2009 que anualment atorga la Conselleria de Cultura i Esport de la Generalitat Valenciana. Amb només nou anys, s'ha integrat en la societat castellonenca i ha acomplert molts dels objectius que s'havia marcat.

Si la idea inicial era fer una llibreria diferent, tal i com ens conta el seu director, Ismael Bonet, a hores d'ara han cobert les expectatives que tenien a l'inici. Bonet assenyala que el seu objectiu és intentar «que la gent disfrute de la lectura. Llegir un llibre, com vore una pel·lícula, no és perdre el temps.

Perdre el temps és anar fent 'zapping', anar picotant ací o allà i no aclarir res». Per a ell, el premi significa «que estem fent les coses bé».

Argot és a l'estratègic carrer Sant Vicent, entre la Farola i l'avinguda del Rei en Jaume. El vianant de Castelló troba molt a la mà entrar-hi a per un llibre, comprar la premsa o, si li va de gust, prendre's un café. Perquè la llibreria respon a la fórmula moderna d'integrar llibreria-premsa-cafeteria, a més de tindre un ampli projecte cultural.

El dia 23 d'abril celebra el seu aniversari, sempre amb una festa. És una llibreria jove, ja que va obrir les portes l'any 2002. Actualment compta amb més de 10.000 clients. Com a llibreria general, abasta tots els camps, amb totes les seccions possibles: narrativa, economia, ciències socials i naturals, filosofia, economia, medicina, informàtica, dret, ciències aplicades, psicologia, art, disseny, arquitectura, cinema, fotografia, autoajuda, etc. És a dir, l'oferta vol arribar a qualsevol tipus de lector.

L'espai de la llibreria ocupa dues plantes: una a peu de carrer i una inferior. Hi ha espais diferenciats, com ara el de la secció infantil-juvenil, amb taules per als lectors més menuts, i l'espai cultural, on, segons Ismael Bonet, estan oberts a qualsevol iniciativa o proposta cultural.

De fet, hi ha un conjunt d'activitats en la línia de crear no sols una llibreria sinò un espai de cultura i de trobada. Són múltiples les propostes que concreten el projecte cultural d'Argot, com ara:

- El Club de lectura.
- El Club de Divendres, on els lectors i els autors comparteixen experiències en l'espai cultural de què disposa la llibreria a la planta inferior. L'acostament de l'autor al lector i viceversa és possible també mitjançant la plataforma web 2.0.
- Presentacions i signatura de llibres. Alguns dels autors de més anomenada que han visitat la llibreria són Paul Preston, Ana María Matute, Laura Gallego, Félix Toran o la princesa Beatrice d'Orleans. A més a més, hi han estat nombrosos autors locals.
- Exposicions d'art.
- Concerts en acústic (Arcanoid o Pleasant Dreams, entre altres, han actuat a la llibreria).
- Forum de salut en col·laboració amb la Clínica de Fisioteràpia NauralFis.
- Sessions de Risoteràpia.
- Esdeveniments especials, com ara la festa del penúltim *Harry Potter*, o la celebració de novetats (el darrer llibre de Ken Follet, per exemple).
- Campanyes específiques per al foment de la lectura, com ara «Reutilitza, Recicla, pero sobre todo: Apaga la televisión, apaga el ordenador, coge un buen libro y lee».
- Concursos.

Encara que la meua aposta és el llibre de paper, no podem donar l'esquena al llibre digital. Argot ha seguit el protocol necessari per tal d'estar en el projecte d'àmbit estatal LIBRANDA, on seràn presents les principals llibreries per a donar accés al llibre digital.

Alguns dels esdeveniments es fan fora de la llibreria, com ara el cicle anomenat «Fantàstic» on s'han fet passes de pel·lícules al Cercle Mercantil o a la Fundació de la Caixa Rural.

Ismael Bonet i Juan Vicente Centelles col·laboren setmanalment per la ràdio (Ràdio 9 i Cadena Ser) i al programa «Cuaderno en Blanco» de la televisió local, dirigit per Antonio Arbeloa, amb recomanacions literàries.

D'altra banda, per tal d'atendre la societat castellonenca interessada en la producció pròpia, hi ha la secció virtual www.totcastelloenllibres.com. Es tracta d'una base de dades on hi ha les fitxes tècniques dels llibres en castellà, valencià i anglés, amb totes les novetats relacionades amb el món de les lletres en l'àmbit local i provincial.

El compromís amb el públic geogràficament més acostat també dóna la publicació anual del llibre de les Jornades del Desert de les Palmes, així com la publicació de l'UJI (Universitat Jaume I) «Sendes», amb temes referits a la Dona.

Ismael Bonet no amaga la seua preferència pel llibre tradicional: «Encara que la meua aposta és el llibre de paper, no podem donar l'esquena al llibre digital».

Al dia en les noves tecnologies, Argot ha seguit el protocol necessari per tal d'estar en el projecte d'àmbit estatal LIBRANDA, on seràn presents les principals llibreries per a donar accés al llibre digital. L'ampliació que fa uns quants anys haguera donat a Castelló un segon Argot, finalment es va concretar en l'espai virtual

Llegir un llibre,
com vore una pel·lícula,
no és perdre el temps.

www.argot.es. Ahora, hi ha actualitzades les recomanacions lectores, les notícies editorials i l'agenda d'activitats al blog <http://libreriaargot.blogspot>. També informa a través del *facebook*, on dóna accés a les fotos de les presentacions i a qualsevol notícia que pugui tenir interès per al lector o per al públic dels esdeveniments culturals. A més a més, en formar part de l'associació d'Artistas del Libro ILDE (www.ilde.info), s'hi organitzen actes, cursos, activitats i exposicions itinerants a nivell europeu, al voltant del llibre d'artista.

Recentment s'ha fallat el premi del concurs de microrelats, que té un abast important, ja que la publicació dels treballs és a la revista digital «Minatura», dirigida pel cubà Ricardo Acevedo i per Carmen R. Signes i obri la participació a tot el territori virtual, és a dir, hi ha col·laboracions d'autors de qualsevol part del món. Així doncs, el número 108 dóna els guanyadors i els finalistes del «Certàmen Internacional de Ficción Erótica», on es dóna compte de la participació de treballs originals d'autors espanyols, d'Argentina, Veneçuela, Estats Units, Panamà o Colòmbia, havent resultat guanyador un mexicà. Aquesta revista, que es presenta com a «revista de lo breve i lo fantástico» és, doncs, una prova de que les noves tecnologies poden crear lectors (i autors).

La llibreria està atenta a qualsevol novetat. En l'anecdotari recent, Argot va trobar una difusió mediàtica d'abast estatal en ser l'escenari del naixement de *El bolígrafo de gel verde*, d'Eloy Moreno. Aquest jove castellanenc demanava un xicotet espai

a les llibreries d'arreu de la Comunitat Valenciana per tal d'oferir la seua novel·la a tots aquells que en buscaven una, amb un senzill argument: «Per què no la meua?». Fou Argot qui va recomanar el text a l'editorial Espasa.

Bonet atribueix una part de l'èxit en les facilitats que hi troben els clients, com ara la targeta descompte, la secció *outlet*, els llibres d'ocasió o l'horari (obrin durant tots els dies de la setmana i els matins dels caps de setmana).

Assenyala també que és la primera «llibreria ecològica»: les bosses estan fabricades amb material biodegradable, els sistemes d'il·luminació són de baix consum, utilitzen paper reciclat, fan la facturació electrònica i reciclen el cartró, el paper, el plàstic i el vidre.

Així mateix, colaboren de manera solidària amb diferents entitats benèfiques, com ara Mans Unides o Unicef.

□ **Isabel Marín**

Lletres Valencianes, n° 29

LIBRERIA ARGOT

C/ San Vicente, 16

12002 Castelló de la Plana

libreria@argot.es

www.argot.es

editorials valencianes

ADONAY

POLÍGON LA PAHILLA
CARRER FUENTE FORRAJE, 172
CHIVA 46370 VALÈNCIA
TEL.: 902 154 643
FAX: 962 521 739
info@adonay.com
www.adonay.com

ADUANA VIEJA

APARTAT DE CORREUS 380
VALÈNCIA 46080 VALÈNCIA
TEL.: 96 182 08 15
FAX: 96 182 08 16
aduanavieja@publiberia.com
www.publiberia.com/libros

AITANA EDITORIAL

CARRER COMTE D'ALTEA, 10
ALTEA 03590 ALACANT
TEL.: 96 584 19 46
FAX: 96 688 08 47

ALBATROS

CARRER LA OLIVERETA, 28
VALÈNCIA 46018 VALÈNCIA
TEL.: 96 370 22 50
FAX: 96 370 22 46
albatros@graficas-soler.com

ALETA EDICIONES

CARRER L'ALTER, 2, 3
SUECA 46419 VALÈNCIA
TEL.: 659 733 679
FAX: 96 176 20 96
info@aletaediciones.com
www.aletaediciones.com

ALGAR EDITORIAL

RONDA TINTORERS, 10
POLÍGON INDUSTRIAL I
ALZIRA 46600 VALÈNCIA
TEL.: 96 245 90 91
FAX: 96 240 31 91
directorgent@bromera.com
www.algareditorial.com

AMÓS BELINCHÓN

CARRER RAFEL RIVELLES, 39
PAIPORTA 46200 VALÈNCIA
TEL.: 96 397 08 22
FAX: 96 397 08 22
amosbelinchon@terra.es

ANDANA EDICIONS

CARRER VALÈNCIA, 56-BAIX
ALGEMESÍ 46680 VALÈNCIA
TEL.: 96 248 43 82
FAX: 96 248 43 82
andana@andana.net
www.andana.net

ARAÑA EDITORIAL

PASSEIG DE LAS FACULTADES, 6 B
VALÈNCIA 46021 VALÈNCIA
TEL.: 96 369 93 85
FAX: 96 339 27 39
info@aranyaeditorial.com
www.aranyaeditorial.com

ARTICS

PASSEIG COLÓN, 39, 2º, 4
TAVERNES DE LA VALLDIGNA
46760 VALÈNCIA
TEL.: 630 21 29 57
artics@artics.org
www.artics.org

AVANTPRESS EDICIONS

CARRER PINTOR SALVADOR ABRIL,
26-BAIX
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TELS.: 636 95 58 38 / 96 322 00 26
FAX: 96 333 86 91
raul@avantpress.es
www.avantpress.es

AZOTES CALIGRÁFICOS

CARRER JOSÉ Mª BAYARRI, 7-12
VALÈNCIA 46014 VALÈNCIA
TEL.: 96 326 25 28
azotescaligraficos@gmail.com
www.azotescaligraficos.es

BESTSELLER EDICIONES

CARRER ALMORIDA, 10
ELX 03203 ALACANT
TEL.: 96 542 52 31

BOREAL LIBROS

CARRER MAESTRO GONZALBO,
22, 3º, 5
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TEL.: 650 91 11 71
boreal@boreallibros.es
www.boreallibros.es

BRIEF EDICIONES

CARRER DANIEL BALACIART, 5-BAIX
VALÈNCIA 46020 VALÈNCIA
TEL.: 96 310 60 37
FAX: 96 362 00 77
info@edibrief.com
www.edibrief.com

BROSQUIL EDICIONS

CARRER TAPISSERS, 17. POLÍGON
INDUSTRIAL ELS MOLLONS
ALQUÀS 46970 VALÈNCIA
TEL.: 96 310 70 45
FAX: 96 341 83 41
alejandro@brosquilediciones.com
www.brosquilediciones.com

CAMACUC

CARRER DR. MARAÑÓN, 30, 21
PAIPORTA 46200 VALÈNCIA
TEL.: 615 34 94 04
edcamacuc@hotmail.com

CAMPGRÀFIC

CARRER MATIAS PERELLÓ, 17, 6ª
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TEL.: 963 33 16 74
FAX: 96 374 92 57
campgrafic@campgrafic.com
www.campgrafic.com

CARENA, EDITORS

CARRER CHIVA, 21, 3º, 11ª
VALÈNCIA 46018 VALÈNCIA
TEL.: 96 333 33 09
FAX: 96 395 35 90
carena@carenaeditors.com
www.carenaeditors.com

CASTELLNOU EDITORA VALENCIANA

CARRER SALABERT, 36
VALÈNCIA 46018 VALÈNCIA
TEL.: 96 317 00 38
FAX: 96 357 12 50
drius@hermeseditora.com
www.castellnoueditora.com

CEIC ALFONS EL VELL

PLAÇA REI EN JAUME I, 10
GANDIA 46701 VALÈNCIA
TEL.: 96 295 95 62
FAX: 96 295 95 66
ceicalfonselvell@gandia.org
www.ceicalfonselvell.com

CISS, S.A.

CARRER COLÓN, 1, 5ª
VALÈNCIA 46004 VALÈNCIA
TEL.: 902 250 500
FAX: 902 250 502
clientes@ciss.es
www.ciss.es

CODEXVAL EDICIONES

CARRER VILLA DE MADRID, 60, B
PATERNA 46988 VALÈNCIA
TEL.: 902 636 037
FAX: 96 132 34 03
codexval@codexval.es
www.codexval.es

CONSULTA DE DIFUSIÓN VETERINARIA, S.L

AVINGUDA GODOFREDO
BUENOSAÍRES, 22
CASTELLÓ DE LA PLANA 12005
CASTELLÓ DE LA PLANA
TEL.: 96 472 44 66
FAX: 964 23 65 22

cdv@consultavet.org
www.consultavet.net

DEL SÉNIA AL SEGURA
CARRER CRONISTA CARRERES,
9, 7º F
VALÈNCIA 46003 VALÈNCIA
TEL.: 96 351 73 55
FAX: 96 351 73 55
editorial@delseniaalsegura.com

DYLAR EDICIONES
CARRER SANT BLAI, 62-APTDO 20
BORRIANA 12530 CASTELLÓ DE
LA PLANA
TEL.: 902 44 44 13
FAX: 964 59 11 14
dylar@dylar.es
www.dylar.es

ECIR, S.A.
CARRER VILA DE MADRID, 60
POLÍGON INDUSTRIAL
FUENTE DEL JARRO
PATERNA 46988 VALÈNCIA
TEL.: 96 132 36 25
FAX: 96 132 36 05
ecir@ecir.com
www.ecir.com

EDICEP, C.B.
CARRER ALMIRANTE CADARSO, 11, 3
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TEL.: 96 395 72 93
FAX: 96 395 22 87
edicep@edicep.com
www.edicep.com

EDICIONES DHARMA
CARRER ELIAS ABAD, 3
NOVELDA 03660 ALACANT
TEL.: 96 560 32 00
dharma@edicionesdharma.com
www.edicionesdharma.com

EDICIONES I
CARRER MORATÍN, 11, 4, 27B
VALÈNCIA 46002 VALÈNCIA
TEL.: 963 951 959
FAX: 963 944 633
info@edicionesi.com
www.edicionesi.com

EDICIONES MAHALI
CARRER ALZIRA, 7, 4
VALÈNCIA 46007 VALÈNCIA
TEL.: 96 364 07 32 / 633 21 06 87
edicionesmahali@gmail.com
www.edicionesmahali.com

EDICIONES SIMTAC
CARRER ABEN AL ABBAR, 4, 23
VALÈNCIA 46021 VALÈNCIA

TEL.: 963 62 41 95
FAX: 963 44 19 88
simtac@ono.com
www.simtacludopress.net

EDICIONS ALFANÍ
CARRER LA FAROLA, 8, 7
ALDAIA 46960 VALÈNCIA
TEL.: 96 150 47 48
FAX: 96 150 47 48
edicionsalfanic@yahoo.es

EDICIONS BROMERA
RONDA TINTORERS, 10
POLÍGON INDUSTRIAL I
ALZIRA 46600 VALÈNCIA
TEL.: 96 240 22 54
FAX: 96 240 31 91
directorgerent@bromera.com
www.bromera.com

EDICIONS DE PONENT
CARRER ANCHA, 4-BAIX
ALACANT 03420 ALACANT
TEL.: 965 26 01 70
info@edicionsdeponent.com
www.edicionsdeponent.com

EDICIONS DEL BULLENT
CARRER DE LA TARONJA, 16
PICANYA 46210 VALÈNCIA
TEL.: 96 159 08 83
FAX: 96 159 08 45
info@bullent.net
www.bullent.net

EDICIONS LA XARA
AVINGUDA DE LA VALLDIGNA, 25
SIMAT DE LA VALLDIGNA
46750 VALÈNCIA
TEL.: 96 281 13 67
FAX: 96 281 13 67
eladi@edicionslaxara.com
www.edicionslaxara.com

EDICIONS LOCALS
CARRER SAN JOSÉ, 9
NOVELDA 03660 ALACANT
TEL.: 96 560 10 33
FAX: 96 560 10 33
agustobeltra@yahoo.es

EDICIONS TIVOLI
CARRER SANTO TOMAS, 3
ALCOI 03801 ALACANT
TEL.: 965 54 10 18
info@eltivoli.com
www.eltivoli.com

EDICIONS VORAMAR-
VORAMAR/SANTILLANA
CARRER VALÈNCIA, 44
PICANYA 46210 VALÈNCIA
TEL.: 96 159 44 10

FAX: 96 159 19 24
voramar@santillana.es
www.santillana.es

EDICIONS 96
POLÍGON LA CLOSA.
CARRER FUSTER, S/N
LA POBLA LLARGA 46670 VALÈNCIA
TEL.: 96 246 11 04
FAX: 96 246 14 90
edicions96@edicions96.com
www.edicions96.com

EDITILDE (DIÀLOGO TILDE)
CARRER GENERAL URRUTIA, 12, 10ª
VALÈNCIA 46006 VALÈNCIA
TEL.: 96 316 30 14
FAX: 96 316 30 14
editilde1@wanadoo.es
www.editorialdialogo.es

EDITORIAL AFERS
AVINGUDA DR. GÓMEZ FERRER,
55, 5
CATARROJA 46470 VALÈNCIA
TEL.: 96 126 93 94
afers@editorialafers.com
www.editorialafers.com

EDITORIAL AGUACLARA
CARRER ROSELLÓ, 55
ALACANT 03010 ALACANT
TEL.: 96 524 00 64
FAX: 96 525 93 02
editorialaguaclara@ono.com

EDITORIAL ALETHEIA
CARRER MARGARITA
VALLDAURA, 1, 2B
VALÈNCIA 46003 VALÈNCIA
TEL.: 96 395 57 74
FAX: 96 316 13 01
aletheia@aletheiaeditorial.com
www.aletheiaeditorial.com

EDITORIAL ALFREDO ORTELLS
CARRER CARBONER.
PARQUE EMPRESARIAL DESTRO, 44
PATERNA 46980 VALÈNCIA
TEL.: 96 134 54 84
FAX: 96 134 54 85
editorial@ortells.com
www.ortells.com/

EDITORIAL ANTINEA
CARRER DOCTOR FLEMING, 6
VINARÒS 12500 CASTELLÓ DE
LA PLANA
TEL.: 964 45 00 85
FAX: 964 45 20 12
info@editorialantinea.com
www.editorialantinea.com

EDITORIAL CENTURIONE
CARRER ALBUFERA, 3
MONTSERRAT 46900 VALÈNCIA
TEL.: 961 84 12 00
info@editorialcenturione.com
www.editorialcenturione.com

EDITORIAL CLUB UNIVERSITARIO
CARRER COTTOLENGO, 25
ALACANT 03690 ALACANT
TEL.: 96 567 61 33
FAX: 96 566 39 36
ecu@ecu.fm
www.ecu.fm

EDITORIAL COCÓ
CARRER CLARIANO, 9, 21
VALÈNCIA 46022 VALÈNCIA
TEL.: 626 25 96 88
eduardo@editorialcoco.com
www.editorialcoco.com

EDITORIAL DE LA UNIVERSIDAD
POLITÉCNICA DE VALÈNCIA
CAMINO DE VERA, S/N
VALÈNCIA 46021 VALÈNCIA
TEL.: 96 387 70 12
FAX: 96 387 79 12
colarma@editorial.upv.es
www.editorial.upv.es

EDITORIAL DENES
POLÍGON ALQUERÍA DE LA MINA
CARRER ARTS GRÁFIQUES, 58
PAIPORTA 46200 VALÈNCIA
TEL.: 96 397 44 66
FAX: 96 397 48 42
denes@editorialdenes.com
www.editorialdenes.com

EDITORIAL ECIR
CARRER VILLA DE MADRID, 60
POLÍGON INDUSTRIAL FUENTE
DEL JARRO
PATERNA 46988 VALÈNCIA
TEL.: 96 132 36 25
FAX: 96 132 36 05
ecir@ecir.com
http://www.ecir.com

EDITORIAL I SEE BOOKS
CARRER DON GENEROSO
HERNÁNDEZ, 1, 1
VALÈNCIA 46001 VALÈNCIA
TEL.: 96 39 14 824
FAX: 96 392 50 19
info@iseebooks.com
www.iseebooks.com

EDITORIAL MARFIL
CARRER SAN ELOY, 17
ALCOI 03804 ALACANT
TEL.: 96 552 33 11

FAX: 96 552 34 96
editorialmarfil@editorialmarfil.com
www.editorialmarfil.com

EDITORIAL PENCIL
CARRER VALENCIA, 36-BAIX DRETA
ALBORAYA 46120 VALÈNCIA
TEL.: 96 133 81 68
FAX: 96 133 65 71
admin@editorialpencil.es
www.editorialpencil.es

EDITORIAL PRE-TEXTOS
CARRER LUIS SANTÁNGEL, 10, 1C
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TEL.: 96 333 32 26
FAX: 96 395 54 77
spratdesaba@pre-textos.com
www.pre-textos.com

EDITORIAL PROMOLIBRO
CARRER BACHILLER, 27-BAIX
VALÈNCIA 46010 VALÈNCIA
TEL.: 96 361 20 29
FAX: 96 393 31 38
librerialapau@terra.es
www.psyli.com

EDITORIAL RIUBLANC
CARRER LOPE DE VEGA, 12-BAIX
GANDIA 46701 VALÈNCIA
TEL.: 685 23 50 03
FAX: 96 286 55 88
riublanc@gmail.com
www.riublanc.com

EDITORIAL TIRANT LO BLANCH
CARRER ARTES GRÁFICAS, 14
VALÈNCIA 46010 VALÈNCIA
TEL.: 96 361 00 48
FAX: 96 369 41 51
tlb@tirant.es
www.tirant.net

EDITORIAL TRES I QUATRE
OCTUBRE CENTRE DE CULTURA
CONTEMPORÀNIA
CARRER SAN FERRAN, 12
VALÈNCIA 46001 VALÈNCIA
TEL.: 96 315 77 99
FAX: 96 315 51 65
tresiquatre@tresiquatre.com
www.tresiquatre.com

EFFECTO VIOLETA
CARRER DIECIOCHO
(LA CAÑADA), 35
PATERNA 46182 VALÈNCIA
TEL.: 660 05 58 60
efectovioleta@gmail.com
www.efectovioleta.com

EL CABALLERO DE LA BLANCA LUNA
CARRER EN BORRÁS, 16-BAIX
VALÈNCIA 46003 VALÈNCIA
TEL.: 96 391 66 78

EL NADIR EDICIONES
CARRER GUILLÉN DE CASTRO, 77, 11
VALÈNCIA 46008 VALÈNCIA
TELS.: 696 95 02 23 / 687 54 12 63
FAX: 96 392 34 61
info@elnadir.es
www.editorialelnadir.com

ELLAGO EDICIONES
CARRER DONAT, 13, 2C
CASTELLÓ DE LA PLANA 12002
CASTELLÓ DE LA PLANA
TEL.: 699 29 28 82
ellagoediciones@ellagoedicio-
nes.com
www.ellagoediciones.com

ENGLoba
GRUPO DE COMUNICACIÓN
CARRER GOBERNADOR VIEJO, 29, 13
VALÈNCIA 46003 VALÈNCIA
TEL.: 96 315 89 00
FAX: 96 391 59 04
ribera@engloba.net
www.engloba.net

ESPIRELIUS
CARRER UTIEL, 22-BAIX
VALÈNCIA 46020 VALÈNCIA
TEL.: 96 339 37 07
FAX: 96 369 81 26
infor@espirelius.com
www.espirelius.com

ESSER EDITORIAL
CARRER SANT CRISTÒFOL, 22
CARCAIXENT 46740 VALÈNCIA
TELS.: 96 243 41 31/ 637 51 68 00
FAX: 96 243 41 31
adria@editarunlibro.com
www.essereditorial.com

FAXIMIL EDICIONS DIGITALS
CARRER PROGRESO, 100, 6
VALÈNCIA 46011 VALÈNCIA
TEL.: 96 371 17 31
FAX: 96 382 87 46
info@faximil.com
www.faximil.com

FEDERICO DOMÉNECH
CARRER GREMIOS, 1
VALÈNCIA 46014 VALÈNCIA
TEL.: 96 320 11 15
FAX: 96 359 69 41
comercial@rotodomenech.com
www.lasprovincias.es/editorial/in-
dex.htm

GERMANIA

C. DOCTOR JOSÉ GONZÁLEZ, 99
ALZIRA 46600 VALÈNCIA
TEL.: 96 241 98 54
FAX: 96 240 60 70
germania@germania.es
www.germania.es

GRATACELS EDICIONS

CARRER EN BLANCH, 5
VALENCIA 46003 VALENCIA
TEL.: 96 316 37 13

IBERCULTURA

AVINGUDA DR. WAKSMAN, 25
VALÈNCIA 46006 VALÈNCIA
TEL.: 902 11 65 08
FAX: 963 33 44 58
info@ibercultura.net
www.ibercultura.net

INSTITUCIÓ ALFONS

EL MAGNÀNIM
CARRER CORONA, 36
VALÈNCIA 46003 VALÈNCIA
TELS.: 96 388 31 69 / 96 388 31 73
FAX: 96 388 31 70
ines.ruiz@dival.es
www.alfonselmagnanim.com

INSTITUT VALENCIÀ DE CINEMATOGRAFIA RICARDO MUÑOZ SUAY

PLAÇA AYUNTAMIENTO, 17
VALÈNCIA 46002 VALÈNCIA
TEL.: 96 353 93 21
FAX: 96 353 93 30
lopez_niemen@gva.es
ivac-lafilmoteca.es

INSTITUTO DE ESTUDIOS DE

MODA Y COMUNICACIÓN
CARRER GOBERNADOR VIEJO, 29
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TEL.: 96 303 04 78
FAX: 96 391 59 04
edicion@engloba.net

IRTA INTERVENCIONS CULTU-

RALES AL PAIS VALENCIÀ
CARRER POETA QUINTANA, 1B, 1
VALÈNCIA 46003 VALÈNCIA
TEL.: 96 351 29 72

IRV LIBROS

AVINGUDA DR. TOMÁS SALA, 43 B
VALÈNCIA 46017 VALÈNCIA
TEL.: 600 508 651
FAX: 963 580 096
irvlibros@yahoo.es
www.inruval.com

LA IMPRENTA CG

C. CIUDAD DE CARTAGENA 2, A
PATERNA 46988 VALÈNCIA
TEL.: 96 134 12 77
FAX: 96 134 03 82
laimprenta@laimprentacg.com
http://laimprentacg.com

LEGUA EDITORIAL

CARRER DON JUAN DE AUSTRIA,
15, 5
VALÈNCIA 46002 VALÈNCIA
TELS.: 626 28 66 28 / 626 28 66 28
agathe@lenguaeditorial.es
www.leguaeditorial.es

L'EIXAM EDICIONS

CARRER AUSIÀS MARCH, 38
TAVERNES BLANQUES
46016 VALÈNCIA
TEL.: 96 185 43 14
FAX: 96 186 28 11
eixam@eixamedicions.com
www.eixamedicions.com

LETRA CAPITAL

APARTAT DE CORREUS, 380
VALÈNCIA 46080 VALÈNCIA
TEL.: 96 182 08 15
FAX: 96 182 08 16
letracapital@publiberia.com
www.letracapital.com

L'ORONELLA

CARRER BARRACA, 266
VALÈNCIA 46011 VALÈNCIA
TEL.: 96 356 26 56
oronella@oronella.com
www.oronella.com

MARJAL-GRUP EDEBÉ

CARRER ALT PALANCA, 6
MISLATA 46920 VALÈNCIA
TEL.: 96 313 59 70
FAX: 96 313 47 55
valencia@edebe.net
www.edebedigital.com

MEDIA VACA

CARRER SALAMANCA, 49, 13ª
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TEL.: 96 395 69 27
FAX: 96 395 69 27
mediavaca@mediavaca.net
www.mediavaca.com

MISÈRIA I COMPANYIA

Llibreters, Editors i Paperaires
CARRER TOSSAL, 24
ALCOI 03801 ALACANT
TEL.: 96 554 49 73

buzon@libroantiguo.com
www.libroantiguo.com

MONTERREY GRUPO EDITORIAL

AVINGUDA DEL MAR, 6
POBLA DE FARNALS (LA) 46137
VALÈNCIA
TEL.: 96 146 27 65
FAX: 96 146 27 54
monterrey@monterreygrupo.com
www.monterreygrupo.com

MUSICVALL, EDICIONS MUSICALS

APARTAT CORREUS, 57
TAVERNES DE LA VALLDIGNA
46760 VALÈNCIA
TEL.: 96 282 38 19
FAX: 96 282 38 19
musicvall@juliomaestro.com

NAU LLIBRES

CARRER PERIODISTA BADÍA, 10
VALÈNCIA 46010 VALÈNCIA
TEL.: 96 360 33 36
FAX: 96 332 55 82
nau@naullibres.com
www.naullibres.com

Ñ DOBLE

AVINGUDA DR. TOMÁS SALA, 49
VALÈNCIA 46017 VALÈNCIA
TEL.: 600 50 86 51
FAX: 96 377 21 02
letradoble@gmail.com
www.numa.es

OBRABIERTA EDITORIAL

CARRER SUECA, 58, 9
VALÈNCIA 46006 VALÈNCIA
TEL.: 619 61 06 81
vicentevercher@obrabierta.com
www.obrabierta.com

OBRAPROPIA EDITORIAL

CARRER CONDE DE ALTEA, 4
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TEL.: 902 585 199
obrapropia@obrapropia.com
http://www.obrapropia.com

ONADA EDICIONS

PLAÇA DE L'AJUNTAMENT,
LOCAL 3
BENICARLÓ 12580 CASTELLÓ DE
LA PLANA
TEL.: 96 447 46 41
FAX: 964 46 82 53
onada@onadaedicions.com

PAGINACERO EDICIONES

CARRER ALBERIQUE, 4-8ª
VALÈNCIA 46008 VALÈNCIA
TEL.: 96 385 99 40

FAX: 96 322 85 87
t.espasa@ono.com

PERIFÈRIC EDICIONS
CARRER SÈQUIA DE MONCADA, 13
CATARROJA 46470 VALÈNCIA
TEL.: 609 426 131
FAX: 961 27 00 38
periferic@periferic.es
www.periferic.es

PILES, EDITORIAL DE MÚSICA
CARRER ARCHENA, 33
VALÈNCIA 46014 VALÈNCIA
TEL.: 96 370 40 27
FAX: 96 370 49 64
info@pilesmusic.com
www.pilesmusic.com

PRODIDACTA ABRIL EDICIONS
CARRER JAUME I, 48
ALAUÀS 46970 VALÈNCIA
TEL.: 96 150 60 52
FAX: 96 150 60 52
prodidacta@wanadoo.es
www.prodidacta.com

PUBLICACIONES DE LA GENERALITAT VALENCIANA
PLAÇA NULES, 2
VALÈNCIA 46003 VALÈNCIA
TEL.: 96 342 57 77
FAX: 96 391 32 73
lilig@gva.es
www.pre.gva.es/lilig

PVE EDICIONES
AVINGUDA PINTOR JAVIER SOLER, 13, 6, 7-E
ALACANT 03015 ALACANT
TEL.: 639 42 22 96
FAX: 965 26 77 17
info@pixelsp.com
www.pixelsp.com

ROM EDITORS
CARRER SANTANDER, 3
VALÈNCIA 46017 VALÈNCIA
TEL.: 96 378 54 98
FAX: 96 378 55 98
rom@romeditors.com
www.romeditors.com

RUZAFÀ SHOW
AVINGUDA REINO DE VALENCIA, 47, 10
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TEL.: 96 391 26 79
FAX: 96 391 26 74
rgimenez@ruzafashow.com

SAÓ EDICIONS
CARRER ÀNGEL DEL ALCAZAR, 14, 12ª
VALÈNCIA 46018 VALÈNCIA
TEL.: 96 370 58 41
FAX: 96 370 57 55
sao@arrakis.es

SENDEMÀ EDITORIAL
POLÍGON LA PASCUALETA.
EDIFICI KRONO. CARRER ACEQUIA DE FAITANAR, 9
PAIPORTA 46200 VALÈNCIA
TEL.: 963 972 602
FAX: 963 972 602
info@sendemaeditorial.com
www.sendemaeditorial.com

S.R SERVICIOS Y PRODUCCIONES
CARRER INSTITUTO OBRERO, 11, 53
VALÈNCIA 46013 VALÈNCIA
TEL.: 96 351 38 79
FAX: 96 351 17 32
libros@sensiromero.com

TABARCA LLIBRES
AVINGUDA AUSIÀS MARCH, 184
VALÈNCIA 46026 VALÈNCIA
TEL.: 96 318 60 07
FAX: 96 318 64 32
tabarca@futurnet.es
www.tabarcallibres.com

TÀNDEM EDICIONS
PLAÇA ESPAÑA, 2, 2
VALÈNCIA 46007 VALÈNCIA
TEL.: 96 317 20 47
FAX: 96 317 22 01
tandem@tandemedicions.com
www.tandemedicions.com

THE MAGIC RIDER
C. DIOSA TANIT, 8, 3ª
ALACANT 03016 ALACANT
TEL.: 966 004 956
FAX: 966 004 956
tmr.editores@gmail.com
info@primaci.net

UNED CENTRO ASOCIADO ALZIRA - VALENCIA «FRANCISCO TOMÁS Y VALIENTE»
CARRER CASA DE LA MISERICORDIA, 34
VALÈNCIA 46014 VALÈNCIA
TEL.: 96 313 26 21
FAX: 96 350 27 11
fihs@valencia.uned.es
www.uned.es/ca-alzira-valencia

UNIVERSITAT D'ALACANT. SERVEI DE PUBLICACIONS / UNIVERSIDAD DE ALICANTE. SERVICIO DE PUBLICACIONES
CAMPUS DE SANT VICENT DEL RASPEIG.
APARTAT DE CORREUS, 99
ALACANT 03080 ALACANT
TEL.: 96 590 34 80
FAX: 96 590 94 45
publicaciones@ua.es
http://publicaciones.ua.es

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA. SERVEI DE PUBLICACIONS
CARRER ARTES GRÀFICAS, 13
VALÈNCIA 46010 VALÈNCIA
TEL.: 96 386 41 15
FAX: 96 386 40 67
publicacions@uv.es
www.uv.es/publicacions

UNIVERSITAT JAUME I PUBLICACIONS
EDIFICI RECTORAT
CAMPUS RIU SEC, S/N
CASTELLÓ DE LA PLANA 12071
CASTELLÓ DE LA PLANA
TEL.: 96 472 88 21
FAX: 96 472 88 32
publicacions@uji.es
www.uji.es/publ

VERSOS Y TRAZOS
PLAÇA DEL TOSSAL, 3-BAIX
VALÈNCIA 46001 VALÈNCIA
TELS.: 963 921 623 / 617 207 437
literaria@versosytrazos.com
www.versosytrazos.com

VICENT GARCIA EDITORES S.A
CARRER GUARDIA CIVIL, 22, 3, 3
VALÈNCIA 46020 VALÈNCIA
TEL.: 96 369 15 89
FAX: 96 393 00 57
vgesa@combios.es
www.vgsa.com

05 EDICIONES
CARRER ALICANTE, 26, 3G
BLOQUE I ESC. II
CASTELLÓ DE LA PLANA 12004
CASTELLÓ DE LA PLANA
TEL.: 646 37 65 15
cerocinco_ediciones@hotmail.com
www.05ediciones.com